

Kéthetente megjelenő magazin | ára: 600 Ft | 83. évfolyam, 15-16. szám | 2018. április 22. | Evangélikus.hu

EVANGÉLIKUS Életo

Félj bátran
Interjú Al Ghaoui
Hesnával

Őszintén
a hitoktatásról

Egy színpadon
az Úrral

Teljes szívvel – Családi és missziói nap az Északi Evangélikus Egyházkerületben

„Én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!”
(Józsué 24,15)

2018. május 12.

Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium
(Régész utca 34.)

PROGRAM

08:30 Érkezés, regisztráció (AULA/UDVAR)
09:00 Gyülekező, közös éneklés (SPORTCSARNOK)
09:30 Köszöntések (Szabó András esperes és dr. Fábri György felügyelő)
10:00 Kórus (vezeti Szabó Andrásné)
10:20 Igehirdetés (Ittész István ny. lelkész)
11:00 Szabadon választható programok, csoportbeszélgetések

1. Bibliaóra – az igehirdetés továbbgondolása (Balicza Iván ny. lelkész)
2. Bibliaóra – az igehirdetés továbbgondolása (Zászkaliczky Pál ny. lelkész)
3. Bibliaóra – az igehirdetés továbbgondolása (Ittész István ny. lelkész)
4. A közel-keleti háborúk és a keresztyénülődés áldozatai
– az egyházi segítség lehetőségei (dr. Fabiny Tamás püspök)
5. Kapcsolatok, család, hagyomány a társadalomtudományi viták
keresztműzében (dr. Fábri György felügyelő)
6. Szolgálat a nyírbátori menekülttáborban (Tárnok Tamás református lelkész)
7. Nézzük együtt és beszéljük meg a Luther-rajzfilmet
(Richly Zsolt rendező, Birkás-Sztrókay Edit történelemtanár)
8. A családfő szerepéről (Szabó András esperes)
9. Család és ökumené
(dr. Réthelyi János és Fritz Judit budavári gyülekezeti tagok)
10. Bemutatkozik a Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség Sion nevelőszülői hálózata
(dr. Szilágyi Júlia és Soltis Lilla, a program szakmai vezetői)
11. Keresztszülőnek lenni (Asztalos Richárd lelkész)
12. Van-e jövője a családnak? (Szeverényi János országos missziói lelkész)

13:00 Ebédszünet (AULA/UDVAR)
Ezután a programok a sportcsarnokban folytatódnak.

14:00 Fiatalok bizonyágtétele Pongrácz Máté lelkész vezetésével
14:30 Asztali beszélgetés Bényi Ildikó, Fűrésztünde és Süveges Gergő részvételével
Moderátor: Szlaukó Orsolya lelkész
15:30 Úrvacsorai istentisztelet, úti áldás, zárógondolatok (dr. Fabiny Tamás)

Az offertóriummal a Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség
Sion nevelőszülői hálózatát támogatjuk.

Egész nap gyermekmegőrzés és gyermekprogramok tizenkét éves kor alatt.
(Tizenkét éves kortól ifik és fiatalok találkozója május 11–12. között. Regisztrálni külön felületen lehet.)
A Menő reformáció interaktív kiállítás egész nap megtekinthető a gimnázium előtt.
Hidegebéd-csomagot a jelentkezési határidőn belül beérkezett igények alapján biztosítunk.
A szeretetvendégséghez süteményeket köszönettel fogadunk.

Jelentkezés:

2018. május 6-ig az eszak.lutheran.hu weboldalon.

További információ: Északi Evangélikus Egyházkerület
Püspöki Hivatala, telefon: 20/824-4111, e-mail: eszaki.kerulet@lutheran.hu.

Rügyek, rácsonk, emlékek

Aprilis az a hónap, amikor az embernek leginkább alkalma van rácsonkódni a teremtett világ lenyűgöző szépségére. Lélekemlő tapasztalat látni, hogyan robban elő a végtelenül hosszúnak és kilátástalannak megélt télből a még tudományosan is csak alig-alig megfejthető Élet. Az az élet, amelynek legrejtettebb titkaira – Kroó Norbert akadémikus, a szikár fizika tudósa szerint is – csak Isten működésének jobb megértésével adhatunk kaphatunk elfogadható magyarázatot.

Mégis, létezik olyan perspektíva, ahonnan az erőre kapó tavasz látványa akár még keserves is lehet. A rácsonk mögöl a szabadságától megfosztott ember alighanem csak fájdalommal képes szemlélni az élet kiteljesedését. És ha valahol, akkor a börtön szigorú falai között lehet leginkább szüksége a léleknek a kegyelemre, a reményre, amely segítséget nyújthat az emberi megújuláshoz, ahhoz, hogy a bezárt embernek esélye legyen újjáépítenie önmagát. Erdélyi Csaba, a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetének elnöke a vele készült interjúban a rácsonk mögötti igehirdetés mindennapi küzdelmeiről beszél.

Ugyancsak évtizedes küzdelmeket és persze a lelket gazdagító pillanatokat idéz fel Kinczler Irén. A nyugalmazott evangélikus lelkész irigylésre méltóan szelíd derűvel idézi fel a Pozsonytól Ungváron át Kistarcsáig, illetve a görögkatolikus elemi iskolától az evangélikus teológiáig, majd a gyülekezeti munkáig ívelő életútját. Beszél az öt gyermekkorában körülvevő és toleranciára tanító nyelvi és vallási sokszínűségről, arról, hogyan élték meg az országot megcsönkítő trianoni határok átrendezése nyomán fellobbant, időleges boldogságot 1938-ban, majd az azt követő háborús borzalmakat. Hogyan lehet-e lehet-e egyáltalán a kelet-európai történelem forogtagában embernek megmaradni? Erre a súlyos kérdésre tiszta és megkérdőjelezhetetlen életével ad példát az idős lelkész, aki ma is úgy gondolja, hogy minden viszontagság ellenére a maga útját kellett járnia, és Isten ajándéka, hogy ezt meg is tehette.

És ha már a tavaszról esett szó, nézzünk előre kicsit a nyárba is. Az evangélikus ifjúság idén ismét a Szélerőzsa találkozóra készül. Ezúttal Bük város környékének életét pezsdíti majd meg a fesztivál, amelynek nagyszínpadán fellép a méltán népszerű Blahalouisiana zenekar is. A banda énekesnőjével és basszusgitárosával készült interjúból kiderül: számukra fontos, hogy zenéjükkel gondolkodásra is készítsék a közönséget.

■ I. L. L.

Isten tervez, a természet elvégez

A vallás és a tudomány tökéletes összhangban áll egymással, és az ezzel kapcsolatos konfliktusokban nem tényállítások, hanem ideák feszülnek egymásnak. A hit és a tudományos gondolkodás viszonyáról tartott

érdekesítő előadást Kroó Norbert fizikus, akadémikus a budavári evangélikus szabadegyetemen *Biblia – tudomány – hit* címmel.

11. oldal

Bátorságról, szorongásról

Az ismert tévés újságírót, Al Ghaoui Hesnát a nemrégiben megjelent könyve apropóján kérdeztük arról, mit jelent a félelem, és miért kezeljük tabuként. Hogyan manipulál minket a média, és

mi kellene ahhoz, hogy párbeszédet tudjunk folytatni egymással? Mennyire akarjuk magunkat megismerni, és mennyire élünk a komfortzónánkban?

28. oldal

Lelkészek az iskolai hittanoktatásról

A nemzeti köznevelésről szóló törvény 2013. szeptember 1-jétől az általános iskolák első és ötödik évfolyamán és a hat évfolyamos gimnáziumokban a hetedik évfolyamon kötelezően választható tantárgyként bevezette az etikát, illetve a hit- és erkölcstant. A sok vitát kiváltó rendelkezésről – az elmúlt évek tapasztalatai alapján – első kézből, az iskolai hittanoktatásban részt vevő evangélikus lelkészekről gyűjtöttünk véleményeket. Nemcsak a pluszteendők adta gondokról, hanem a törvény pozitív hozadékáról is szó esik: az iskolában elvetett mag lehet a gyülekezetplántálás eszköze is.

19. oldal

Láthatóan evangélikus

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Harsányi Dezsőné, Zsófia gyógyszertári asszisztens, presbiter – Kondoros. Hiszem, hogy a hitünket nemcsak megélni, hanem megmutatni is kell! Így a hit nemcsak az ünnepnapjaim, hanem a mindennapjaim része is. Hétköznapi családból származom. Nagyon sok nehézségünk volt, de édesapám mindig azt mondta, hogy a hit mindenben átsegít bennünket. Igaza volt! Hitemben, cselekedeteimben és beszédemben igyekszem megélni az Úr tanítását. Az énekarban szolgálok, az idősek otthonában rendszeresen áhítatokat tartok. Fontos számomra, hogy a hitemet át tudom adni. A kondorosi egyházközségben azon dolgozunk, hogy a kicsiktől kezdve az idősekig minél több embert meg tudjunk szólítani. Évenként bált szervezünk, családi napokat, adventi rendezvényeket tartunk, otthont adunk iskolai programoknak. Nemcsak a templomban éljük meg a hitünket, hanem az egész településen is.

Bár megözvegyültem, mégsem érzem, hogy egyedül vagyok, mert segítségem, világosságom és reményem az Úr. Hiszek a kegyelem erejében, így nincsenek félelmeim. Ezért is ez a kedvenc igém: „Világosságom és segítségem az Úr, kitől félnék? Életemnek ereje az Úr, kitől rettegnék?” (Zsolt 27,1)

A mai evangélikus arcképcsarnok az interneten a lathatoan.reblog.hu és a [facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Egyházunk püspöki tanácsának nyilatkozata

Mélyen sajnáljuk, hogy Mesterházy Balázs esperes teológiailag átgondolt, az evangéliumhoz hű húsvéti rádiós igehirdetéséből sokan nem a feltámadás örömhírét hallották meg, hanem annak – nyilván a közelgő választások miatt – önkényesen aktuálpolitikai tartalmat tulajdonítottak.

Meggyőződésünk, hogy lelkészeink esküjükhöz méltóan az evangélium tiszta hirdetését és a rájuk bízottak pásztorolá-

sát, továbbá a békesség megteremtését tartják feladatuknak.

Egyházunk népétől, a magyar társadalomtól, különösen is a közszereplőktől és a média képviselőitől a józanság és az igazmondás komolyan vételét, valamint a másik ember méltóságának megbecsülését kérjük.

Budapest–Győr, 2018. április 3.

DR. FABINY TAMÁS, GÁNC S PÉTER és
SZEMEREI JÁNOS püspökök

ORATIO OECUMENICA

Urunk, ezen a mai vasárnapon hadd legyen legnagyobb örömünk a veled való kapcsolatunk, a hozzád tartozásunk! Véd szívünkbe, hogy te formáltál minket, és a te megváltott gyermekeid vagyunk. S azt ígérd nekünk, hogy hűtlenségeinket eltöröld, mint a felleget, és vétkeinkre nem emlékszel többé. Így kérünk, teremtsd újjá szívünket, töltsd meg szánkat nevetéssel, hogy az örömhír követeivé lehessünk a világban.

Urunk! Te látod minden nyomorúságunk gyökerét: rabjai vagyunk századunk oly sokféle technikai, kényelmi adottságának, és azt is látod, hogy amit kezünkkel alkottunk, az nem áldássá lett, hanem sokszor kárunkra van. Látod, hogyan mennek tönkre kapcsolataink, hogyan megyünk tönkre mi magunk is, mert sosincs időnk egymásra, és nincs időnk rád sem. Nem ügyed, nem a másik ember erősítése, vigasztalása a fontosabb, hanem az, hogy nekünk jó legyen. Kérünk, szabadíts ki önző életünkéből!

Atyánk, eléd tárjuk nyugtalanságainkat, sokféle szomorúságunkat. Te látod, mitől szenvedünk, mi köt gúzsba minket. Te tudsz mindarról, ami megüli szívünket, ami nem enged közel sem hozzád, sem a másik emberhez. Add, hogy szereteted melege formálja életünket, és törje szét bilincseinket. Istenünk, ezt a formáló teremtőerőt kérjük tőled egyházunkra, a te népedre szerte a világon. Mindenkire, aki vallja: te Úr vagy mindenek felett.

Könyörgünk hozzád azokért is, akik még rabságban élnek, vagy nem ismernek téged. Mutasd meg magadat nekik is. Könyörgünk népünkért. Add, hogy országunkra a megbékélés korszaka következzen el. Add, hogy akiknek hatalom adott, tudjanak a rájuk bízottakért felelősséget vállalni.

És végül kérünk, áldj meg minket, Urunk, mind az öröm, mind a szomorúság idején.

Ámen.

Húsvét ünnepe után 3. vasárnap (Jubilate)

- Ézs 44,21-26a

A jó hír

Jólétben élünk, szabadságban. Reggelente étel kerül az asztalunkra, meleg ölel körül a szobánkban. Távol már tőlünk a fogság, az éhezés, a nélkülözés réme.

Nincs két hónapja, hogy az *Örök tél* című film képsorain keresztül ismerkedhettünk a szovjet munkatáborokba elhurcolt, ártatlan nők sanyarú sorsával. Nem bűneik miatt szenvedtek. Politikai akarat kényszerítette őket ötévnyi szenvedésre, vette el sokak életét, a Donyec-medence szénbányáiban dolgoztatva őket embertelen körülmények között. Megrendítő volt a film végén látni az idős szülők örömét, ahogy szinte tébolyult örömmel ölelték, szünni nem akaróan csókolták hazatérő lányukat.

Szabadulás. Csak az ismeri ennek örömét, aki átélte a rabságot, az elszakítotttságot, a bezártságot, a függőséget. Izrael népe a hetven éve tartó babiloni fogságban hallja a hírt: szabad vagy, megbocsátok, hazatérhetsz földre.

A fogság szünni nem akaró évei közönyössé, fásulttá tesznek, elveszik a reményt. Az évtizedek óta hazájuktól távol sínylődő nép tagjai már belekövesedtek a reménytelenségbe. Generációk váltják egymást, megkoptak emlékeik, idővel azt is elfelejtik, hogy kik ők, honnan jöttek, miért is kerültek ide.

De az Úr nem felejt. Nem felejt el, hogy Izrael az ő választott népe. Nem felejt el, hogy hűtlenségük miatt hurcolták őket a szolgaság földjére. Nem felejt el szabadító tervét sem. Az Úr nem felejt, és népét is emlékezésre hívja. „...az én szolgám vagy te, Izrael, nem feledkezem meg rólad!” – üzeni népének. Az Úr emlékezik és megment. Bár emlékezik hűtlenségükre, azt hirdeti: „Eltörölöm hűtlenségedet, mint a felleget, vétkeidet, mint a felhőt.”

Ki ne élte volna át, milyen zavaró, sokszor életveszélyes, amikor nagy eső vagy havazás miatt nem látunk ki autónk ablakán? S micsoda megkönnyebbülés, amikor az ablaktörő félresöpri az esőfüggönyt, a hulló havat, s a szélvédőn keresztül újra zavartalan a kilátás, elöretekinthetünk az úton. Fellelegzünk: nincs előttünk akadály, haladhatunk előre. Ahogy az ablaktörő egyik pillanatról a másikra félresöpri a kilátást akadályozó csapadékot, úgy cselekszik népével az Úr: eltörli vétkeinket, az élet és a szabadság akadályát. Megbocsát, hazavezet.

A bűnbocsánat, a szabadulás ígérete kozmikus öröm. Ebbe a hírbe belecsendül a föld. Magasság, mélység, kicsik és nagyok, erdő-mező együtt kapcsolódik bele az örömbbe: az Úr megsabadít, szabadító cselekedetében mutatja meg dicsőségét.

Az Úr szava, az egész teremtettség öröme igyekszik felrázni, mozgósítani a megkövesedett szívű, kiüresedett lelkű népet. Ezért hangzik a biztatás: „Izrael, nem feledkezem meg rólad!” Luther Márton így fordította ezt a sort: „Izrael, ne felejts el engem!” Ne felejtsd el, hogy bűnőket megbocsátó, szabadító, újat teremtő, hűséges Úr vagyok. Mindig emlékezz rá, hogy ki a te Istened!

Alig néhány hete követhettük nyomon Jézus megváltó művét. Nagycsütörtök estéjén az új szövetség ígését kaptuk tőle, a saját megtörtetett testével és kiontott vérével hitelesített ígérést. A nagypénteki keresztről hangzó „elvégeztetett” azt

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

jelentette számunkra, hogy Jézus célba ért, mindent megtett értünk. Húsvétkor pedig feltámadását s az egész embervilág szabadulását ünnepeltük.

Izrael, ne felejts el engem! Legyen ott gondolataidban mindig az ígélet: „...nem feledkezem meg rólad!” És legyen ott gondolatainkban a felhívás: Ne felejts el engem! Népem, ne feledkezz meg rólam! Közönyös, fáradt, remény nélküli szívünk nyíljon meg Urunk ígéretei előtt, hogy bűneinket megbocsáthassa, szabadító tetteit életünkben végbevihesse, újjáteremthesse, egykor pedig részünk legyen a feltámadás csodájában, az egész kozmosz megújulásában.

■ KARL JÁNOSNÉ CSEPREGI ERZSÉBET

Imádkozzunk! Teremtő Istenünk! Köszönjük, hogy hatalmatat értünk, megmentésünkre használod. Köszönjük, hogy újra és újra szólítasz, megtérésre hívsz. Urunk, nyisd meg szívünket, hogy halljuk szavad, rád bizzuk életünket, bizzunk benned. Hallgass meg minket, Urunk! Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 22.) *Jézus így imádkozott: Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.* Jn 17,15 (Zsolt 7,2; Jn 15,1–8; 1Jn 5,1–4; Zsolt 66) Nagyheti passiókörutunk során és az azt megelőző próbákon többször rácsodálkoztam arra, hogyan lehetséges az, hogy tizennégy-huszonkét éves fiatalok idejüket, energiájukat áldozzák fel Krisztus szenvedésének őszinte megelevenítésére, és hiteles hangon tesznek bizonyosságot a halál feletti diadal erejéről. Pedig külsőleg nem térnek el kortársaiktól: úgy öltözködnek, úgy beszélnek, éppen úgy ragaszkodnak digitális eszközeikhez, két lábbal állnak a földön ugyanabban a világban. Mégis arról énekelnek, hogy az Úr Jézus a Megváltójuk, gyertyát tesznek a kereszt elé, miközben fejből mondják *Ézsaiás könyvének* 53. fejezetét, amikor pedig kamaszvilágukból felnéznek a keresztre, új esélyt, más értelmet, bűnt és gonoszt legyőző hatalmat láthatnak.

Hétfő (április 23.) *Minden gondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van rátok.* 1Pt 5,7 (4Móz 24,17b; 1Móz 1,6–8; Ef 5,15–20) Isten útjai kifürkészhetetlenek – mondjuk felsóhajtva a közhelyes mondatot, amikor nem várt fordulatot vesz életünk, és olyan – legtöbbször pozitív – dolog történik velünk, amire nem számítottunk. Ám keresztényként e mondat közhelyes használatánál jóval mélyebb értelemre kell rálelnünk. Hiszen tudjuk, tapasztalhattuk akár saját életünkben is, hogy Isten gondolatai nem a mi gondolataink, és Isten útjai nem a mi útjaink. Azaz ami nekünk eszünkbe sem jutott, azt tette az Örökkévaló egyedül jó megoldássá; ami számunkra elképzelhetetlen lett volna, az vált az ő kegyelme által valósággá a mi életünkben is.

Kedd (április 24.) *De Isten, gazdag lévén irgalomban, az ő nagy szeretetért, amellyel minket szeretett, [...] minket is, akik halottak voltunk a vétkek miatt, életre keltett Krisztussal együtt – kegyelemből van üdvösségetek!* Ef 2,4–5 (Zsolt 36,6; 1Móz 1,9–13; Ef 5,21–33) Isten nem az emberi logikát követve cselekszik. Ezt mutatja a tékozló fiú apjának példája is. A legmélyebbre süllyedt, bűnbánóan hazatérő fiút az apa szó nélkül megöleli, még csak hosszan magyarázkodni sem engedi, és ahelyett, hogy a fiú kicsit vezekelhette, rögtön saját ünnepi lakomáján találja magát. Nem túlzás ez? A gyűrű, a szép ruha, a hízott borjú? Emberileg meglehet, hogy az. Valóban nem értjük meg Isten jóságát, nem fogjuk fel szeretetének nagyságát, kegyelmének erejét. Akkor kerülünk leginkább közel ennek az érthetetlen kegyelemnek a megértéséhez, amikor minket is megment, amikor minket fogad vissza, amikor számunkra adva új esélyt, nekünk bocsát meg.

Szerda (április 25.) *Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket örök elhatározása szerint elhívott.* Róm 8,28 (Jób 1,21b; 1Móz 1,14–19; Ef 6,1–4) Bizonyos élethelyzetekben alig hihető, hogy Isten mindent kézben tart. Képesek vagyunk-e akkor bízni Istenben, amikor nem jól megy a sorunk, nehézségeink támadnak, és minden jel éppen az ellenkezőjét mutatja annak, mint amit Isten szerintünk ígért a benne bízóknak? Tudunk-e a nehéz helyzetekben várni, mindvégig bízva abban, hogy amit Isten akar és tesz velünk, az maradéktalanul a javunkra van?

Csütörtök (április 26.) *József börtönbe került. De az Úr Józseffel volt.* 1Móz 39,20b–21 (Jn 1,5; 1Móz 1,20–23; Ef 6,5–9) Még az átkozottnak ítélt helyzet is lehet áldásossá, jöllehet nem a saját erőfeszítéseink révén, hanem Isten akaratából, az ő tervei szerint. Nem a mélység vagy a magasság, a jónak vagy éppen rossznak ítélt körülmények számítanak tehát, hanem minden esetben az Istenbe vetett bizalom állandó és stabil megléte. Hiszen tudjuk, hogy sem magasság, sem mélység nem választhat el Istent szeretetétől.

Péntek (április 27.) *Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki megáldott minket mennyei világának minden lelki áldásával Krisztusban.* Ef 1,3 (Zsolt 103,2; 1Móz 1,24–31; Ef 6,10–17) Köszönd meg szépen! – tanítjuk az illemre gyermekeinket. Ugyanakkor az is fontos, hogy már gyermekkorban megtanulják kifejezni hálájukat. Ne legyen magától értetődő, hogy csak úgy kapnak valamit. Az legyen inkább a természetes, hogy minden imádságunkban megszólaljon a hálaadás öröme is, minden egyes nap végén vegyük számba a mennyei Atya nekünk adott ajándékait. Tanuljunk meg hálásnak lenni. Ne akkor vegyük észre számtalan áldását, amikor azok épp nem áradnak ránk.

Szombat (április 28.) *Pál írja: Mert nyilvánvaló, hogy ti Krisztusnak a mi szolgálatunk által szerzett levele vagytok, amely nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével van felírva.* 2Kor 3,3 (Jer 31,33; 1Móz 2,1–3; Ef 6,18–24) A szó elszáll, az írás megmarad – mondogatom elsős kislányomnak gyakran, amikor szétdobált papírfecniket találok a lakásban az ő különféle feljegyzéseivel. Próbálok megtanítani arra, hogy amit leír, az megmarad, amit papírra vet, azt esetleg mások is elolvashatják. Amit pedig Isten Lelke ír a mi lelkünkbe, annak tartalma minden szavunkon, minden tettünkön tükröződik. Ez az isteni szó egész életünket mozgásba hozza.

■ PETHŐ ATTILA

EVANGÉLIKUS Élet | FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!
megrendelheti online is: evangelikuselet.hu/elofizetes

Iskolai hittanverseny-döntő

Több mint száz gyermek jutott be idén az iskolai csapatoknak meghirdetett huszonhetedik országos evangélikus hittanverseny döntőjébe, amelyet április 7-én rendeztek Budapesten, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájában. A vetélkedő mottója ezúttal a 23. zsoltár kezdőmondata volt: „Az Úr az én pásztorem...”

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az országos iroda gyülekezeti és misszió osztályának szervezésében zajlott bibliaismereti vetélkedő Koltainé Somogyi Lilla köszöntőjével kezdődött. A gyülekezeti és misszió osztály referense elmondta, hogy az országos evangélikus bábfesztiválhoz hasonlóan az idei hittanverseny is Dávid történetéről szólt.

Az áhítatot Balogh Éva lelkész, gyülekezeti referens tartotta, Németh Zoltán osztályvezető lelkéssel folytatott dialógusprédikációt. A nap folyamán a hittan-

verseny résztvevőit a Jansik Ildikó vezette Izsópka együttes hívta közös éneklésre. Az eredményhirdetés előtt került sor Krista Anita és Tatai Zsolt bábművészek bábelőadására.

A kiválóan felkészült csapatok alapos tudásukról adtak számot, amikor az Őszö-vetség világról, abból is a Dávid király életéből összeállított állomásokon mérték össze felkészültségüket.

GALAMBOS ÁDÁM

■ Forrás: *Evangélikus.hu*

Az országos evangélikus hittanverseny iskolai csoportjainak eredményei:

1-2. osztály:

Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola (Szombathely)
Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola (Sopron)
Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium (Aszód)
Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda (Szarvas)

3-4. osztály:

Roszik Mihály Evangélikus Általános Iskola (Albertirsa)
Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium (Aszód)
Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda (Szarvas)
Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola (Sopron)
Kmetty György Evangélikus Általános Iskola és Óvoda (Marcaltő)
Savio Szent Domonkos Katolikus Általános Iskola és Óvoda (Békéscsaba)

5-6. osztály:

Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda (Győr)
Türöczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola (Nyíregyháza)
Podmaniczky János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola (Budapest)
Kmetty György Evangélikus Általános Iskola és Óvoda (Marcaltő)
Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium (Budapest)

7-8. osztály:

Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda (Győr)
Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda (Szarvas)
Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium (Budapest)
Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium (Nyíregyháza)
Szentendrei Református Gimnázium (Szentendre)

Lelkészi értekezlet búcsúzásokkal

A SZERZŐ FELVÉTELE

A Kelet- és a Nyugat-békési Evangélikus Egyházmege lelkészei közös munkaközösségi ülésen találkoztak április 10-én Békéscsabán. A napkezdő úrvacsorás istentiszteleten az ígértetés szolgálatát Gáncs Péter püspök végezte, majd előadást tartott 500+ címmel.

A Radosné Lengyel Anna déli egyházkerületi felügyelő és a Brassói Evangélikus Egyházmege lelkészeinek részvételével

zajlott ülés „történelmi” volt annyiban, hogy az egyházkerület leköszönő elnöksége utoljára vett részt hivatali idejében lelkészi munkaközösségi ülésen a békési egyházmegekben. Kondor Péter megválasztott püspök pedig kelet-békési espreként köszönt el a közös lelkészi munkaközösségi üléstől. A püspöki előadás után aktuális kérdések megvitatásával zárult az alkalom.

■ LÁZÁR ZSOLT

Kisgyermeknevelés és digitalizáció

Az Evangélikus Pedagógiai Intézet immár hatodik alkalommal rendezett óvodai szakmai napot. Az eseménynek április 3-án a várpalotai Thury-vár adott otthont, ahol többek között bemutatkozott a házigazda, a Forrás Evangélikus Keresztyén Óvoda is.

A tanácskozás a Krámer György lelkes által vezetett áhítattal kezdődött. A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának igazgatója az Istenre

való odafigyelésről, a hit kialakulásáról és megerősödéséről szolt a szépszámú hallgatóság előtt.

Három évvel ezelőtt alakult meg az evangélikus egyházon belül az Evangélikus Pedagógiai Intézet, melynek célja, hogy szakmai szinten fogja össze az egyházi intézményeket. Évente két alkalommal tartanak szakmai napot, rendszerint más-más településeken. Ezúttal a várpalotai Thury-vár volt a helyszín, ami a városban működő Forrás Evangélikus Keresztyén Óvoda kiemelkedő szakmai

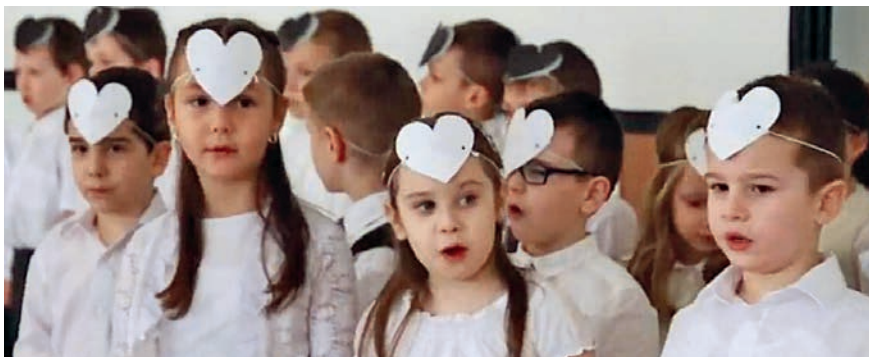
munkájának egyfajta elismerése is egyben.

Majorosné Lasányi Ágnes, az intézet igazgatója a digitalizáció, valamint a technikai fejlődés fontosságára hívta fel a megjelent óvodapedagógusok figyelmét. A szakember szerint ez egy olyan folyamat, amelyet nem lehet megkerülni, éppen ezért lényeges, hogy az óvónők megtanulják a modern eszközök kezelését, s használják őket a mindennapi nevelésben.

A szakmai nap résztvevőit Campanari-Talabér Márta polgármester is köszöntötte a Thury-várban. A városvezető kiemelte: a Forrás Evangélikus Keresztyén Óvoda a település egyik legelismertebb intézménye, mely fontos értékeket képvisel és közvetít.

A rendezvény keretében bemutatkozott a közönségnek a várpalotai óvoda is. Lassu Tamásné intézményvezető a szakmai munkáról beszélt, a kisgyermek pedig színvonalas kulturális műsort adtak a Thury-teremben.

■ Forrás: Veol.hu / Szabó Péter Dániel

A SZERZŐ FELVÉTELE

Elismert evangélikus középiskolák

Három evangélikus középiskola – a békéscsabai Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium, a Mezőberényi Petőfi Sándor Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium és a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola – is szerepel az Oktatási Hivatal által összeállított, a kiemelkedő pedagógiai teljesítményű intézményeket összegyűjtő listán. Ezekben az iskolákban az átlagosnál nagyobb mértékben fejlesztik a diákok képességeit – a gyerekek családi háttérétől és korábbi eredményeitől függetlenül.

Az *Eduline.hu* portál híradásából kiderül, hogy a listákon szereplő intézmények egyike sem elitiskola a szó klasszikus értelmében. Zömében nem tartanak írásbeli és szóbeli felvételit, az általános iskolai jegyek alapján kerülnek be a diákok az induló évfolyamokba, így sokszínűek a kompetenciáik, a tudásuk, a motiváltságuk és a családi háttérük.

„Egy ilyen iskolában más feladatokkal néz szembe a tantestület, mint az elitgimnáziumokban, ahol a kiemelkedő versenyeredmények, a hírnév, a népszerű tagozatok miatt többszörös a túljelentkezés, az

írásbeli és a szóbeli felvételin a legjobb teljesítményű, rendszerint jó családi háttérű diákok kerülhetnek be az induló osztályokba, ezért a hangsúly – érthető módon – a tehetséggondozáson van” – írták a cikkben.

Az Oktatási Hivatal listája és a középiskolai rangsorok között persze van átfedés, több gimnázium a *Heti Világgazdaság* rangsorában is szerepel, mivel az Oktatási Hivatal megfogalmazása szerint ezek a középiskolák „kiválóan építenek diákjaik biztos családi háttérére, és eredményesen gondozzák a rájuk bízott tehetségeket”.

Azok a középiskolák kerültek a hivatali listájára, amelyek – a tizedik évfolyamos kompetenciamérés eredményei alapján – kiemelkedő teljesítményt nyújtanak a hátrányok kiegyenlítésében a szövegértés vagy a matematika területén, illetve azok, amelyek az átlagosnál nagyobb mértékben fejlesztik a diákok képességeit. A teljes lista az Oktatási Hivatal honlapján található. Az *Eduline.hu* oldalon azokat a középiskolákat sorolták fel, amelyek a fejlesztés terén az elmúlt öt évben legalább kétszer megfeleltek ennek a feltételnek.

Szövegértés-fejlesztés, matematika-fejlesztés, szövegértés-hátránykiegyenlítés és matematika-hátránykiegyenlítés területén az említett három evangélikus iskola tűnt ki egyházunk oktatási intézményei közül. A mezőberényi iskola a matematika-fejlesztés, valamint a bonyhádival együtt a szövegértés-hátránykiegyenlítés és a matematika-hátránykiegyenlítés listáján is szerepel.

■ Forrás: *Eduline.hu*

Kutatómunka a középpontban

Evangélikus iskolák történelemtanárainak konferenciája

„Bár tudjuk, hogy a történelmet mindig a győztesek írják, de annak van egy másik olvasata is, és ezt fontos belecsempészni az oktatásba” – hangzottta Majorosné Lasányi Ágnes, az Evangélikus Pedagógiai Intézet (EPSZTI) igazgatója, aki április 6-án az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnáziumban köszöntötte az evangélikus iskolák történelemtanárainak ötödik konferenciájára érkezett résztvevőket. Az igazgató a beszédében hangsúlyozta, hogy mennyire „sok nézőpontú és sokszínű lehet a történelemtanítás”. A konferencián ugyanis ismét a szaktudományos-szaktudományi kutatást és a múzeumi-levéltári kutatómunkát állították a középpontba, és résztvevői jobbra a 20–21. század kérdéseivel foglalkoztak.

Veizer Valéria, az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium igazgatója a megújulási lehetőségek keresését és az újítási tapasztalatok megosztását emelte ki, amely a konferencia fontos mottója lehetne. Az iskolavezető ezután ismertette, hogy milyen változások határozták meg intézményüket azóta, hogy az egyház visszakaphatta egykori iskoláját.

Péterfi Gábor történelemtanár-gondozó elmondta, hogy mintegy negyven résztvevő regisztrált a konferenciára, amelyet immáron ötödik alkalommal rendeztek meg Aszódon. Felhívta a figyelmet a Hunyadi-émlékév alkalmából az iskolájukban készített kiállításra is.

Ezután Papp István, az Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltárának történésze tartott előadást arról, hogy milyen rendhagyó történelemórákat szerveznek intézményükben. Az EPSZTI-val kötött szerződésük értelmében évente négy

iskola diákjai vehetnek részt ezeken az órákon, amelyeken igyekeznek a diákok érdeklődését felkelteni az 1944 és 1990 között keletkezett állambiztonsági iratok iránt. A mintegy négyezer irat-folyóméternyi anyag jelenleg bárki számára kutatható Budapesten. A diákok azonban nemcsak az irattárolás körülményeit tanulmányozva jutnak ismeretekhez, hanem oktatófilmeket is megnézhetnek a korszakról.

Csapodi Zoltán, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Trefort Ágoston Gyakorlógimnázium igazgatója a történelem tantárgy 2017-es érettségireformjának tapasztalatait foglalta össze. Az érettségiben jellemzően hatvan százalékban magyar, negyven százalékban egyetemes történelmi témákban kérdeznek, és a kért anyagok fele az 1849 utáni történelemmel kapcsolatos.

Sziráki György, az EPSZTI szakértője ezután *A hidegháború és az úrkuta-*

tás címmel tartott előadást, amelyben felhívta a pedagógusok figyelmét arra, hogyan lehet egy ilyen témát a történelemórán vagy projektnap keretében feldolgozni.

Rác Attila, Budapest Főváros Levéltárának főosztályvezetője az intézményükben tartott rendhagyó történelemórákba nyújtott betekintést, míg Kárpáti István, a Váci Szakképzési Centrum Petőfi Sándor Gimnáziumának, Gépészeti Szakgimnáziumának és Kollégiumának tanára a történelemórákon oktatott pénzügyi ismeretekről beszélt.

Az utolsó előadást Pelikán István tartotta; a miskolci Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium mester-tanáraként az információs és kommunikációs technológiák (IKT) történelemórákon való használatáról értekezett. Az előadásra a tanároknak külön kellett regisztrálniuk, aki azonban nem tette meg, a gimnázium vezetőjének kalauzolásában megtekinthette az intézmény új épületrészeit.

Zárszót Varga Márta, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Nevelési és Oktatási Osztályának vezetője mondott, útra való áldást pedig Novotny Dániel, a vendéglátó gimnázium iskolalelkésze osztott.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Fókuszban az egyházi közbeszerzések

Három év alatt több mint ötszörösére nőtt az egyházi közbeszerzések egy eljárásra jutó keretösszege – közölte az emberi erőforrások minisztere április 5-én Budapesten, a MOM Kulturális Központban, a Közbeszerzési Hatóság egyházi közbeszerzésekről szervezett konferenciáján.

Balog Zoltán elmondta: 2015 óta 608 közbeszerzési eljárást írtak ki a magyarországi egyházak 75 milliárd forint összértékben. Az egy eljárásra jutó keretösszeg növekedése folyamatos: 2015-ben 45 millió, 2016-ban 93 millió, 2017-ben 230 millió forint volt, 2018-ban pedig 250 millió forint. A miniszter kiemelte: az egyházak egyre nagyobb mértékben és egyre több területen vesznek részt az állam, a társadalom életében, ez pedig folyamatos tanulást kíván mind az egyházak, mind pedig az állami hivatalok részéről.

Balog Zoltán felidézte: 1895-től az állam és az egyházak pozitív együttműködése azon is alapult, hogy az állam hagyta működni az egyházakat saját törvényeik szerint. Hagyták, hogy gazdálkodjanak, és így alapvetően saját gazdasági tevékenységükből finanszírozták működésüket, fejlesztéseiket. Ennek a jó gyakorlatnak vetett véget 1945 után az államosítás, és a rendszerváltás után is elmaradt a környező országokban megvalósított teljes kárpótlás. Magyarországon ugyanis az a „rossz kompromisszum”

született, hogy „csak funkcionálisan, csak közszolgáltatásra” kapták vissza vagyonukat az egyházak. Ez azonban „képmutatás”, hiszen hogyan vegyen részt a közszolgáltatásban az egyház, ha nincs önálló gazdálkodást biztosító vagyona – mondta a miniszter, hozzátéve, hogy a kormány egyházpolitikájának célja, hogy olyan eszközöket bocsásson az egyházak rendelkezésére, amelyek maguk is jövedelemtermelők.

A miniszter szerint a közszolgáltatásban az egyházaknak az állampolgárok igényeihez és a saját erejükhöz mérten kell részt venniük, az államnak pedig az a dolga, hogy rendelkezésükre bocsássa az eszközöket e munkához. Balog Zoltán szövegét is: az új magyar alkotmány kimondja, hogy „szükségünk van a lelki és szellemi megújulásra”, és „ez az, amit nem tudunk és nem is akarunk az egyházak nélkül megtenni”.

A konferenciát szervező Közbeszerzési Hatóság tájékoztatása szerint a rendezvény célja segíteni az egyházakat, hogy minél több és hatékonyabb közösségi célú fejlesztést tudjanak megvalósítani közbeszerzések keretében. Az egyházi fejlesztésekre irányuló közbeszerzések összértéke 2017-ben 42,8 milliárd forint volt, idén márciusig pedig 11 milliárd forint értékben folytattak közbeszerzéseket a magyarországi egyházak.

■ MTI

FOTÓ: 3005 LAJOS

Megszólaló igék életünkben

Nyugdíjas papnék és papnők csendesnapja

Évről évre húsvét ünnepéhez közeli időszakban gyűlnek össze a nyugdíjas lelkészek feleségei és az aktív szolgálatból elbúcsúzott lelkésznők szokásos csendesnapjukra. Idén április 7-én, szombaton érkezett mintegy negyvenöt résztvevő a budapesti Deák téri gyülekezeti terembe, hogy a nap előadójának, Ribár János nyugalmazott esperesnek a segítségével felidézze azokat a bibliai igazságokat, amelyek meghatározó szerepet játszottak életében. A reformáció kezdetének a közelmúltban ünnepelt öt-

századik jubileumára tekintettel – túl a személyes vallomáson – Ribár János beszédében hangsúlyt kapott a reformátori tanítás fő tétele: sola Scriptura (egyedül a Szentírás). A nyugalmazott esperes elmondta, hogy ő maga a Biblián keresztül Isten lelkigondozói munkáját tapasztalta meg a különböző életszakaszokban.

Szintén személyes bizonyágtételként hangzottak el Győri Jánosné nyugalmazott lelkésznő szavai, aki a napkezdő áhítatot tartotta Mt 25,45 alapján. Több évtizedes pásztori szolgálatára vissza-

tekintve tette fel magának és hallgató-ságának is a kérdést: vajon észrevettük, felismertük-e felebarátainkban Krisztust?

Beate Peschke a Bajor Papnészövet-ség képviselőjeként vett részt az alkalmon. A köszöntésen túl – a szervezők kérésére – a 2018. esztendőnek a *Jelenések könyvéből* származó igéjéről szövegezt, felidézve a samáriai asszony alakját, aki nem csupán „saját szomját oltotta az élő vízből”, hanem másokat is a Forráshoz, Jézushoz küldött.

■ B. PINTÉR MÁRTA

Bizánctól Jónás könyvéig

Keresztény színházi fesztivál ötödször

A Budapesti Tavasz Fesztivál keretében április 6-án, pénteken kezdődött és 13-án ért véget az ötödik keresztény színházi fesztivál a fővárosi Újszínházban. Vidéki művészek vendéjátéka mellett a közönség több külföldi produkciót is láthatott. Mint Bártfay Rita dramaturg, a rendezvény főszervezője az M1 csatornán hangsúlyozta, a fesztivál befogad minden pozitív gondolatot közvetítő produkciót.

A fesztivál egy kortárs darab premierjével kezdődött. Kulcsár Lajos *Zserbótan-gójában* három neves színésznő – Bordán Irén, Esztergályos Cecília és Tordai Teri – állt együtt színpadra. A rendezvény második napján Somogyi Győző grafikus, festőművész kiállításának megnyitójával folytatódott a program, majd az Újszínház *Bizánc* című előadása volt látható. Herczeg Ferenc darabja Konstantinápoly bukásán keresztül mutatja meg, hogyan idézheti elő egy nép saját pusztulását, ha kizárólag az önös érdekek vezérik.

Április 8-án, vasárnap az egri Gárdonyi Géza Színház vendégszerepelt az Újszínházban a *Legyetek jók, ha tudtok* című előadással. Másnap Bőjte Csaba és színjátszó gyerekek léptek fel. A feren-

A Szent Efrém férfikar

ces rendi szerzetes előadása az elmúlt évben is hatalmas érdeklődésre tartott számot. A következő napon, április 10-én a nagyszínpadon a Szent Efrém férfikar volt hallható, amely évek óta sikerrel szerepel a fesztiválon. A Bubik István Stúdiószínpadon ugyanebben az időben

Gregor Bernadett és Jánosi Dávid szereplésével volt látható a *Pilátus éjszakája*.

Április 11-én, szerdán a délvidéki Udvari Kamaraszínház vendéjátékát láthatta a közönség. A *Halottak napjától virágvasárnapig* című előadás a határon túl élő magyarság helyzetét mutatta be egy szerelem történetén keresztül. Másnap a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház *Gerendák* című előadását játszották a nagyszínpadon, a kisszínpadon pedig egy kétszemélyes darab került színre: a Babits Mihály Kamaratársulat produkciójának címe *Jónás könyve Török Sophie előadásában*. A színmű Babits Mihály és felesége életének utolsó időszakát idézi fel.

A fesztivál zárónapján a Bubik István Stúdiószínpadon a művészet és a szakralitás viszonyáról tartottak szakmai beszélgetést, esti lapzártánkkal egy időben pedig a lengyel Teatr A lép(ett) fel, amely kizárólag bibliai, szakrális témát vagy szentek életét feldolgozó színpadi művek írásával és előadásával foglalkozik, miközben a legmodernebb színházi, filozófiai és zenei kifejezési formákat kutatja.

FOTÓ: GÁL GÁBOR - ÚJSZÍNHÁZ

Jelenet a *Legyetek jók, ha tudtok* című előadásból

■ Forrás: MTI

Kodály New Yorkban

A tengerentúlon koncertezett Bán István

Méltó elismerése a hazai evangélikus egyház zenei életének, hogy Bán István, a Budavári Evangélikus Egyházközség orgonistája, karnagya zárta március 15-én a nemzetközi Kodály-évet New Yorkban. Hosszú előkészítés után valósult meg a koncert a New York-i Balassi Intézet és a főkonzulátus szervezésében, hisz a felkérés már 2016 őszén érkezett.

Az eseménydús 2017-es reformációjubileumi évben a reformációi emlékbizottság támogatásával, Bach feljegyzéseit alapul véve, Bán István koncepciója alapján épült meg Budavárban Magyarország legnagyobb barokk stílusú orgonája.

A hazai zenei élet jelentős eseménye volt a Pécsi Orgonaépítő Manufaktúra által Gottfried Silbermann (1683–1753) kései hangszereinek mintájára készített, egyedülálló hangszerek az első megszólalása, nem csoda, hogy megépítése óta mind jelentősebb hírnévre tesz szert zenei körökben. A hangszer építésében nyújtott szakértői munkájáért, kimagasló művészi tevékenységéért, valamint aktív budavári koncertszervező tevékenységéért az orgonista még a múlt év őszén átvehette dr. Nagy Gábor Tamás I. kerületi polgármestertől a Budavárért emlékérmét.

Az új budavári orgona – bár Bach életműve előtt tiszteleg – indirekt módon szorosan kapcsolódik a Kodály-évhez is, hiszen elődjén, a június 9-én elbontott Peskó-orgonán liturgikus környezetben utoljára éppen Kodály *Csendes miséje* hangzott el teljes terjedelmében, s ez a mű most a New York-i koncert műsorának is a gerincét alkotta. A Peskó-orgonán azóta újra muzsikálnak az angyalföldi evangélikus templomban; felszentelésének alkalmán, egy nappal Kodály Zoltán születésének százharmincadik évfordulója után szintén felcsendültek részletek e varázslatos orgonaműből.

Bach és Kodály egyébként több szálon is kötődik Budavárhoz. A templom legendás orgonistája, Peskó György itt adta elő Magyarországon először Bach összes orgonaművét, de számtalanszor felcsendült a templom falai közt egyik kedvenc műve, Kodály *Csendes miséje* is. Az Úr áldása és ajándéka, hogy utódja és tanítványa, Bán István – Kormos Gyula, valamint Homolya Dávid szakértők segítségével – évtizedekkel később itt építhette meg azt a historizáló hangszert, amelyen Bach mű-

vei immáron valóban autentikusan, kompromisszumok nélkül adhatók elő.

A budavári evangélikus templomot a világháború végén súlyos bombatalálat érte, s a szörnyű pusztításban az orgona is odaveszett. (Az új hangszer csak a hatvanas években, a templom helyreállítása után épülhetett meg.) Kodály akkoriban a borzalmaktól menekülve a hegyekben, Galyatetőn kereste a nyugalmat; itt kom-

FOTÓ: VARGA ZOLTÁN

ponálta meg harmóniumra – a helyi plébános kérésére – *Csendes miséjét*. A háború legvégén azonban a zeneszerző maga is Budapesten vészelt át, és a légi csapások közepette átdolgozta miséjét szólóhangokra és vegyes karra, majd zenekarra is, és az *In tempore belli*, vagyis a *Háború idején* alcímet adta neki.

A márciusi New York-i hangverseny közönségét és előadóművészt, Bán Istvánt ünnepi beszédben Ókovács Szilveszter, a Magyar Állami Operaház főigazgatója és Vincze Máté, a New York-i Balassi Intézet Magyar Kulturális Központ igazgatója köszöntötte. Bán István műsorában Kodály említett remekművét a klasszikus liturgikus egységekre bontotta, köztük Liszt és Widor Bach-átiratait adta elő a romanti-

kus szerzők saját művei mellett, valamint a nagyhétre készülve Bach fájdalokkal telesztölt c-moll fantáziáját szólaltatta meg.

A nemzeti ünnepünkön felcsendült hangverseny a Kodály-év lezárása mellett az 1848-as forradalom százhetvenedik évfordulója előtt is tisztelgett. Ráadásaként a telt házas koncerten Manhattan központi evangélikus templomában a magyar himnusz hangzott el. A koncertet többségében amerikaiak hallgatták, akik állva csodálták nemzeti imádságunk szépségét; a nagy számban megjelent magyar közösség orgonakísérettel énekelte *Himnuszunkat*.

A magyar művész másnap a szintén manhattani First Presbyterian Churchben egy újabb koncertet adott Scheidt, Bach és Liszt műveiből Kossuth Zsuzsanna emléktáblájának ünnepi avatásán. A templom előjárói és Vincze Máté mellett dr. Kumin Ferenc New York-i főkonzul és dr. Latorcai Csaba helyettes államtitkár mondott

beszédet. Az emléktáblát Varga Tamás szobrászművész készítette.

Bán István a hazatérte után újra koncertezett. Szervezésében nagy sikerrel valósult meg a történelmi egyházak közti ökumenét erősítő, *Főtemplomok és orgonistái* című többnapos sorozat, amely a Bach mindenkinek fesztivál keretében a Szent István-bazilika, a Kálvin téri református templom és a budavári evangélikus templom zenetörténeti jelentőségű hangszereinek és főorgonistáinak – Virágh András Gábornak, Bódiss Tamásnak és Bán Istvánnak – az együttműködésével jött létre. Ezzel párhuzamosan Bán István sikeresen szerepelt a budavári Schütz kórossal a tizenkilencedik Musica Sacra Civitatis kórustalálkozóon.

■ Forrás: Evangélikus.hu

Isten tervez, a természet elvégez

Kroó Norbert fizikus előadása a szabadegyetemen

A vallás és a tudomány tökéletes összhangban áll egymással, és az ezzel kapcsolatos konfliktusokban nem tényállítások, hanem ideák feszülnek egymásnak. Így értékelte a hit és a tudományos gondolkodás közötti viszonyt Kroó Norbert akadémikus, a szilárdtestfizika Prima Primiissima díjas professzora a budavári evangélikus szabadegyetem legutóbbi, április 9-i előadásán.

A Biblia – tudomány – hit címmel elhangzott előadás bevezetőjeként Fabiny Tamás püspök az *Apostolok cselekedeteiből* vett ígére épülő áhítatában azt mondta, hogy a Szentírásban tájékozódó tudósok segítenek rendet tenni a bennünket körülvevő, gyakran nehezen követhető 21. századi világban.

Kroó Norbert az előadása elején kifejtette, hogy mai tudományos világképünk alapjait négy jelentős felfedezés, a gravitáció, az elektromosság, az erős és gyenge erők közötti kölcsönhatás felfedezése, valamint a kvantummechanika fejlődése s az ebből is fakadó digitális forradalom vetette meg.

Megfigyelhető – mondta a professzor –, hogy a tudomány fejlődésének kilátásait, a 20–21. századi technológiákat a 19. századi attitűddel értékelő emberi jóslatok szinte mindig alábecsülik. Jól mutatja ezt, hogy a lézer, a programozott rendszerek, a tranzistor megalkotása, illetve a DNS felfedezése óta, alig ötven év alatt eljutottunk az irányított energiatovábbítás, a fejlett robotika és biotechnológia, valamint a mesterséges intelligencia kifejlesztéséig. Ugyanakkor figyelemre méltó, hogy az emberi tudomány azokon a területeken éri el a legnagyobb sikereit, ahol az Isten által teremtett világot igyekszik utánozni. Erre példaként említette az előadó azt a kvantumszámítógépet, amelyet a Google laboratóriumaiban jelenleg fejlesztenek; a gép elképesztő teljesítményének negyedét az emberi agy – a komputer energiaszükségletéhez képest – töredék energia felhasználásával képes elérni.

A tudomány által nemrégiben kifejlesztett nano-, infra-, bio- és anyagtechnológiák az egészen közeli jövőben kulcsfontosságúakká válnak majd mindennapi életünkben – mondta Kroó Norbert. A genetikai forradalmian új eljárásokat eredményez az orvoslásban és – a génmódosítás révén – a mezőgazdasági termelésben. Olyan új anyagokat fejlesztenek, mint az

FOTÓ: SÁNTA JÓZSEF

egyetlen szénatomnyi vastagságú grafén, amely hamarosan fontos szerepet játszik majd például az intelligens ruhadarabok kifejlesztésében, amelyek jelzéseket adhatnak a viselőjük szervezetéről, vagy éppen – ma még szinte elképzelhetetlen – biztonsági funkciókat láthatnak el.

A tudomány fejlődését forradalmasító kvantummechanika felfedezői, Werner Heisenberg és Max Planck a kutatásaik során rendre arra a következtetésre jutottak, hogy a világ elemi felépítése mögött csak egy Isten által létrehozott, az egész teremtett világra érvényes rendező elv állhat. A vándormadarak agyában már megtalálták azt a molekulát – tette hozzá az akadémikus –, amely segíti őket abban, hogy a föld mágneses terét érzékelve évről évre visszataláljanak fészkelőhelyükre, s így nyugodtan állíthatjuk, hogy a legtökéletesebb GPS-rendszerük nekik van. Mindezek ellenére a tudomány működése korlátos, hiszen nem képes eligazítás adni a természetfeletti jelenségek világában, és nem ad érdemi választ az értékekkel kapcsolatos alapvető emberi kérdésekre sem – jelentette ki Kroó Norbert.

A Biblia nem tudományos könyv, de sok olyan kérdésre egyértelmű választ

ad, amely túlterjeszkedik tudományos ismereteinken – hallhatták a jelenlévők az akadémikustól. Nyilvánvaló a korreláció a természet és Isten között, hiszen a tudomány ma már egyértelműen megállapította, hogy a világ keletkezésének volt kezdete, az élet és a természet kialakulása nem volt esetleges, és az sem kétséges, hogy az ember jóval több mint egyszerű kémia – mondta az előadó.

A Biblia lépten-nyomon hivatkozik természeti folyamatokra, mai tudásunk szerint is pontos ismereteket közöl, és számos, utóbb igazolt tudományos megállapítást tartalmaz. Míg a tudomány a „mikor?”, a „hol?”, illetve a működés és az erőhatások kérdéseire válaszol, addig a vallás a miértekre felel, az értékekkel és a teendőkkel foglalkozik. A Szentírás a világegyetem és az ember keletkezésére vonatkozó tételeivel egy egészen nyilvánvaló rendet teremtve köti össze ezt a kettőt – mondta az előadó.

A hit fontosságáról szólva Kroó Norbert – egyebek mellett – idézte a lézer megalkotásáért Nobel-díjjal kitüntetett tudóst, Charles Townest, aki azt mondta, hogy semmi sem abszolút módon bizonyított, ezért a kutatói logika hit nélkül szinte hasznavehetetlen.

A mai tudásunk szerint az ősrobbanást mint kezdőpontot követően kialakult világegyetem léte tervezett, s benne minden az élet feltételeinek megteremtése érdekében jött létre – mondta az akadémikus. A világ teremtésének 1Móz 1,1–3-ban leírt folyamata pontosan a tudomány által az élet keletkezéséhez szükséges feltételeket sorolja: idő, tér, anyag, mozgás, teljesítmény és persze energia.

Mai tudásunk szerint csak – gyakran egymásnak homlokegyenest ellentmondó – tudományos elméletekkel igyekszünk megmagyarázni az élet keletkezését. A természet elemi működését mind jobban megismerő vezető tudósok közül egyre többen vallják, hogy az evolúció mint egyfajta terv megvalósulása nem mond ellent a világ teremtett voltának – szögezte le Kroó Norbert a budavári evangélikus szabadegyetemen tartott előadásában.

■ I. L. L.

Úgyhagyott

Fotókiállítás Dunaújvárosban

Zsedrovits Enikő tavaly júniusban mutatta be *Úgyhagyott* című dokumentarista fotósorozatát, amely egy hosszabb kutató- és gyűjtőmunka eredménye. A tárlat anyaga most újra szemlélhető, ezúttal a dunaújvárosi evangélikus templom gyülekezeti termében.

„A nagy lendülettel elkezdett, ám félbehagyott lakóházak, az elhagyott gazdasági épületek mindegyikének megvan a maga története, ám a kiállítás nem sztorizgat, hanem a közös nevezőt keresi: egyetlen, jellemző nézőpontból mutatja meg, hogy milyen sors vár arra, ami egykor fontos volt, ám valami miatt kegyvesztetté, haszontalanná vált” – foglalta össze még tavaly a kiállítás kurátora, Fehérvári Tamás esztéta.

Az *Úgyhagyott* című kiállítás anyaga nem változott, ám az evangélikus templomban új közegbe került, így más élményeket is nyújt a látogatóknak. A március 26-án délután tartott, baráti hangulatú megnyitón házigazdaként Stermeczki András lelkész fogalmazta meg a kiállítás üzenetéhez kapcsolódó gondolatait, és egy apró képes ajándékkal is meglepte az alkotót.

A folytatásban előbb Schneider Vilmos improvizatív nagyböngőjétékát hall-

FOTÓ: HANKUSZ KÁLMÁN / DH

hatta a közönség, majd Gulácsi Zoltán, az esemény szervezője mutatott rá, hogy milyen különleges értékeket és élményeket nyújtanak az *Úgyhagyott* képei. A kiállítás májusig tekinthető meg a dunaújvárosi evangélikus hajlékban.

■ Forrás: Duol.hu

KÖTŐSZÓ
Evangélikus közéleti blog

- Társadalom és egyház
- Kereszténység és közélet
- Krisztus és a 21. század
- A világ (nem csak) lutheránus szemmel

Kötőszó – Rákérdez, következtet, összekapcsol.

Olvassa, kövesse és ossza meg!

kotoszo.blog.hu

Díjazott Fébé-termék

Díjat nyert a Fébé Evangélikus Szeretetszolgálat terméke a Salva Vita Alapítvány *Segítő Vásárlás – Design Randi 4.0* pályázatán. A díjat március 28-án vehették át a szervezet képviselői a pályázati munkákból rendezett kiállítás megnyitóján a budapesti Kortárs Építészeti Központ kiállítóterében.

A kiállított termékek megváltozott munkaképességű embereket foglalkoztató szociális műhelyek és formatervezők közös munkája által születtek. Az idén kiállított huszonnégy terméket tizenhét tervező készítette tizenegy műhely közreműködésével. A Fébé két termékkel pályázott: Román László gyermekbútorával, illetve a Katona Brigitta által tervezett, Color Cube elnevezésű, a térlátást fejlesztő fajtákkal. A díjat ez utóbbi kapta.

■ Forrás: Fébé Evangélikus Szeretetszolgálat

Megerősítve a szarvasi szolgálatban

Parókus lelkészi hivatalába iktatták Horváth Zoltán Olivért

Tizenegy éve másodlelkészként szolgált a Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközségben, virágvasárnap megerősítették lelkészi szolgálatában, és parókus lelkész lett Horváth Zoltán Olivér.

„Egybegyülekeztünk Isten szent házába, hogy Isten igéjével és imádsággal beiktassuk hivatalába Horváth Zoltán Olivér testvérünket, akit az ótemplomi gyülekezet közgyűlése megerősített lelkészi szolgálatában, és parókus lelkésszé választott” – mondta Lázár Zsolt esperes, aki mellett ezúttal Horváth Anikó állt az oltár előtt (képünkön).

Lázár Zsolt a *Jelenések könyve* 1. részének 4. verséből idézett. Párhuzamot vont a Krisztus után 80-ban, a császárimádat bevezetésekor történetekkel: sok keresztény, megtagadva, hogy a császárt imádja, vértanúként halt meg. A *Jelenések könyvében* említett területeken élő keresztényeknek hasonló mártíromságot kell elszenvedniük az utóbbi években – utalt az ottani helyzetre.

„Hálát adhatunk az Istennek, hogy mindig voltak olyan keresztények, akik a hitükért oly sok mindenre képesek voltak. Talán hálásak lehetünk mi is azért, hogy nekünk itt, Magyarországon nem kell vértanúhalált halni, ha meg akarjuk tartani a hitünket. De nem tudhatjuk, hogy miként hív el bennünket az Isten, milyen feladatot

FOTÓ: BABÁK ZOLTÁN

bíz ránk, ahogy egy lelkész a szolgálatának az elején sem tudhatja, hogy milyen feladatokban kell helytállnia, milyen feladatokban kell megerősítenie a gyülekezeti tagokat, a közösséget, aminek a vezetésére elhívta az Úr. Ebben a hivatásban ne fáradj el, de kérd az Úristen segítségét, az ő szeretetét! Érezd azt, hogy nem vagy egyedül, érezd azt, hogy együtt vagyunk ebben a közösségben. Mindannyian azt a feladatot kaptuk, hogy az Isten igéjét hirdessük, álljunk elő vele, akár alkalmas, akár

alkalmatlan az idő” – bátorította Horváth Zoltán Olivért az esperes, majd felolvasta Jézus igéjét a lelkipásztori szolgálatról.

Az ótemplomi gyülekezet elöljárói átadták a lelkészi díjlevelet, majd feltették a kérdést: elhatározta, hogy elfogadja a megbízatást? A határozott „elfogadom!” után Lázár Zsolt és Horváth Anikó beiktatta immár parókus lelkészi szolgálatába Horváth Zoltán Olivért. Ezután esküt tettek az újráválasztott közgyűlés tagjai.

■ Forrás: newsjag.hu / Babák Zoltán

Jézus-szobor homokból

Kurióznak számító, 2,7 méter magas Jézus-szobrot készített homokból Monostori Ferenc szobrászművész Tinnyén. Ráadásul nem áll meg itt: az alkotást még három másik követi. A Guinness-rekorder, világhírű Monostori célja, hogy felhívja az ország figyelmét a homokszobrászat világára, jövőre homokszobor-fesztivált is szeretne rendezni. A Jézus-szobor nagypéntekre készült el a Budapest környéki településen.

■ Forrás: Index.hu

Andreas

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli)
Egyházkerület

Ma egy közeli ismerősömet mutatom be a kedves olvasóknak. A püspöki szolgálatba lépésemet követően került hozzám közel. Azóta gyakorlatilag napi kapcsolatban vagyunk. A reggeli munkakezdetkor mindig rám pillant. Komoly tekintetével végigmér, aztán munka közben is csendesen figyeli minden mozdulatomat, hallgatja minden szavamat. Andreas hivatalunk számtalan fontos megbeszélésének, kerületi programjaink tervezésének, a győri lelkési szolgálatok beosztásának, lelkipásztori beszélgetéseinek, sőt még a parókusi vizsgáknak is tanúja. Andreas előtt nincs és nem is lehet titkunk, mert ő mindig itt tartózkodik a püspöki dolgozósobában.

Andreas Führenstein egy régi evangélikus lelkész testvérem, aki mintegy háromszázötven évvel született korábban, mint én. Valamikor az 1600-as évek első harmadában jött a világra, és 1671-ben, amikor lefestették, már őszült a haja és a szakála, és az arcára is barázdákat rajzoltak a mögötte hagyott nehéz évek. A rajkai gyülekezet lelkésze volt, amikor portréja készült, és ő látta el a pozsonyi egyházmegegyében az esperesi szolgálatot is. Igen, éppen akkor, abban az évben örökölték meg a képmását, amikor egyházunk legnehezebb időszaka, a gyászévtized kezdődött. Éppen ott, a pozsonyi egyházmegegyében állt szolgálatban, melynek területén a hatalom hamarosan felállította a protestánsok ellehetetlenítésére kitalált véstörvényszékeket.

Andreas Luther-kabátjában kímérten és méltóságteljesen tekint rám naponta a falról. Mózes-táblája ugyan kicsit még más formájú, mint a miénk, inkább gallérra hasonlít, mégis első pillantásra is egyértelmű az összetartozásunk. Benne egykori evangélikus lelkész elődünket tisztelhetjük. Jó látni két összefont kezében a Szentírást, amely evangélikus felfogásunk szerint hitünk, szolgálatunk, illetve igehirdetéseink legfontosabb forrása és mértéke is egyben.

Andreasról nem tudunk sokat. Hrabovszky György azt jegyezte fel róla, hogy Ausztriából származott, illetve hogy 1647-ben egy barátjával Strasbourgban tanult. Húsz évvel később, 1667-ben a Pozsony megyei Bazinban megvádolták azzal, hogy elhanyagolta a lelkési gyűlés látogatását... Tudunk arról is, hogy irodalmi tevékenységet is folytatott. A már említett barátja könyvébe előszóként latin nyelvű kis versikét írt. A Rajkán róla készített festmény az alkatára és az irodalmi vénájára is utal. A kép alatt egy bibliai ige olvas-

ható a *Példabeszédek könyvének* 28. fejezetéből, miszerint „*az igazak biztonságban vannak, mint az ifjú oroszlán...*” Alatta rímbe szedett sorok örökítik meg Führenstein esperes úr jeles tulajdonságait az utókor számára.

Andreas nemcsak figyel csendesen és némán, de néha beszél is hozzám. Beszél az előttünk járt elődeink küzdelmes életéről és hitbeli harcairól. Beszél a hideg és könyörtelen ellenszélről, de Isten igéjének megtartóerejéről is.

A német nyelvű feliratok tanúskodnak az egykori német evangélikusság jelenlétéről, a tőlük kapott gazdag örökségről, de ezen kicsit túlmutatva az egykori többnyelvű és kulturálisan is sokszínű evangélikus egyházunkról is, amelyben mégis oly fontos volt az összetartozás megélése és a

„*Andreas nemcsak figyel csendesen és némán, de néha beszél is hozzám. Beszél az előttünk járt elődeink küzdelmes életéről és hitbeli harcairól.*”

hitbeli közös nevező. Fájdalmasan utal a kép történelmünk még be nem gyógyult sebeire is, a kitelepítésre és a lakosságcserére. Máiig fáj, hogy sok egykor itt élt hittestvér helye üresen maradt az egykori nagy közösségeknek épült, méretes templomok kicsivé zsugorodott gyülekezeteiben.

Andreasra pillantva családom német felmenői is eszembe jutnak. Ők is a mosoni vidékről kerültek előbb Pusztavám környékére, majd onnan tovább a szülőfalumba, Lajoskomáromba. Nem tartom kizártnak, hogy az őseim akár személyesen is ismerhették őt, és hallgatták bátorító és erőt adó igehirdetéseit.

Andreas Führenstein nemcsak itt van velem nap mint nap, hanem tényleg közel került hozzám. Csendes társként természetesen nem szól bele semmibe, a maga visszafogott módján mégis megszólít. Jó, hogy itt van, hogy rám néz a múltból, kezében tartva Bibliáját, jelezve, hogy megannyi változás között, néha zavaros időkben is van egy biztos pont, amelyre építhetünk, amelyben bízhatunk: Isten igéje, az örök élet beszéde. ■

Mi a boldogság?

2012 óta – az ENSZ javaslatára – minden év március 20-án van a boldogság világnapja. Olyan téma ez, amely hitéletünket is érinti. A kőbányai evangélikus gyülekezet, amelynek *Kőbányai Harangszó* című hírleveléből tallózzunk, az idei tavaszi ünnepek áhítatait a boldogságra, egészen pontosan Jézus boldogmondásaira fűzte fel. A *makariosz* szó, amelyet az eredeti görög szövegben találunk, áldottat, szentet, üdvözültet jelent, nem feltétlenül vidámat vagy elégedettet. Kőbányán arra keresték a választ, hogy mit jelent a boldogság egy olyan világban, ahol döntünk, választunk, elköteleződünk nap mint nap. Mit jelent az adott ünnepre nézve, Jézusra figyelve? S végül mit jelent Jézus és az ő követői számára ez a boldogság? (Alább a húsvéti ünnephez írt gondolatokat olvashatják.)

„Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa.” (Mt 5,3) Voltatok-e már olyan helyzetben, hogy úgy éreztétek, ilyen lehet a mennyország? Számomra ilyen pillanatok a nagy családi együttlétek nyúj-

tanak, mikor jó a hangulat, mindenki örül a többieknek, és bőven van mit enni és inni. Vagy olyan koncert, ahol szép zene szól, és a fellépők

között is, a hallgatóságban is szeretteimet látom. Vagy egy húsvéthajnali istentisztelet, amikor az egész gyülekezettel átélhetem a „valóban feltámadt” bizonyosságát.

Ezek valóban boldog pillanatok vagy legfeljebb órák. Jézus azonban itt nem erről az elillanó boldogságról és nem erről a „mintha” mennyországról beszél.

A boldogok szót legszívesebben úgy magyarázom, hogy jó azoknak, akik... Vagy áldottak, a szónak abban a jelentésében, hogy „Istentől kegyelmi ajándékokkal gazdagon elhalmozott, megáldott, ezért boldog, megelé-

gedett”. Ez a fajta áldott lét nem múló hangulat, hanem örök állapot, amely azonban már itt, a földi életünkben is elkezdődhet.

Lelki szegények helyett én olyan személyekre gondolok, akik Isten Lelke által, az ő hatására, ösztönzésére ellen tudnak állni a „gazdagság csábításának” (Mk 4,19), ma például az éppen hódító fogyasztói életmódnak, és nem kényszerűségből lettek szegénynek, hanem önként vállalják a szerény életet, hogy javaikat megoszthassák a nélkülözőkkel. Az ilyen emberek már most is tagjai, részesei Isten országának, örömmel zenghetik a Luther-ének utolsó sorát: „Miénk a menny örökre.”

FIERS MÁRTA

■ Forrás: *Kőbányai Harangszó*, 2018/1. szám

HUMOROSAN EVANGÉLIKUS

Hittanórák gyümölcseiből

– Mit csinált Isten a hetedik napon?
– Szerintem meghalt. Vagy mi. Esetleg fentől figyel. Azóta. (K. B., 6 éves)

„Nem tudok egész órán arra koncentrálni, hogy jó legyek azért, hogy a szüleim büszkék legyenek rám. Na jó, még egy utolsót koncentrálok.” (P. L., 6 éves)

„Jézus elvette a pénzt, és odaadja a szegényeknek.” (I. E. H., 6 éves)

– Péter bácsi szerint létezik a túlvilág?
– Határozottan igen.
– Jó, mondjuk, egy paptól hülyeség ilyet kérdeznél! (H. Á., 12 éves)

„Most előbb Jézushoz megyek, utána pedig egy pörgős buliba.” (I. E. H., 6 éves)

– Hova siet, Péter bácsi?
– A fogászatra.
– Hogy mi? FoHászatra? (H. Á., 12 éves)

■ Forrás: *Kőbányai Harangszó*, 2018/1. szám

„Reformáció 500” után is Luther-keksz!

A keksz hálás édesség, nemcsak azért, mert százféleképpen ízesíthetjük, variálhatjuk, hanem mert sokáig tárolható, tökéletes vendégváró, s nem utolsósorban ízletes nass kávéhoz, teához, kakaóhoz. A sütés öröme összehozza a családtagokat, barátokat a konyhában vagy az asztalnál, az együttlét pedig értéket teremt a szívünkben.

A kekszünk különlegessége, hogy a gasztronómiai élményt fokozza a minitázat, vagyis a Luther-rózsza, egyházunk gyönyörű jelképe. A keksztészta az egyedi sütipecséttel díszítjük, a Luther-rózsás korongok testnek és léleknek is örömet szereznek.

■ Forrás: a Rákosszentmihály–Sashalmi Evangélikus Egyházközség honlapja – rsee.hu/luther-keksz/

Felhívással fordulunk olvasóinkhoz! A rákosszentmihályi gyülekezet honlapjáról talált írásunk, amint olvasóink látják, nem tartalmaz receptet. De nem véletlenül választottuk ezt a bevezetőt! Jól tudjuk: ahány gyülekezet, annyi szeretetvendégség és annyi jól bevált aprósütemény, amely díszíthető a Luther-rózsát ábrázoló kekszpecséttel. Kérjük, küldjék be rovatunk ismert címére (evtalozo@gmail.com) kipróbált Luther-kekszük receptjét, és szerkesztőségünk zsűrije – természetesen próbasütés után! – a legfinomabb, legötletesebb süteményrecepteket a Tallózó hasábjain közzéteszi. Hiszen a reformáció ötszázegyedik évében is szívesen tesszük asztalunkra ezt a csak ránk, evangélikusokra emlékeztető süteményt...

Isten színes tervei

Ward Mária mondta: „Isten jelen van, de a közösségek teszik láthatóvá.”

Szerényen húzódik meg az oltárterítő a templomi tárgyak között. Hogyan teszi láthatóvá a láthatatlan Isten? A színében van a csoda, amely alkalmazkodik az egyházi esztendő ünnepeire és vele együtt a mi ünnepi lelkünkhöz. Öt szín. Öt történet, hogy megmaradjanak szívedben az oltárterítő üzenetei. [...]

Fehér oltárterítő. Karácsony ünnepén, óéveste, újév reggelén, vízkereszt ünnepén, a vízkereszt utáni utolsó vasárnapon, nagycsütörtökön, húsvétkor és az azt követő vasárnapokon, mennybemenetel és Szentháromság ünnepén. A fehér szín a lelki tisztaságra utal. Krisztus győzelmét jelképezi a halál felett. [...] Johann Sebastian Bach, valahányszor új, tiszta kottalapot vett elő a munkához, két szót írt rá latinul: „Jesus juve!” Jézus, segíts! S ha elkészült a mű, odaírta: „S. D. G.” Soli Deo Gloria! Egye-

dül Istennek legyen dicsőség! Bach művei hány ember lelkét emelték Krisztushoz Isten Szentlelke által? Hány ember hallotta ki zenéjéből Isten győzelmét? Hány hallgató érezte meg az isteni fényt?

Fehér oltárterítő, sok mindent üzensz nekünk. Engedd magadra Jézus világosságát! [...]

Isten tervében benne volt, hogy színeket teremtsen. Az életünket színesebbé tegye.

Egy történet, ahol az égbolt lett a Mindenható oltárterítője. Mindennapjainkban ott van a búcsúzás fájdalma, az érkezés öröme. Veszteségeink feldolgozására született meg a *Veled vagyok, fogom a kezéd!* című kötetem után az azonos című film. Tiroiban volt tavaly nyáron az egyik forgatási nap, nosztalgiamozdonyról készült drónfelvétel jelenítette meg a mennyországba tartó vonat. Itthon hőség volt. A tiroliak hőség volt. A tiroliak hetek óta esőt, szélvihart éltek meg. Emberileg lehetetlen volt a forgatás. Tagai Péterrel,

a film készítőjével mégis ott álltunk a pályaudvaron, kameraállásban. Az Úr kegyelméből szűk negyedóra elállt az eső, a napsugarak is megjelentek. Isteni időzítésben elindult a vonat. Másnap újra megtörtént a kegyelmi pillanat egy másik pályaudvaron. A tiroli csodákat őrzöm a szívemben,

továbbadva a Jó Hírt. Az égbolt lett Isten oltárterítője!

Egyet tehetünk: a húsvéti oltárhoz boldogan letérdelve halát adunk. Köszönöm, Uram!

BÖRÖNTE MÁRTA lelkész

■ Forrás: Gyertyafény – a Rákosszentmihály-Sashalmi Evangélikus Egyházközség lapja, 2018. húsvét

Báránbőrbe bújt farkas

„Óvakodjatok a hamis prófétáktól, akik báránbőrbe bújva jönnek hozzátok, de belül ragadozó farkasok. Gyümölcsceikről ismeritek meg őket. Tüskébokorról szednek-e szőlőt vagy bogáncskóróról fűgét?” (Mt 7,15-16)

■ Forrás: Deák Gabriella – Facebook

Gördülő parókia

A lelkési életpályamodell második üteme. Erich Rapp fényképe. Makoviczky Gyula lelkész jóvoltából derültünk az új generációk mobilis lehetőségein a Facebookon.

Ma is „emészthető”...

EHEtő Bach. Johann Sebastian Bach születésének 333. évfordulóján, március 21-én az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatóinak és tanárainak közreműködésével rendezték a *Bach születésnapja tanítványokkal I.* című koncertet. Finta Gergely orgonaművész nem csupán csodálatos orgonajátékával, de a Facebook-oldalán közzétett fotóval is tisztelgett „az ötödik evangélista” előtt.

Nézzünk fel Jézusra!

Gondolatok a Nagytemplom oltárképéről

Gyerekkorom óta ismerem és szeretem Nagytemplomunk oltárképét. Sajnos az évszázadok gyertyafüstje besötétítette a festményt, és a deszkából készített tartó fatábla hosszanti résein bejutó nedvesség miatt a vásznon függőleges ráncok keletkeztek. Normál világításban az ábrázolásból alig volt valami látható, a kép elveszítette esztétikai értékét.

A gyülekezeti tagok által a templom felújítására szolgáló alapítványba befizetett adományokból 2005 karácsonyára az oltárképet kitűnő minőségben restaurálták. A munka Velledits Lajos restaurátorművészt és munkatársait dicséri. A szakvélemény szerint ismeretlen, de nem naiv festő volt az alkotó. Amikor megláttam a felújított festményt, elámultam azokon a lelki tartalommal bíró részleteken, amelyek eddig nem vagy alig voltak észrevehetőek.

Szerintem a kép azt a pillanatot ábrázolja, amikor Megváltónk „hangosan felkiáltott, és kilehelte lelkét”. Feje felett a gomolygó fekete fellegek még Isten fiát gyászolják, de a töviskoszorús fő körül már feldereng a húsvét fénye. Ez a fény vetül a Golgotától Jeruzsálem felé vezető útra is, hiszen „Jézus... a kapun kívül szenvedett”.

(Zsid 13,12) A szent várost már teljes ragyogás veszi körül.

Az „elvégeztetett” szó Jézus ajkán az Atya öröktől fogva való tervének – a bűneinkért hozott tökéletes áldozatnak – a végrehajtását jelentette. A halál feletti diadalt jelképezi a kereszt tövében lévő koponya és a lábszárcsontok. A törött oszlop viszont arra utal, hogy a megváltással összeomlik a pogány antik világ is. Ezt Reviczky Gyula *Pán halála* című versének részletével is szeretném illusztrálni (Pán a természet istene volt a görög mitológiában):

»Pán és családja meghalt. Él az Isten:
Nem fűben, fában, kőben, de a szivben.
A kicsapongó istenek halottak,
[...]
Ő rendelé ezt így a Golgothán.
Ő, aki jámbor, irgalmas, szelid,
S elvette a világnak bűneit.«

Mit jelenthet a sűrű sziklából kinőtt zöld cserje? Talán azt, hogy a golgotai győzelem arra is elég, hogy kőszívünkben élő, érte égő szív legyen. Ha rátekinünk gyönyörű képünkre, akkor egyúttal lélekből is „nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére, aki az előtte lévő öröm helyett – gyálázattal nem törődve – vállalta a keresztest”. (Zsid 12,2)

DEMCSÁKNÉ BALCZÓ ILDIKÓ

■ Forrás: *Hírmondó* – a nyíregyházi evangélikus gyülekezet hírei, 2018. április

Köszöntjük az új presbitereket!

A Tallózó rovat a nyíregyházi gyülekezet lapjában megjelent verssel köszönti a frissen megválasztott, beiktatott presbitereket. Isten áldása kísérje életüket, szolgálataikat!

FÜLE LAJOS

Presbiterek

*Kinek a lelke vágyik a fényre,
kinek kenyerere az Úr Igéje,
és kenyeréből másnak is szel,
az presbiter.*

*Kinek van szeme a más bajára,
kinek van füle a más jajára,
a tennivalóit így méri fel,
az presbiter.*

*Ki másnak vermét sohasem ássa,
aki keresztyét nem teszi másra,
a mások terhét így veszi fel,
az presbiter.*

*Kinek a templom kegyelem háza,
otthon van benne maga, családja,
bár mindenütt az Úrra figyel,
az presbiter.*

*Aki hitét örömmel megvallja,
mind presbiter, bár nem az a rangja,
de kedves élet Isten előtt:
megáldja és megszenteli őt.*

■ Forrás: *Hírmondó* – a nyíregyházi evangélikus gyülekezet hírei, 2018. április

Szeretettel várjuk a gyülekezeti, intézményi híreket, hírleveleket! Kérjük, az elektronikus dokumentumokat – pdf formátumú anyagokat – e-mailben az evtallozo@gmail.com címre, a nyomtatott kiadványok egy-egy példányát a szerkesztőség postacímére szíveskedjenek küldeni: 1085 Budapest, Üllői út 24. Továbbá szívesen fogadunk a Tallózóban a Facebookon vagy blogokon publikált írásokat, amelyekről még nincs tudomásunk. A „felajánlásokat” az említett e-mail-címre várjuk. Köszönjük!

Iskolai hittanoktatásról feketén-fehéren

Lapunk kérdezett, lelkészek válaszoltak

A nemzeti köznevelésről szóló törvény 2013. szeptember 1-jétől az általános iskolák első és ötödik évfolyamán és a hat évfolyamos gimnáziumokban a hetedik évfolyamon kötelezően választható tantárgyként bevezette az etikát, illetve a hit- és erkölcstant. E rendelkezés sok vitát váltott ki a közéletben, de még egyházon belül is, hiszen a megnövekedett óraszámok, feladatok olykor rendkívüli terhet róttak lelkészeinkre, hitoktatóinkra. A nehézségek mellett azonban sokan meglátták a feladat pozitív oldalát, hozadékát is, és a gyülekezetplántálást már a legkisebbeknél elkezdték, így gyarapítva aztán testvérekkel, szülőkkel, nagyszülőkkel is egy-egy közösséget. Összeállításunkban az iskolai hittanoktatásban részt vevő evangélikus lelkészek véleményéből kötöttünk csokrot.

A hit- és erkölcstanórák esélyt jelentenek a lelki ébredésre, a keresztyénség megújulására. Bár a helyi gyülekezetek rögtön szeretnék az „eredményt” látni templomaik padosraiban, sokszor erre éveket kell várni. Isten ígéje azonban nem tér vissza üresen, s szolgálatunk itt sem hiábavaló.

Mezőberényben az iskolavezetés – ügyelve a jó együttműködésre – a történelmi egyházak lelkészeivel és a hitoktatóval előre egyeztetett módon helyezte el a diákok órarendjében a hittanórákat. A délelőtti időszáv ideálissá teszi a tanítást, tanulást. Mind az alsósok, mind

a felsősök esetében egy adott termet biztosít az iskola, ahová a csoportok a hitoktatóhoz érkeznek. Így nem kell „vándorolni”, ami a szemléltetőeszközök szempontjából is kényelmes. Jól felszerelt termekben folyhat az oktatás, a digitális tábla használata is megoldott, ami a korszerű módszertan alkalmazását és az élményszerű tanulást segíti.

Az állami intézményben elfogadott a lelkészek, hitoktatók jelenléte, helyük a tanári szobában. Missziós lehetőség a beszélgetés pedagógusokkal, találkozások a teakonyhában: a keresztyénség

kilépett a templomaiból, a világban végezheti szolgálatát.

A szülők városunkban is igyekeznek gyermekeik tehetségét kibontakoztatni, így a hitoktatás a sport, a tánc, a szakörök riválisa s egyben velük szemben vesztese is volt. Évekkel ezelőtt a fakultatív órákra jóval kevesebben iratkoztak be, mint most.

Jelenleg minden évfolyamban két, általában tizenöt fős csoporttal dolgozunk. A gyermekek ugyanolyan természetességgel vesznek részt a hittanórákon, mint a közismereti órákon, életük részévé vált a Biblia, az egyház, az éneklés és imádság, illetve közvetlenül beszélnek az ígéről, Jézusról, hitbeli kérdésekről, önmagukról. Ezt már soha senki nem tudja tőlük elvenni. Bár az utóbbi években a nagyobb létszám miatt kevesebb a meghitt beszélgetés, viszont a közösségi élmény megteremtése nem nehéz, ami az általános iskola minden évfolyamában fontos a tanulóknak. Ha ezen az úton érjük el a gyermekeket és a szülőket, egyben a missziói parancsnak is eleget teszünk. ►

FOTÓ: LAZÁRNÉ SKORKA KATALIN ARCHÍVUMBÓL

A helyi gyülekezetek biztos bázisként tekinthetnek hittanosaik családjaira, hiszen a megelőlegezett bizalomra egy intenzív kapcsolattartás épül. Ezek a családok már az ismertség miatt egyszerűbben megszólíthatók, és bátrabban is vesznek részt az egyházközség életében, programjain. Van nyitottság egy adott felekezet, egyben az Isten felé is. A helyi közösség lassacskán megújulhat, hiszen erre inspirálják az istenkeresők. Ezt tükrözi, hogy gyülekezetünkben a temetések számát már jóval meghaladja a kereszttelések száma.

■ LÁZÁRNÉ SKORKA KATALIN *lelkész*
(Mezőberényi I. Kerületi
Evangélikus Egyházközség)

FOTÓ: AZ ÓBUDAI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG FACEBOOK-OLDALA

Miért igen?

Szerettem a gyülekezeti péntek délutánokat Gyulán. Két csoportban érkeztek a hittanosok, azok is, akik egyházi iskolában heti két alkalmon már részt vettek. Egy kisvárosban talán ez még mindig működik.

Óbudán a hit- és erkölcsoktatás második évében nyilvánvalóvá vált, hogy a szülők az iskolai hitoktatást választva „kipipálták” a gyülekezeti alkalmat. Jelenleg is néhányan vesznek részt az alkalmon, és az időpont is megváltozott, hétfő délután tartjuk. Volt is bennem keserűség és sok kérdőjel is – kell-e ez nekünk?

Jobban kinyitva a gyülekezeti hittanhoz szokott gondolatvilágomat, döbentem rá arra, hogy amíg a gyülekezeti hittanra alig egytucatnyian jelentkezték, az iskolákban (tizenháromban!) kilencven gyermeket tanítunk hárman. Szinte kéthavonta megtelik a templom, és a köztes alkalmakon is egyre többen jelen vannak. Minden új tanév kezdetén bővül a kör néhány diákkal és általuk családokkal. Nem kell tennünk semmi különöset, csak jelen lenni és megmutatni az evangélium szolgálatának örömét. A napközis táborra túljelentkezés van. Nem történnek csoportos megtérések, de történnek apró csodák.

Az idei hét konfirmandusból hat az iskolai oktatáson keresztül válik a gyülekezet tagjává. Két apuka gyermekük hitoktatása révén került a gyülekezet presbitériumába. A presbitérium tagjai huszonhárom kiskorú gyermekkel járulnak hozzá a jövő generáció neveléséhez.

Valós félelmeink köddé váltak, az iskolák szembesültek azzal a ténnyel,

hogy mi hozzáadunk a gyermekek neveléséhez, és nem borítjuk fel a tantervet. Tanítottam én is folyosón, a tanári ebédlőben (az erős szag miatt ruhacsere volt kötelező), szertárban, kis és nagy könyvtárban. Egy törött lábú elsősrel kezdtem az első fővárosi tanévet, akit első emeleti osztályából az ölemben vittem le a földszinti könyvtárba hónapokon keresztül, a kapus néni három év múlva is emlékezett a nevemre és a vallásomra. Maradtak el óráim, amikor is „elfelejtettek” tájékoztatni, de temetési szolgálat vagy betegség esetén készségesen vállalták a helyettesítést vagy felvigyázást. Az oktatás eme új formájában a más felekezetek oktatóival sorstársak, kollégák és barátok lettünk.

■ JAKAB BÉLA *lelkész*
(Óbudai Evangélikus Egyházközség)

Konszenzus kell

Ötödik éve gyakorlom a hitoktatást. Tanítottam és tanítok állami iskolában hit- és erkölcsant, de voltam iskolalelkész nemrég átvett egyházi gimnáziumban is, ahol a diákok többsége előítéletekkel, negatívan állt a kötelező hittanhoz. Most dolgozom olyan református iskolában, ahol a többségi hittanhoz képest az evangélikus jelenti az üdítő alternatívát. Természetesen ebből a helyzetből is lehet építkezni és a küldetésünket komolyan venni, hiszen így olyan gyerekek is hallhatnak Jézusról, akik a családjukból, de már a nagyszüleiktől sem kapnak semmiféle hitbeli impulzust.

Ennek ellenére úgy vélem, nagy hibát követtek el az egyházak, amikor annak

idején nem álltak ki amellett, hogy az iskolai hitoktatást nem lehet egy tollvonással bevezetni, időt kell hagyni a rendszer felépítésére, a hitoktatók kiképzésére, a finanszírozás átgondolására. Nem utolsósorban pedig arra, hogy kialakuljon valamiféle társadalmi konszenzus és elfogadottság, amely néhány iskolában még mindig nincs meg.

Komolyan el kell gondolkodnunk az iskolai és a gyülekezeti hitoktatás kapcsolatán is, hiszen – felekezetektől függetlenül – szinte mindenütt az a tapasztalat, hogy az újonnan látókörbe került gyerekek és családjaik nem vonódtak be a gyülekezeti életbe, ellenben a korábban aktívak kikoptak, hiszen már „letudták” a vallási életet az iskolában.

Ahogy annak idején az állam – eljátszva a „mindenhatót” – fakultatívvá tette, majd megszüntette az iskolai hitoktatást, most ugyanígy felülről irányítva és nem alulról kezdeményezve történik a rendszer bevezetése, ennek következményei pedig nem kerülhetők el.

■ SEBEN GLÓRIA *hitoktató lelkész*
(Budapest-Fasori Evangélikus
Egyházközség)

Pozitívumok és negatívumok

Győrben és környékén tanítok több iskolában. Először a negatív jelenségeket írom le, majd a végére hagyom a pozitívokat.

A negatívumok: 1. Hirtelen vezették be az első és az ötödik évfolyamon a kötelezően választható hit- és erkölcsoktatást.

2. A rendszer valamit hordoz magában abból a furcsaságból, hogy feleltetés, dolgoztatás, az értékelés a hit területén megkérdőjelezhető.

3. Szórványban, elfogyó anyaggyűleketben, egykor népes filiában, de városi iskolákban is lehet, hogy hiába voltak a-b és c-d osztályok összevonva, én az a-ból egy főt, a c-ből kettőt tanítottam külön órában. A közösségépítés így lehetetlen.

4. Néhány gyermek esetleg kitarak akár egyedül is a nyolcadik osztályig, de a gyermeket templom közelében sem látni. Néhány elsős lemorzsolódott már az évek alatt, mert egyedül volt.

Pozitív következménye a rendszernek: 1. Elsősorban a szülőknek, de a gyülekezeti lelkészeknek és hitoktatóknak is valamilyen módon át kell gondolniuk, s magukévá kell tenniük az oktatási koncepciót. Ha pedig van egy-két (öt-tíz) gyermek évfolyamonként vagy iskolánként, akkor jövünk mi, hitoktatók. Néhány kollégám tudatosan vállalja a fakultatív hittant. Nem könnyen, de működik a rendszer.

2. Pozitív dolog még, hogy nem kell küzdenünk az iskolákkal időpont miatt. Akkor van a hittan, amikor az erkölcsstan. Olyan is van, hogy segítenek a délelőtti erkölcsstan időpontja helyett délután időpontot találni az egy-két hittanosomnak.

3. Pozitív a rendszeres találkozás miatti jó viszony, sőt barátság az iskolavezetéssel, a folyosói beszélgetések során a többi felekezet hitoktatóival, az ebédlő használata miatt a konyhásokkal, más dolgozókkal.

4. Félévente tervszerűen tarthatnánk az egész osztálynak közös tanórát, ahol az összes erkölcsstanos és az összes hittanos, esetleg az őket tanító összes pedagógus részt vehetne. Nyilván nagy munka minderre felkészülni, de gyermekek és pedagógusok is megérezhetnék valamit Jézus szeretetéből, hogy Atyánk napját felhozza jóra és gonoszra, s esőt ad igaznak és hamisnak.

Erősen vár minket Istenünk!

■ MAGASSY ZOLTÁN *helyettes lelkész*
(Bönyi Evangélikus Egyházközség)

Kevesebb öröm

Az iskolai hittan bevezetése előtt gyülekezetünkben nagyon élő, nagy számú hittanos közösség működött. Három-évestől a konfirmandus korosztályig jelen volt rengeteg gyermek. Hétfő délutánonként gyűltünk össze, több tanévben is három, de legalább két nagy csoportra bontva tartottuk az alkalmakat. Sokszor közel negyvenen ültünk és énekelünk az órák első felében Nőé bárkája tövében (a hittanterem falán Nőé története elevenedik meg).

Sok év munkája volt, mire ilyen sokan lettünk, mire felépült ez a közösség, ahová évről évre sokan csatlakoztak. Az egészben az volt a pláne, hogy a kis ovisokkal, de a legtöbb alsó tagozatos gyermekkel ott maradtak a szülők, nagyszülők, és a háttérben lényegében ők is részt vettek a hittanórán. Velünk énekeltek és mutogatták, hogy „pillangó ha lehetnék...”, meg hogy „én nem vagyok gyalogos katona”. Együtt imádkoztunk

az alkalmak végén, akár még a vezető játékbá is bekapcsolódtak.

Hogy őszinte legyek, ezt én nagyon szerettem. Mindig vártam, és noha én készültem rá, mégis engem töltött fel, olyan öröm volt ebben a közösségben hittanórákat tartani. A kicsiknek flannellel, képekkel, mesélve, a nagyobbaknak átélt eljátszós módon sokszor. Sokan voltunk, rengeteg módszert meg lehetett valósítani, kipróbálni. Mára mindez emlék.

A XII. kerületben kilenc iskola tartozik hozzánk, öten látjuk el a feladatot, idén heti negyvenkilenc hittanóránk van, körülbelül százötven gyermeket hitoktatunk. Az órákon két-három-négy, esetleg öt hittanos ül, de ez ritka. Heti több délelőtti szaladgálunk az iskolákba, és annyira más íze van, annyira más hangulata! Nem lehet a jól bevált módszereket sem használni, olykor folyosón ülünk vagy koszos szertárban, jobb esetben könyvtárban, de ott pedig suttogni kell. Ja, a legjobb az edénycsörmpölős ebédlő.

A nagy hétfői csapat évről évre kopott. Nagyjából évente nyolc-tíz fő tűnt el, választotta a család az iskolai hitoktatást, hiszen az mégis egyszerűbb. Nem megy el vele két óra hétfő délután. Az újonnan iskolát kezdők pedig már iskolai hittanra iratkoztak be, és ide (duplán) már nem jöttek el. Most, az ötödik évben ovishittanként maradt meg ez az alkalom, összesen nyolc-tíz kisgyerekekkel.

Persze az iskolákban is vannak jó kis csoportok meg vidám és jó hangulatú órák... De több a nehézség, például éveken át volt olyan ötödikes csoportom, amelyik a semmiből csöppent a hitoktatásba, és a hittankönyv totálisan magasröptű volt számára, de hatodikos korukra sem lett sokkal jobb a helyzet. Talán most, hogy idén olyan ötödikesek vannak, akik elsőtől hittanosok már.

A számok szépek persze, de a legtöbb gyerek szüleit, családját nem ismerjük, és hiába hívogatjuk őket szórólappal különféle alkalmakra. Nagyon kevés család került kapcsolatba így a gyülekezettel. A szülők nem énekelik a „pillangót”, sem a „gyalogos katonát”, és a *Miatyánkot* sem mondjuk együtt az óra végén. A gyermek ott van, de sokuk azt sem tudja, miért éppen azon a hittanon.

No de azért azt még én sem hiszem, hogy nincs értelme, de nagyon nehéz, és kevesebb örömet jelent.

■ KECZKÓ SZILVIA *lelkész*
(Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség)

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

AZ IRÁNTÚ CÍMŰ HITTANKÖNYV BORTÓRÉPE

A főváros legnépesebb kerületében

A kötelezően választható hitoktatás első látásra kényelmesen és könnyen elérhető missziós lehetőségnek tűnik az egyházak számára. Vagyis sok lépést megtesznek helyettünk, mire mi egyáltalán az iskolákba belépünk. Meghirdetik a lehetőséget, kiosztják a hittanoktatásra vonatkozó dokumentumokat, közlik az egyházzal, hogy hány gyereket kell tanítsunk, hány osztályban. Mi pedig odamegyünk, és szembe-sülünk vagy a gyülekezetünk rendszeres látogatóinak gyermekeivel, vagy teljesen idegenekkel, akik csak annyit tudnak magukról, hogy valaha evangélikus templomban keresztelték meg őket, vagy még megkeresztelve sincsenek, de valamiért evangélikus hittanra írták a szüleik.

Ilyen gyerek voltam én is 1990-ben, amikor a rendszerváltáskor valami miatt a szüleim, akik nem voltak vallásosak, se templomba járók, beírtak evangélikus hittanra. Az akkor indult lehetőségnek és rendszernek egy olyan gyermeke vagyok, akinél ez maximálisan működött, még abban a tanévben megkeresztelkedtem. Később evangélikus lelkész lettem, és mellette Budapesten hitoktatók főállásban.

A kötelezően választható hitoktatásban – nyilván elfogultan, mert én így kerültem kapcsolatba az evangélikus egyházzal – sok lehetőséget látok. Ennek ellenére méltatlan körülmények között, a rendszerváltás után lassan harminc évvel még mindig a sötét alagsori pincékben, tábla és kréta nélkül, folyosókon, elektromos áram nélkül, sokszor megfelelő pedagógiai végzettség nélkül, illetve elegendő hitoktató nélkül végzik lelkészeink a mindennapi és hétköznapi feladataik mellett ezt a hétköznapi, nagyon kemény és felelősségteljes munkát.

Száraz tények. A főváros lakosságát tekintve a legnépesebb kerület Újbuda, ahol önkormányzati általános iskolából tizenöt van. A területén van a Kelenföldi Evangélikus Egyházközség és a Budapesti Evangélikus Egyetemi Gyülekezet. Így a kerületben összesen négy evangélikus lelkész végez lelkészi szolgálatot, ebből három hitoktató is. A kelenföldi főállású hitoktató lelkész pedig egy személyben az egyetemi lelkész is. Ez lennék én.

Hitoktatónk (aki csak hitoktató és nem lelkész) nincs, segítségképp egy végzős teológushallgató kapott engedélyt heti öt óra megtartására. Nekem kötelező minimum húsz óra tanítása egy héten, de a

szerződéselem negyvenórás, így hittanbort, családi istentiszteletet, hittanversenyt és egyebeket is elvállalok, illetve az utazás is a munkaidőm része. A lelkészi diplomám mellett angoltanári végzettségem is van, így nem pedagógiai végzettség nélkül vágtam ennek neki, de több kollégám igen.

Minden próbálkozásunk ellenére nem tudjuk lefedni a kerület hittanóraigényeit, több iskolába egyszerűen nem jutunk el, nem tudunk órákat vállalni; ez főleg azért van, mert párhuzamosan több iskola is ugyanarra a napra teszi az óráit, mi meg kevesen vagyunk ehhez. Ezek a száraz tények.

Kemény kihívások. A mindennapok ennél sokkal dinamikusabbak. Minden tekintetben. Ha kibírja az ember, hogy majdnem minden reggel nyolctól van első órája, és azt, hogy mindennap másik iskolában, másik teremben, sokszor a folyosón vagy még ott se, mert a folyosón sincs hely, mert épp versenyfelkészítés folyik, vagy a pincében, lehullott vakolat között, bordásfalak vagy épp egy tenyérnyi ablak és minimális fény mellett, vagy az alagsorban a büfé előtt tanít, illetve azt, hogy potyára bemegy reggel órát tartani, és kiderül, hogy síszünet van, vagy erdei iskolába ment az osztály, vagy beteg az egyetlen tanított gyermek, és senki se szólt, akkor ez mindenképp izgalmas kihívás.

Minden iskolában más az adminisztrációs rendszer: háromféle elektromos naplót és kétféle papíralapú naplót vezetnek folyamatosan. Az új tankönyvek többnyire csodálatosak, viszont a feladatok többsége egy osztályra vagy egy normál csoportra van kitalálva, de én legtöbbször csak egy gyerekkel ülök szemben negyvenöt percig. Van, akivel egy idő után bele lehet mélyedni a dolgokba, van, akivel nagyon nehezen megy. Szerencsére ilyen kevés van. Előfordul, hogy az egyik iskolából a másikba átérni csak tíz percem van, és egyik iskola se szereti, ha a gyerekek egyedül várakoznak a folyosón, vagy hamarabb végeznek a hittannal, és ezért várakoznak, vagy berontanak csengetés előtt egy erkölcsstanórára. Volt, hogy elvittek a tanítványaimat azért, hogy ne várjanak a folyosón egyedül, és senki sem tudta, hol vannak, tíz percig keresgettem őket az iskolában bolyongva.

Van olyan, hogy hirtelen elfoglalja a védőnő azt az orvosi szobát, amelyet nekem adtak órára, az iskolavezetés szétjárja a karját, hogy nem tudnak mit csinálni, ke-

ressek egy üres termet. Ilyenkor másközölök az iskolában, a büfénél többedmagammal szimultán órát tartok hasonló sorsra jutott társaimmal. Általában kivihetem a gyerekeket az udvarra, de olyan hely is van, ahol ehhez igazgatói engedély kell. Van, ahol a mellékhelyiséghez is kulcs kell, azt is ki kell nyitatom, ha használni szeretném. Egyik iskolában sincs a tanárban helyem, napon-ta hurcolom a hátamon az összes órához szánt anyagot, ami legtöbbször igen nehéz számítógépből, hangdobozból, könyvekből, játékokból, esetleg hangszerekből áll.

Van olyan iskola, ahol havonta jegyeket kell adnom a tanulóknak, és van, ahol egyáltalán nem kell, csak annyit kell beírom a naplóba, hogy „részt vett”. Az iskola nevelőtestülete általában nem kezel egyenértékű kollégájának, de tulajdonképpen nem is vagyok az, mert nem az iskola alkalmaz. Így helyettesem sincs. Mindig szégyellem, ha hiányzom, ha beteg vagyok, vagy a lányom betegsége, esetleg egyéb lelkési elfoglaltságom miatt nem tudok órát tartani. Többször a fejemhez vágták, hogy ha több mint tíz százalékot hiányzom, és nincs helyettesem, majd be

kell jönnöm nyáron hittanórát pótolni. Kiszámoltam, hogy tíz százalékot hiányozni az évi harminc-harminchárom órából lelkészként, anyaként, emberként lehetetlen. Helyettesítésre pedig nincs megoldás.

Ezek a körülmények sokszor méltatlanok. A nettó százhuszezer forint körüli fizetés, amely ezzel a főállással jár, szintén nem teszi vonzóvá ezt a műfajt.

Megéri? Négy gyermeket kereszteltem az iskolai hitoktatásból kifolyólag három év alatt. Egyik tanítványom megkért, hogy legyek a keresztanyja. A hittanosaim nagyon várnak, ölelnek, ha meglátnak, futnak elélem. Őket kevésbé zavarják a körülmények, inkább kihasználják a lehetőséget, és felmáznak a bordásfalra. Én is hitoktatás útján kerültem az evangélikus egyház közelébe, emiatt kértem a kereszttségem. Ugyanezt látni és átélni saját tanítványaimmal kapcsolatban kegyelem.

Én személy szerint nagyon sok mindenre használom a hittanórát. Konfliktusok megbeszélésére, kezelésére, történelmi, földrajzi ismeretek szélesítésére, mindenfajta felvilágosításra: Mikulás, Jézuska

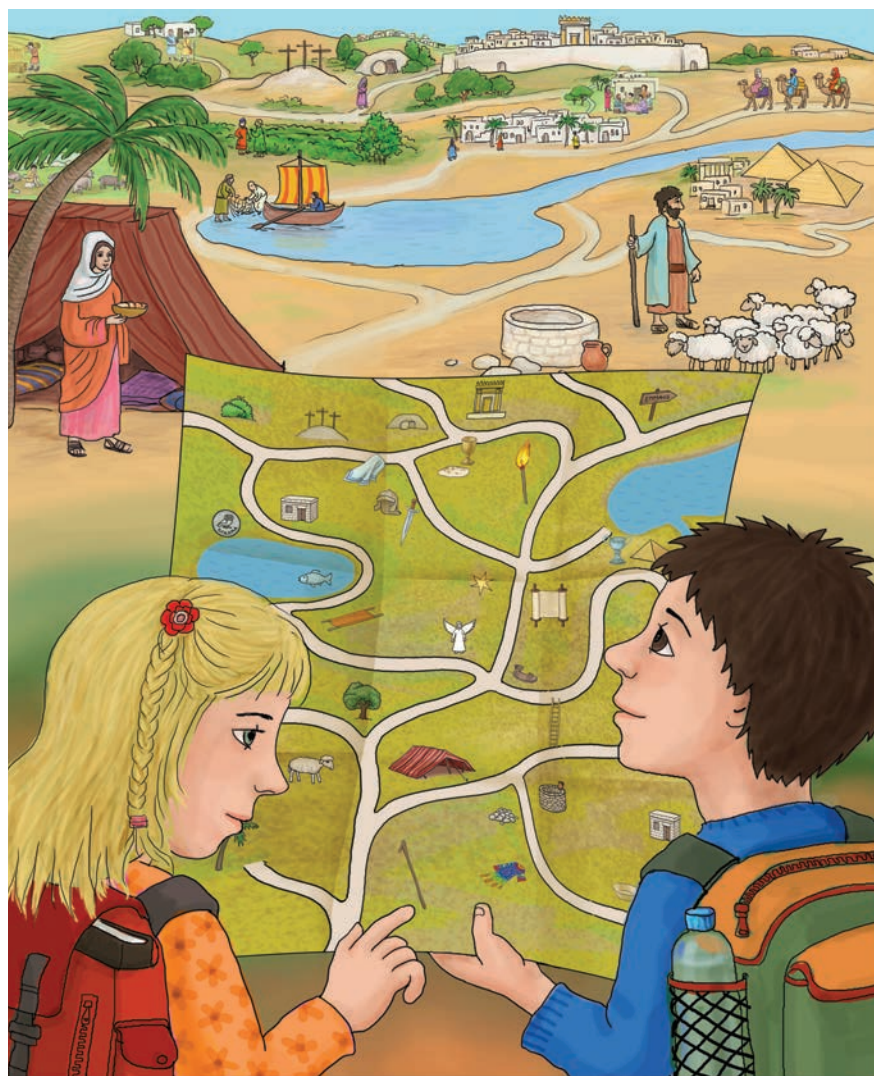
vagy angyalok hozzák az ajándékot? Mit jelent, hogy Mária szűz volt? Miért lehetett akkor gyereke? Mit akarhatott vajon Józseftől Potifárné? Hol van egyáltalán Izrael? Mit tudunk Nőé bárkájáról, Sodoma és Gomora – ezekben tényleg tömegek haltak meg? Tudatosan? Mi volt a nők szerepe akkor? Mi most? Miben változott? Jézus elősegítette ezt a változást?

Vannak különös lelkigondozói történetek is: „Nagymamám iszik”, „Nincs apukám”, „Apa megveri anyát”, „Meghalt a nagypapám”, „Utálom a testvéremet”, „Egy fiú meg akart csókolni, de én még nem akartam”. Ezeket mind-mind lehetőségünk van sokszor négy szemközt megbeszélni. Így gyakran beszélünk, tanulunk olyasmikról, amikről máshol nem esik szó. Ahogy nőnek, a motivációról, célokról, tehetségről, talentumokról és ennél bonyolultabb problémákról is. Milyen egy jó király, milyen egy jó vezető? Átlátjuk-e a világot? Vagy hagyjuk magunkat befolyásolni?

Ha a diákjaim szempontjából nézem, akkor megéri az iskolai hitoktatás, főleg olyanoknak, akik előtte a szüleikkel semmilyen gyülekezetbe nem jártak. De tesszük az a modell, hogy sokan hittanórán találkoznak először ezekkel a tanításokkal komolyabban, és ennek hatására keresztelkednek. Sőt ha választanom kellene e között és a csecsemőkereszttség között, akkor az előbbi választanám. Ezek a nyolc- kilenc évesen keresztelt tanítványaim sokszor sokkal motiváltabbak, mint azok, akik már a gyülekezet aktív tagjai. És látom rajtuk a megmagyarázhatatlan és egyáltalán nem racionális hitnek a kialakulását, amellyel vágyódnak a kereszttségükre és Istenhez. Ezeknek a gyerekeknek a gyülekezetbe való integrálása viszont nem olyan könnyű, és teljesen más dinamikája van, mint ha a szüleik hoznák őket. Erre viszont még kevés jól működő módszert látok, hogyan is lenne jó, hogyan is történjen.

Az iskolai hitoktatási körülmények sok szempontból méltatlanok, és pedagógiai szempontból alkalmatlanok a hitoktatásra. A részleteket és a körülményeket szerintem nem szabadna így hagyni vagy annyiban hagyni, elfogadni. Ennek ellenére sok minden működik ebben a formában is. Főleg a gyerekek lelkében, a Szentlélek által... És ezt látni, még ebben a méltatlan helyzetben is, istenbizonyíték.

■ GOMBKÖTŐ BEÁTA *egyetemi lelkész*
(Budapesti Evangélikus Egyetemi Gyülekezet)

Nem finomkodik az evangélium

Pszichológia szak után lett teológushallgató Sztupkai Kristóf

Sorozatunkban az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológusi, lelkeszi hivatásra készülő hallgatóit szólaltatjuk meg indíttatásukról, a szolgálattal kapcsolatos elképzeléseikről, céljaikról. Sztupkai Kristóf metodistaként tanul az evangélikus teológián. Az ötödik évfolyamos, teológus-lelkész szakos hallgatóval elhívásáról, a 21. századi egyház képeről és a misszió fontosságáról beszélgettünk.

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

– **Miért választottad a teológiát?**

– Bár lelkeszcshaládból származom, mégis, a meghatározó elhívásom 2003-ra tehető, amikor egy metodista táborban egyértelmű és világos istenélményt éltem meg. Ekkor fogalmazódott meg bennem a döntés is: Krisztust akarom követni. Megtérésemet követően egy hitmélyítő táborba mentem, ahol azt éreztem, hogy az Isten engem lelkésznek hív. Később ebben tovább erősödtem. Igent mondtam erre a szolgálatra, amire azóta is megerősítést kapok.

– **Methodista testvéreink képzése az Evangélikus Hittudományi Egyetemen zajlik. Mit jelent ez számodra?**

– Mivel a metodista egyháznak nincs Magyarországon teológiája, ezért a metodista hallgatók valamelyik másik protestáns teológián tanulnak. Vannak, akik a baptista teológiára mennek, de főként az evangélikus teológiára jövünk. Nagyon jó kapcsolat van a metodista egyház és az evangélikus teológia között, annak ellenére is, hogy olykor komoly különbségek is előfordulnak lelkeségi vagy bizonyos teológiai témák kapcsán. Ami számomra itt különösen meghatározó, az a szakmaiság, amivel a különböző teológiai stúdiumokat tanítják nekünk. Ez a tudományos közeg nagyon inspiráló.

– **A teológiát megelőzően pszichológia szakot végeztél. Ez a lelkeszi hivatásodban nagy segítségére lehet majd.**

– A lelkeszi elhívásom már az érettségikor megvolt, de azt éreztem, hogy a teológia előtt szeretnék még valami mást is tanulni. Azt gondoltam, hogy a teológián az istenismeretet elsajátíthatom, de fontos az, hogy az embert is jól ismerjem majd. Abban bíztam, hogy a pszichológiai tanulmányaim ebben segítségemre lesznek. Nagyon sokat kaptam ettől, a látókörömet szélesítette az ott szerzett tudás.

– **A teológiai tanulmányaid alatt melyik terület vált különösen fontossá számodra?**

– Izgalmasan bontakozott ki előttem az Ószövetség világa. Érdekel az Ószövetség „misztikája” és az ott olvasott szim-

bólumrendszer, amit számomra izgalmas olykor mélylélektani megközelítésből is megvizsgálni. Ezenkívül nagyon fontos számomra az etika. Úgy látom, hogy a 21. században az etikai témák azok, amik igazán megosztják az egyházat, és korunk hitvallási helyzetei erkölcsi, etikai vonalak mentén fognak jelentkezni. Ezekről szeretnék minél szélesebb körben tanulni, hogy amikor majd bizonyos kérdésekről állást kell foglalnom, akkor azok valóban biblikus döntések legyenek.

– **Milyennek látod a 21. század egyházát?**

– Ma nagyon sokat beszélünk a formáról és a keretről. Ezek mind fontosak, de azt érzem, hogy a felekezetek sokszor szem elől veszítik a tartalmat. Előfordul, hogy azért tompítjuk és finomítjuk az üzenetet, hogy többen jöjjenek be a templomainkba – de ha nem a lényeggel nyerjük meg az embereket, akkor közösségeink a lényegtelen dolgok köré fognak szerveződni. Örvendetes lenne a hangsúlyt a tartalomra visszavinni.

– **Hogyan lehet ma hiteles és megszólító Krisztus-képe az egyháznak?**

– Látnunk kell, hogy Krisztus keresztje valójában botrány! Azért van ereje, és azért hatásos az evangélium, mert nem finomkodik! A 21. század egyházának az ereje abban lenne, ha az evangéliumot, Krisztus keresztjét határozottabban tudnánk hirdetni. Jónak tartanám, ha a megtérésre gyakrabban hívna fel az egyház. A metodista egyház egyházrendjében azt olvassuk, hogy feladatunk Jézus Krisztus tanítványává hívni embereket, hogy a világ megváltozzon. Ebben én a Krisztus-központúságot, a tanítványképzést és az életújítást látom. Ha ezekre jobban fókuszálnánk, akkor az üzenetünk erősebb és hatásosabb lenne.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Egy színpadon az Úrral

Várnagy Andrea Isten eszközének tudja magát

FOTO: MAGYAR IDŐK

Számos evangélikus rendezvényen – Deák téri gimnáziumi koncerteken, Szélrózsa találkozón – fellépett már Várnagy Andrea, zongoraművész férjével négykezesekkel varázsolta el hallgatóságát. Két tehetséges leányuk, Laura és Lili is közreműködött előadásaiikon. A színművészeti pályára készülő Laura bibliai szakaszokat, irodalmi részleteket olvas fel, míg Lili lassacskán édesanyjának egyenrangú partnerévé vált a zongoránál. Anyaságról, karrieréről, a zene örömeiről, a szeretet áramlásáról, az Isten adta talentumokról, a velük járó felelősségről beszélgettem a zongoraművész-szel, aki nemcsak a csillogó koncerttermek pódiumain van otthon, hanem borsodi, szabolcsi, kárpátaljai iskolák tornatermeibe is elviszi a muzsikát. Szavai így, anyák napja közeledtével különösen is megszívlelendők.

– Mikor kezdődött a kapcsolata az evangélikusokkal?

– Már sok évvel ezelőtt, hogy pontosan mikor, már nem is tudnám megmondani. A lányaink tanulmányaihoz a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumot választottuk, nagyon szeretjük az ottani szeretetteljes légkört. A közvetlen kapcsolat talán a 2013-as házasság hetének arcaiként kezdődött, a Szélrózsa aztán pedig egy

szép ajándéka volt ennek a közös útnak. Nagyon remélem, hogy még sok rendezvényen lesz alkalmunk találkozni!

– Egy érzékeny művésznő miből merít erőt, milyen forrásból táplálkozik, ha az a hivatása, hogy adjon?

– Néha van olyan érzésem, hogy most már „lemerült az elem”, és mégis van, adatik energia. Ezt hívó nyelvre lefordítva én természetesen kegyelemnek neve-

zem. Amikor kiáll az ember a színpadra, akkor valami megmagyarázhatatlan erő érkezik. Azt hiszem, a közönségből, az ő szeretetükből merítem az erőt. A csillogó szemekből, mosolyokból, a felém áradó pozitív sugárzásból; s az ember ezzel feltöltődve még jobban szeretne adni, és még több érkezik vissza hozzá. Nagy élmény, akár Kárpátalján, akár Amerikában a koncertek hangulata, amikor az előadás végén a közönség felállva tapsol, sőt némelyek feljönnek a színpadra, és elmondják, hogy mit adott nekik a muzsika. Olyan jólesik a művésznek ez a tetszésnyilvánítás! Isten áldását szokták kérni a további életünkre, megosztják velünk a személyes gondolataikat és hálájukat. Ez semmihez sem hasonlítható visszajelzés. Tény, hogy a magyarországi magyar közönség e tekintetben egy picit szemérme- sebb, inkább megkeresnek a Facebookon, és kedves sorokat, biztatásokat írnak, ott mondják el, hogy mit is jelentett nekik a koncert. Számtalan módon éljük meg tehát az örömet együtt a hallgatóságunkkal, és egy-egy fárasztó turné alkalmával ezekből a találkozásokból lehet erőt meríteni. Tavaly is volt egy fárasztó amerikai turné: huszonnyolc nap alatt huszonkét állomás. Nagyon sokszor éreztem az öltözőben, hogy most egy másfél-két órás Liszt-programot végigjátszani nincs már erőm. Hiszen közben vagy a repülőgépen ültünk, vagy a koncertszínpadon játszottunk. S akkor kimentem, láttam, sőt inkább éreztem a várakozást, a szeretetet, s ez az érzés, ez a kegyelmi állapot a legeslegmélyéről mozgósította a lelki, szellemi erőforrásaimat.

– Hívó művész, aki, ha van alkalma, bizonyosságot tesz hitéről. Szokott akár fellépések előtt is egy-egy fohászt küldeni Istennek?

– Igen, sőt mi több, sokszor kérem is: „Uram, most te játsz helyettem is!” És minden, de tényleg minden koncert után pontosan tudom, hogy kié a dicsőség. Az, hogy Isten ezt az ajándékot adta, hogy tudok kapcsolatot tartani a közönséggel, és kialakul az a láthatatlan szál művész és közönsége között, nem véletlen. ►

Hiszem, hogy nem az a jó koncert, amikor a művész azt mutatja meg, hogy például milyen virtuóz, hiszen az leginkább csak róla szól, hanem amikor a közönség valamilyen üzenettel a szívében megy haza, s később is emlékszik egy-egy szép pillanatra. Emlékszem, amikor a kijevei zeneakadémián Liszt Ferenc születésnapját ünnepelték, nagy megtiszteltetés, de egyben nagy kihívás is volt egy ilyen rangos eseményen fellépni. Kezem-lábam remegett: „Uram, biztos vagy te abban, hogy engem ide akartál hozni?” Ahogy mentem a színpad felé, úgy éreztem: egy árva hangot sem tudok leütni. Fohászkodtam: „Uram, ugye nem fogok megszégyenülni? Nem én alakítottam ezt a koncertet, te készítetted el, és most már itt vagyok. Ugye te itt leszel velem?” S amint elkezdődött a koncert, olyanfajta nyugodtság és béke szállt meg, hogy azt hiszem, az egyik legjobb koncertünk volt eddigi életünk során. Vagy egy másik példa: tavaly december 3-án Kárpátaljáért adtam az onnan érkezőkkel adventi nagykoncertet az Újszínházban. Izgult mindenki, tele volt a nézőtér, és egyszer csak, a kezdés előtt pár perccel, olyan nyugodtság, béke és adni akarás szállt mindenkire, ami egyes-egyedül csak onnan fentről érkehetett. Ez egy olyan „angyal szállt fölötte” koncert volt. Az emberek boldogan, meghatottan mentek haza, és szívében elvitték az advent üzenetét. Mi más ez, mint ami a koncertplakátra is rá volt írva: „Velünk az Isten!” És tényleg velünk volt, ahogy ő ezt megígérte.

– Miért lett szívügye, hogy Kárpátaljáért koncertezzen, és Kárpátalján kutassa fel, tanítsa zenei táborban, meseterkurzuson a tehetséges gyermekeket? Hogy a leghátrányosabb helyzetű borsodi településeken muzsikáljon, amikor kapva kapnak Európa nagyvárosai és a tengerentúl is a művészete iránt? Micsió ez? Elhivatottság? Küldetéstudat?

– A válaszom egyszerű. Lehet, hogy túl általánosnak tűnik, de nem tudom másként kifejezni: a szeretet miatt. Olyan szeretetet és megbecsülést kapok ezektől az emberektől, hogy azt szavakban elmondani nem lehet. Új utakra sarkallnak. Szakmai közönségnek játszani jó dolog, pláne, ha jönnek a pozitív visszajelzések, de azért ezeken a koncerteken az előforduló hibákat is észreveszik. Megfelelni jó egy ilyen közegnek, de azt hiszem, nem csak ez a mi küldetésünk a világban. Ha egy szabolcsi kis faluban egy középiskolás diák, akinek mondjuk, az édesapja börtönben van, az édesanyja alkoholista – nagyon szomorú sorsokat láttunk! –, a koncert végén állva tapsol, a szemében könnyel, akkor érzem azt igazán, hogy megérte. Volt olyan kisgyerek, aki megölelt, és azt mondta, ez volt a legszebb nap az életében. Megérte tanulnom, odamennem és élményt adnom, mert a sokszorosát kapom vissza. A művészi alázatot is megélhetem általuk, amikor, mondjuk, Kárpátalján példaképnek tekintenek, miattam kezdenek el gyerekek zongorázni. Isten hatalmas ajándékot ad nekem ezzel a szeretettel és visszaigazolóssal – és felelősséget is egyben.

– A legutóbbi szabolcsi turnéján kisebbik lányával, a tizenhat éves Farkas Lilivel vett részt. Négykezes műveket adtak elő. Lili rendkívüli tehetség – nem csak az anyai büszkeség mondja, „papírja van róla”: a salzburgi Mozarteum különleges tehetségek osztályában tanul tizenhárom éves kora óta. A kiváló muzsikus, Rohmann Imre zongoraművész-professzor tanítványa. Mit érez az édesanya, ha a gyermekéről kiderül, hogy kapott Istentől egy talentumot? Öröm, büszkeség, zavar, aggodás? Könnyebb tehetséget gondoznia annak a szülőnek, aki maga is a tehetsége révén gyakorolja hivatását?

– Nehéz kérdés, hogy mikor is tudja az ember biztosan magáról, hogy mire hivatott. A kétségeink nem biztos, hogy hátrálatnak, sőt! Arra sarkallnak, hogy még jobbak és jobbak legyünk. Ha valami nem úgy sikerül, ahogyan szeretnénk, annak oka van, hiszen nincsenek véletlenek. Egyszer olvastam, és nagyon tetszett: „A véletlen az, amikor Isten úgy dönt, hogy névtelen kíván maradni.” Csak hálával tudok megköszönni minden koncertet, miközben tudom, hogy életem végéig fejlődnöm, tanulnom kell. Azt hiszem, a magam esetében azt a visszaigazolást már érzem, hogy az Úr arra használ engem, hogy eljussak az emberek szívéhez a közvetlenségem, értékközvetítem által. De ezt – a tehetséget valamiben – a gyermekünkben észrevenni ugyanolyan „feladat”: nem szabad a saját dicsőségemnek érezni. Amikor Lilinél kiderült, hogy szintén a zongoraművészi pályára van elhivatása, és hallgattam a gyakorlását, néha elérzékenyültem: „Uram, biztosan elég leszek én ehhez? Tudom majd a gyermekemet jól vezetni, amikor én magam is elveszek néha ebben az útvesztőben?” Látom is a nehézségeit a tehetsége gondozásának, nem dőlhetek hátra, hogy már minden el van rendezve. Az a feladat, hogy megnyissam neki a kapukat, és elindítsam. A csalódásoktól nem tudom megvédeni – de nem is kell! Ezen mindannyiunknak át kell mennie. De az Uristen a végső döntés hozója abban is, hogy mi lesz belőle. Ezen a szabolcsi turnén most bedobtam Lilit az igazi mély vízbe: huszonkilenc koncertet adni nyolc nap alatt, majdnem tízezer fiatalnak muzsikálni – ez egy tizenhat éves gyermeknek nem szokványos. Lili annyira feldobódott, és érezte az erőt, noha mentünk egyik faluból a másikba, cipeltük a hang-

szert – de örömmel és alázattal vett részt benne. Megérezte a varázslatát. Az ő szereplésének van egy nagyon jó üzenete az öt-minket hallgató fiatalok számára is: egy tizenhat éves gyerek odaül eléjük játszani. Tehát lehet az időt hangszer mellett tölteni, lehet, mint egy sportoló, küzdeni a céljainkért. Van más út is, mint belemerülni az okostelefonba; lehet eredményt elérni. Nekem pedig nem is várt ajándék lett ez az élettől, hogy a gyerekemmel együtt muzsikálhatok – anya-lánya négykezes páros nincs is másik a világon.

– S a színpadon anya-lánya vagy egyenrangú partnerek?

– Abszolút „atombiztos” partner, teljesen egyenrangú muzsikus. Nem voltak kellemetlen meglepetések, biztonságérzetet ad mint partner, és csodás érzés vele muzsikálni. Hálás vagyok Istennek, hogy a Mozarteumban nemcsak tanára, de mentora is Rohmann professzor, aki tudja, hogy gyerek még – hisz tizenhárom évesen került Salzburgba –, de már a művész is érik benne. Ezt figyelemmel, érzékenységgel és kicsit pótapaként is kezeli.

– Laura lánya esetében is elmondhatjuk, hogy nem esett messze az alma a fájától: ő is színpadra készül.

– A Biblia évében, 2008-ban *A teremtés csodái* címmel készítettünk műsort, majd CD-t, amelyben a *Genezis* szakaszai mellett Beethoven *Holdfénysonátójának* részlete, Grieg, Debussy, Ravel, Dvořák, Liszt és más szerzők művei hangoztak el. Ezt a Szélrózsa találkozón is hallhatták a fiatalok, s ott Laura mondta a bibliai narrációt. Ő a költészet, a színpad felé indult

el. Nagy imádságtémánk, hogy ez az álma megvalósuljon, keresztényként színésznő lehessen. Ez is Isten végső döntése, hogy itt akarja-e őt látni. Egészen kicsi kora óta látjuk benne ezt a hajlandóságot, támogatjuk, hogy elérje a célját. Laura is, Lili is tudja: addig, hogy valaki eljusson a színpadig, nagyon sokat kell dolgoznia. Sok lemondással, napi sokórás gyakorlással jár ez az élet. És önfegyelmel: amikor más a parkban játszik, bulizni megy, vagy a számítógép előtt ül, és kedvére néz videókat, akkor nekik tanulniuk kell. Ezt én is átéltem, tudom, hogy nagyon kemény volt. Ők látják ezt, de azt a felszabadultságot és örömet is, amit ez a hivatás ad, azt, hogy többszörösen kárpótolja a lemondásokat a siker a színpadon. Az adás, a szépség, amit a zene nyújt, a visszakapott szeretet, a jó érzés körforgása leírhatatlan.

– Egy kislánnyal teljes a kép: Lóránt még nem ért el a pályaválasztás korába, de egy művészcsaládban valószínűleg ő sem marad „érintetlen” a zenétől.

– Ha egy fél évvel ezelőtt beszélgettünk, azt mondom: Lóci be van oltva a zene ellen. Eddig messziről elkerülte a zongorát, mintha égetné. Kedves történet: a Fradiban focizik, és tavaly a zeneiskolában felvételi volt. Azt mondtam, hogy csak akkor járhat focira, ha egy picit tanul zenét is. Meggyőztem, elmentünk, énekelnie kellett volna. Semmi más dal nem jutott eszébe, csak a Fradi-induló. Elénekelte, ezzel felvették, de ágált, hogy nem akar zongorázni. Aztán meglepetésre a márciusban lezajlott egri nemzetközi

négykezes zongoraverseny egyik jelentkezője a több mint háromszáz indulóból a kisfiam lett. Mára már élvezzi a hangszeres zenét, és ha nagy valószínűséggel nem is ez lesz a hivatása, de örömét leli benne. Ennyi bőven elég! A zene Isten ajándéka, és nagyon sokat ad hozzá a gyermekek, felnőttek életéhez. Mindegy is, hogy focista zongorista vagy zongorista focista lesz, az út jó, amelyen elindult.

– Ön pedagógus is, a tehetséggondozás tehát a szakmájába is vág. Egyik céljának tekintí, hogy a fiatalokhoz közel vigye a klasszikus zenét: a 2004-ben indult, hat-tizenkét éveseknek szóló *ZeneKÉPzelet* koncertprogramjuk által már majd egymillió gyermeket sikerült „bevarázsolni” a komolyzene világába. Alázata, közvetlensége, derűje, a jellemző kisugárzása, gyanítom, abból fakad, amit gyakorta biznyságtételként is megfogalmaz: Isten eszközeként tudja magát.

– Azt vallo: a művész nem önmagáért van, és nem magáért áll színpadra, hanem azért, hogy továbbadja tudását. Szeretem a tehetséggondozást, de tudom, milyen felelősséggel jár. Adnunk kell a közönségnek. Nem másról szól ez az egész, másként ugyanis nem lennének eszközök. Olyan lelkesek a gyerekek! Sokan utánozni próbálják, ahogy „Andrea néni” csinálja, figyelnek, gyakorolnak. Ebből töltődöm én is.

– Végezetül: van kedves „élete ígéje”, amelyből erőt merít?

– Igen, van. A művészekre jellemző a mélység és a magasság. Jézus szavai *Máté evangéliumának* végéről mindig erőt adnak. A mi lelki apukánk Sipos Ete Álmos volt. Egy igehirdetésben mondott egyszer egy olyan mondatot, ami folyamatosan eszembe jut: „Mindig Jézusé az utolsó szó.” Ha nagyon nehéz valami, ez mindig bevillan. Vannak az ember életében olyan pillanatok, amelyeket sosem felejt el. Álmos bácsi az úrvacsora osztásakor mindig mondott mindenkinek egy-egy ígét. S akkor ott álltunk mi öten, és a családuknak ezt a jézusi mondatot mondta: „...és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” Bármit hoz az élet, bármilyen nehézséget, az Isten megígérte, hogy nem hagy el. És az ő szava mindig igaz és örök. Akkor én mi más tehetek? Fejet hajtok, és azt mondom: „Uram, tudom, hogy itt vagy velem... legyen úgy minden, ahogy te akarsz.”

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

FOTÓK: VÁRNAGY ANDREA ARCHIVUMÁBÓL

Lépünk át a félelemből a szabadság kultúrájába!

Al Ghaoui Hesna bátorságról és szorongásról

Mit jelent a félelem, és miért kezeljük tabuként? Hogyan manipulál minket a média, és mi kellene ahhoz, hogy párbeszédet tudjunk folytatni egymással? Mennyire akarjuk magunkat megismerni, és mennyire a komfortzónánkon belül élünk? Ezekről a kérdésekről beszélgettünk az eddig már több mint húsz országból tudósító riportterrel, a Félj bátran című, nagy sikerű könyv szerzőjével, a Prima Primissima díjas Al Ghaoui Hesnával.

– **A Félj bátran olyan ismeretterjesztő könyv, amely bár számos háborús konfliktust is bemutat, alapvetően önmagunkra hívja fel a figyelmet. Mi a különbség a félelmeink és a szorongásaink között?**

– Nagyon sokszor összekeverjük ezt a két érzést. Pszichológusokkal és pszichiáterekkel beszélgetve az a benyomásom, hogy még a szakirodalom is nehezen választja szét ezt a két fogalmat, miközben alapvetően más természetű dolgokról van szó. A félelem tud pozitív érzés lenni, hajtóerővé válhat, míg a szorongás pusztító, mert szép lassan felémészti az embert. Egy amerikai futurologus adta meg nekem azt a definíciót, ami segített a saját félelmeim és szorongásaim megkülönböztetésében. Jövőkutató lévén ő az idősíkok oldaláról vizsgálta a félelem érzését. Azt mondta, hogy a félelem mindig a jelenben játszódik, míg a szorongás a jövőbe kivetített, megfoghatatlan félelem. A szorongás így nem más, mint a félelem megszorozva a fantáziával. Szorongásainknak valóban van egy hatalmas adag fantáziaelemük, amit meglévő félelmeinkből tudunk felturbóznunk. Néha pár másodperc alatt elképesztő forgatókönyveket gyártunk arról, hogy „mi minden történhetne, ha...”. Ezek azonban nem valós idejű dolgok, nem is valószínű, hogy meg fognak történni, mégis, jelen idejű veszélynek érezzük őket, és elindul az emberi szervezetben a szorongás.

– **Ennek értelmében a szorongás leküzdése egyben a múlt tisztázása is?**

– A szorongásban ezeket a fantáziaelemeket valóban táplálhatják múltbeli traumák, de táplálhatják külső hatások is.

Az agy úgy működik, hogy amit sokszor hall, azt tartja a leghetségesebb forgatókönyvnek. Ez evolúciósan belénk van kódolva. Tehát rengeteg olyan dolgot kezdünk ma valós veszélyforrásnak érzékelni, amelyeknek a felbukkanása valójában abszolút esélytelen a mi életünkben. Ezek kiváló forrásai a szorongásnak. A média manapság tökéletes táptalajt ad a szorongások erősítéséhez. Ma már a híradókban többségében nem valódi híreket kapunk, hanem inkább szenzációhajás, véres és kiszemeztetett hírekkel találkozunk. A valódi hírértéknek már semmi köze sincs ahhoz, ami manapság a híradókban megy. Miközben a média nagyon távoli problémákat is közel hoz hozzánk.

– **Szorongásaink egy részét azonban nem kívülről, hanem otthonról hozzuk, a szokásainkkal együtt...**

– Sok szorongás táplálkozhat családi hitrendszerekből, olyan belénk ültetett mantrákból is, amiket gyermekkorunkban sokat hallottunk. Ezek észrevétlenül beépülnek az értékrendünkbe, és tudat alatt kezdenek el korlátozni minket. „Addig nyújtózz, amíg a takaród ér” – vagyis soha ne próbálkozz meg a komfortzónádon kívül eső kihívásokkal, hanem elégedj meg azzal, amit rutinból megcsinálsz. Tehát tényleg sok mindentől táplálkozhat ez a fantáziaelem, a lényeg azonban az, hogy észrevegyük ezt. Ha tudatosabban kezdünk el élni, akkor felismerhetjük, ha a fantáziánk szerepet kezd játszani.

– **Miként lehet ezt tudatosítani?**

– Van egy nagyon egyszerű gyakorlat. Írjuk le a félelmeinket egymás alá egy papírra, majd egyszerűen írjuk mindegyik

mellé, hogy hol játszódik: a múltban, a jelenben vagy a jövőben. Meglepő, de a legtöbb embernek a jövő időben játszódik a legtöbb félelme, ami valójában nem is félelem, hanem szorongás. Ezeknek a megvalósulási esélyük valójában elég csekély. Ezzel a vizsgálattal már önmagában sokat tehetünk azért, hogy helyretegyük magunkban, mik a szorongásaink, és hogy meglássuk, hogy hány-szor táplálunk magunkba feleslegesen negatív érzéseket.

– **Mi a különbség a félelem és a gyávaság között?**

– A gyávaság fogalmát sokan rosszul használják. Attól még, hogy időnként nem úgy reagálunk, ahogyan szeretnénk, nem vagyunk feltétlenül gyávák. Lehet, hogy legközelebb – vagy lehet, hogy csak tizedszerre, de – képesek lehetünk máshogy, jól felelni, ha nem azonosítjuk magunkat a félelmünkkel. Amint egy skatulyába helyezük magunkat, hogy „én egy gyáva ember vagyok”, onnantól kezdve a lehetőségét is elveszünk annak, hogy elhiggyük, tudunk máshogy is reagálni. Ehhez az kell, hogy először kicsit, majd egyre jobban elhagyjuk azt a rutinterepet, ahol jól mozgunk. A komfortzóna határa az a mezsgye, amin belül biztonságérzetünk van, mert azt gondoljuk, hogy ott mi irányítjuk a dolgokat. Azon túl kezdődik a szürke zóna, ahol nem feltétlenül tudjuk, hogy mit találunk. Természetes, hogy ez az embert félelemmel tölti el.

– **A Félj bátran könyvcím és a kötetben foglaltak sok tekintetben mutatnak párhuzamot Paul Tillich Létbátorság című könyvével. Az evangélikus teológus többek között azt mondja, hogy létünk megközelíthető teljességéhez bátorságra van szükségünk. Amint fogalmaz, „a létbátorság az az etikai aktus, mely által az ember igent mond önmaga létére, létezése mindazon elemének dacára, melyek konfliktusban állnak lényegi öngyenlenségével”. Mit gondol erről?**

– Egyetértek ezzel. A könyvem mondanivalójához hasonlóan szerintem ez a gondolat is pont arról szól, hogy az ember meri elhagyni a komfortzónáját. A létbátorság azt is jelenti, hogy az ember teszteli a határait, hogy nem feltétlenül retten vissza a kudarc lehetőségétől, hanem ki mer lépni a szürke zónába, és meg meri nézni, hogy mire képes. Igazából csak innen tudjuk a sikerélményeinket összeszedni, hiszen itt látjuk, hogy meg tudunk oldani helyzeteket. Sokan próbálják úgy leélni az életüket, hogy nem mozdulnak ki a komfortzóna-négyzetükből, mert azt gondolják, hogy ez adja meg számukra a biztonságot. Közben ez illúzió! Ebben a négyzetben is előfordulhat bármi, hiszen az életünket százszázalékosan sehol sem tudjuk kontrollálni. Azt érhetjük el így, hogy némi kudarc lehetőségét kiiktatjuk, közben viszont annyi lehetőségtől és csodálatos dologtól is elesünk, hogy azt felmérni is nehéz. A létbátorság arról szól, hogy az ember elkezd merni élni.

– A korlátozással kapcsolatban eszembe jut Ferenc pápa egyik tanítása: azt mondta, a *Tízparancsolat* nem szabadságkorlátozást jelent, hanem igent mondást a szeretetre. Valamilyen határok, normák talán mégiscsak szükségesek ahhoz, hogy a komfortzónából kilépés esetén se sértünk meg másokat.

– Erre a biztonságos terepre szükség van, hiszen ez a bázis, ahonnan el lehet rugaszkodni. Érdekes elgondolás ezt összevetni azokkal a normákkal, amiket talán követendőnek tartunk. Igaz lehet, hogy a biztonságos területen azért mozognak rutinosan, mert ugyanazok a szabályok érvényesek nap mint nap, mint amelyeket mi követendőnek tartunk. Valamilyen biztonságot adnak azok az értékek, amiket az ember sokszor nem is tudatosan, de felállít magának. Én azt tartom kétségesnek, ha ezeket az értékeket bebetonozzuk, és azt gondoljuk, hogy megkérdőjelezhetetlenek. Az ember életének vannak szakaszai, az ember és a világ is változik. Mi pedig sokszor pont a változatlanúságba kapaszkodva próbáljuk a biztonság illúzióját elérni, miközben nagyobb kockázatoknak tesszük ki magunkat azáltal, hogy nem vagyunk nyitottak a változásra. Szerintem nem jó, ha valaki dogmatikusan vagy túlzottan ragaszkodik a dolgokhoz, mindig érdemes legalább egy kicsi fenntartással vizsgálni a saját nézeteinket: én vajon miért gondolom

FOTÓ: GÁLOS MIHÁLY SÁVU

úgy, hogy ez így jó, más pedig vajon miért gondolja úgy, hogy nem így, hanem máshogy jó? Ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy meg kell változtatni a nézeteinket, hanem azt jelenti, hogy a rugalmatlanság, a befeszülés veszélyes. Lehet, hogy egy embernek egy életen át nem változnak

a nézetei, de ha a nyitottsága megvan, hogy más nézőpontokat is megvizsgáljon, akkor olyan esélyt ad magának, amely által fejlődni tud a szemlélete.

– A rugalmatlansággal és a nyitottság hiányával ma különösen sokszor találkozhatunk... ►

– Magyarország legnagyobb problémájának azt látom, hogy az emberek olyan nézőpontokhoz kezdenek ragaszkodni, amikből nem hajlandók kimozdulni. Sokszor azért sem, mert félnek attól, hogy ha picit is változtatnak a véleményükön, akkor a mai polarizált társadalomnak valamelyik szegmense kiveti őket magából. Ma Magyarországon a legfontosabb dolgokban nincsen párbeszéd és közbeszéd, hanem – pártpolitikai és ideológiai alapon – zsákok vannak. Ma sárdobálás megy a zsákok között, nem párbeszéd.

– **Ön szerint mire lenne szükség a párbeszédhez?**

– Minden téren vissza kellene hozni az árnyalatokat. Az embereknek már végtelen számú tájékoztatói lehetőségük van, mégis, a legtöbb ember egy forrásból tájékoztodik. Mivel ez a forrás az ő világnézetével megegyező, folyamatosan a saját nézeteit hallja visszhangozni innen is.

– **Nem biztos, hogy mindenkinek eredendően megegyezik a világnézete azzal a hírforrásával, amelyből tájékoztodik, viszont a folyamatos ismétlés idővel azonosuláshoz vezethet...**

– Valóban, ez egyfajta önhipnózis is, ettől alakulnak ki a párbeszéd helyett a dogmatikus álláspontok. Annyira polarizált lett – a tulajdonosi szerkezetek következményeként – a média is, hogy ma már nagyon kevés a valóban független hírforrás. Ha ma valaki kiegyensúlyozottan akar tájékozódni, akkor fontos, hogy ne egy forrása legyen, hanem olvassa el, nézze, hallgassa meg a többi nézőpontot is. Nem kell egyetérteni az ott leírtakkal, de így megmarad az a kapu, amin keresztül szélesebben lehet látni.

– **Ma, az internetes befolyásolhatóság világában ez talán még nehezebb, mint korábban volt.**

– A Facebook és a Google is azokat a tartalmakat teszi számunkra előtérbe,

amelyek közel állnak a mi világnézetünkhöz, fogyasztási szokásainkhoz, érdeklődési körünkhöz. Észre se vesszük, de ezáltal könnyen bezárjuk magunkat egy alternatív valóságbuborékba, és azt gondoljuk, hogy ez a világ, mert ez jön szembe velünk. Nem vesszük a fáradságot, hogy kipukkantsuk ezt a buborékot, és szélesebb körben tájékozódjunk. Így más vélemények iránt egyre jobban csökken a toleranciaküszöbünk. Ez ellen csak tudatosan tehetünk. Kezdjük el megnézni a másik oldalakat, beszélgetünk arról, amit ott látunk, olvasunk, ne féljünk a véleménykülönbségektől! Ettől természetesen nem kell, hogy a véleményünk is megváltozzon...

– **Ez a polarizálódás sajnos nemcsak politikai, hanem társadalmi kérdésekben is hasonlóan tetten érhető.**

– Többek között az otthon szülés és a „me too” kérdésében is jelentkezett ez a polarizálódás. Ha valaki nem csak az egyik oldallal ért egyet, akkor az egyes táborok kivetik őt magukból, és a senki földjén találja magát. Ez egy ördögi kör. Bátor emberek kellenek, akik meg merik törni ezeket az íratlan normákat, akik vállalják a véleményüket, az árnyalatokat, és megmutatják, hogy egyik táborban sincsenek abszolút igazságok. Ehhez azonban szükséges az egyéni felelősségvállalás. Áldozatmentálisnak nevezem azt, ha azt mondjuk: engem úgyis csak sodornak az események, én úgysem tudok hatni semmire, és az életünkért és a döntéseinkért elkezdünk nem felelősséget vállalni.

– **Könyvében is foglalkozik az áldozat kérdésével. Többek között bemutatja Philip Zimbardo amerikai pszichológus stanfordi börtönkísérletét, amelyben nemcsak a rabok, hanem az őrk is áldozatok lettek, sőt valamilyen szinten maga Zimbardo is.**

– Ez és számos hasonló, nagyon izgalmas szociálpszichológiai kísérlet kereste a választ a második világháború után az emberi viselkedés mozgatórugóira. Az emberi természet nagyon fontos aspektusára világítottak rá ezek a kísérletek, így Zimbardo említett stanfordi börtönkísérlete is. Ebben Zimbardo maga is részt vett, a börtönvezető pozícióját osztotta magára. Az ő példája mutatta a leginkább, hogyan képes még egy szakembert is beszippanítani a helyzet hatalma. Zimbardo szerint a helyzet hatalma elképesztő hatással tud lenni az ember döntéseire, viselkedésére. Az egészséges, normális egyetemistákkal végzett kísérlet ezt igazolta. Tehát hiába

FOTÓK: KISS TAMÁS

van normális értékrendünk, egy bizonyos helyzet képes kihozni az emberből akár a legősibb, legvadállatiasabb énjét, ugyanakkor képes áldozatmentalitásba is taszítani azt, aki alapvetően szintén nem így van kódolva. A társas helyzetek és a másik viselkedése vagy azok a normák, amiket ránk kényszerítenek, meglepő módon tudják befolyásolni az emberi viselkedést! Egy közösség reagálása is meglepő erővel hathat az egyénre. Ezt sokan nem akarják elhinni. Érdekes, hogy a pszichológiai kísérletek eredményei azt mutatják: általában azok az emberek kezdenek az ilyen kiélezett helyzetekben legelőször a pszichológiai törvényszerűségeknek megfelelően viselkedni, akik azt mondják, hogy biztosan nem hajlanának meg a közösségi nyomás alatt...

– Az olvasó szemszögéből a *Félj bátran* című könyve olyan olvasmány, ami egyszerre mutatja be egyéni élethelyzeteken keresztül a drámai, háborús körülményeket, ugyanakkor a történetek nem öncélúak, hanem mellettük mindig ott az érthető magyarázat, amely által feltárul előttünk az emberi viselkedés, döntés miéértje. Önmaga számára miért volt fontos ezt a könyvet megírni?

– Számomra ez terápiás könyv is volt. A megírása sok feldolgozatlan kérdést tett helyre bennem, amiket a háborús élményekből és az elmúlt évekből hordoztam magamban. Megpróbáltam rendszerben és több aspektusból is megvizsgálni, hogy mikre tud egy-egy helyzet ösztönözni, hogy az emberi viselkedésnek milyen mögöttes okai lehetnek. Ez a saját dönté-

seimet és helyzeteimet is megmagyarázta. Sok mindenre rájöttem saját magammal kapcsolatban és annak vonatkozásában is, hogyan tud a félelem is egyfajta hajtóerőként előrevinni. Ugyanakkor ez az érzés negatív irányba is vihet minket, és a legrosszabb oldalunk is előjöhethet. Amióta megírtam ezt a könyvet, én is sokkal tudatosabban vizsgálom a saját helyzeteimet.

– Mennyire éljük ma a félelem kultúráját?

– Bár már az 1970-es évektől használják ezt a kifejezést, de nem avult el, ma is a félelem kultúrájában élünk. A félelemmel mindig is manipulálták az embereket, nincs új a nap alatt, de ma a reneszánszát éljük ennek, a félelem már a mindennapi életünkben is jelen van. A félelem bár tud hajtóerő is lenni, de a manipulált félelemkeltés legtöbbször nem a jó oldalunkat hozza ki. Ezért is írtam ezt a könyvet. Ma mértékadó valuta lett a félelem a politikusok, de a marketingesek és a gyártók kezében is. Azt szeretném, hogy legyünk egy kicsit tudatosabbak, hogy legyünk tisztában azzal, hogyan dolgozik bennünk a félelem érzése. Ma a félelmet a gyávasággal azonosítjuk, míg szerintem nincsen bátorság félelem nélkül. Ha valamitől nem félek, és megteszem, attól nem leszek bátor. Akkor vagyok bátor, amikor félek valamitől – és ennek ellenére megteszem. Ez nagyon fontos különbség! A félelem érzését övező tabut szeretném megdönteni. Előreléphetünk azzal, ha egy kicsit tudatosabban élünk. Ha megnyomjuk magunkban a stopgombot, mielőtt valamit mondunk, döntünk vagy reagálunk. Ha észre-

vesszük, hogy a félelem ott van bennünk, és azt nem elnyomni, hanem elfogadni akarjuk, és ennek tudatában döntünk, akkor képesek lehetünk a válaszreakciónkat még egy félelemmel átítatott világban is megválasztani.

– Így a félelem kultúrájából a szabadság kultúrája felé haladhatunk.

– Abszolút! Igazán nagy belső szabadságot ad, ha ezt a folyamatot átlátjuk, és tudatában vagyunk ennek. A könyv írásához nagyon sok tanulmányt olvastam. Ezekből kiderült, hogy sokkal nagyobb tartalma van még a fiziológiai folyamatokra is a tudatunknak, mint gondolnánk. Kiváló bizonyítékok vannak arra, hogy miként tud még a stressz is különböző módon hatni az emberre: kihozhatja azt, hogy az ember megbetegszik, és akár fiatalon meghal, ugyanakkor ha az agyunkban más kontextust teremtünk a stressz kérdésének, akkor a stressz életmechanizmusai meg is tudják hosszabbítani az életet. Olyan emberekkel találkoztam, akik elképesztő módon tudták saját testük fiziológiáját tudatosan befolyásolni. Nyilván ez szinte elérhetetlen cél, rengeteg tudatosítást, önismeretet és időt igényelne, de vannak apró praktikák, amelyekkel anélkül, hogy órákat szentelnénk rá, igenis tudunk élni a hétköznapokban is. Már egyfajta szemléletformálással is befolyásolni tudjuk azt, hogyan hatnak ránk élettanilag azok a folyamatok, amelyek elvihatnak minket negatív, de pozitív irányba is.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Al Ghaoui Hesna: *Félj bátran*. Bookline Könyvek, Budapest, 2017. Ára 3999 forint.

Megmozgatni a lelkeket és a lábakat

Fellép a Blahalouisiana is az idei Szélrózsán

A Szélrózsa országos evangélikus ifjúsági találkozó büki nagyszínpadán július 26-án a Blahalouisianát hallhatjuk. A zenekar énekesét, Schoblocher Barbarát és a basszusgitáros Jancsó Gábort kérdeztük a zenészek felelősségéről, az ikonná válásról és a háromszavas albumcímek háttéréről.

– Léptetek már fel keresztény fesztiválon, vagy a Szélrózsa lesz az első alkalom? Mennyire vagytok nyitottak egy ilyen jellegű rendezvényre?

Jancsó Gábor: Még sosem játszottunk ehhez hasonló fesztiválon, de érdeklődve várjuk.

Schoblocher Barbara: A zene mindenkié, nem számít más, csak hogy az emberek együtt jól érzik magukat.

– Mikor éreztétek azt, hogy Székesfehérvárról indulva, végigkoncertezve az országot, bekerültetek a mainstreambe?

S. B.: Megfoghatatlan ez a helyzet, mert ami kezd kicsit populárisabb lenni, nagyobb teret kapni, az valahogy mindig mainstreamebb lesz. Reméljük persze, hogy egyre többen ismernek minket itt-hon, de szerintem azért még mindig az alternatív zenekarok közé tartozunk.

– Érzitek annak a felelősségét, hogy egyre többen hallgatnak titeket? Előfordul, hogy ez nyomaszt titeket?

S. B.: Én érzem annak a felelősségét, hogy az általam kialakított értékrenddel példát mutassak azoknak a fiataloknak,

akik követnek minket a közösségi oldalakon, vagy eljönnek a koncertekre. Persze ez nem jelenti azt, hogy görcsösen átgondolom minden lépésemet, de jó példát kell mutatni, szerintem ez fontos.

J. G.: Nem kell ezt nyomásként megélni, például dalszövegíráskor, mert az a lényeg, hogy örömből zenéljünk, de természetesen a viselkedésünk felelősségét én is érzem.

S. B.: Számunkra leginkább az a fontos, hogy a közönségünket gondolkodásra bírjuk, és érzelmeket váltsunk ki belőlük. Aztán a hallottakat mindenki a saját maga útján, módján megéli, átszűri, és ez a legjobb és legtöbb, amit a zenénkkel el tudunk érni. Nem a szövegeken keresztül akarunk határozott üzeneteket köz-

vetíteni, hanem inkább elgondolkodtatni szeretnénk.

– Ez látszik azon is, ahogy megjelentek mint zenekar. Különösen Barbarán, aki egyre inkább kezd ikonná válni a magyar könnyűzenei palettán. Barbara, te hogyan éled ezt meg?

S. B.: Nagyon örülök, ha ez így van, mert tényleg úgy érzem, hogy kevesen vannak azok a fiatal előadók, akik tudnának kommunikálni a közönségükkel. Női frontemberként főleg fontosnak tartom, hogy milyen példát közvetítünk egy olyan generációnak, amelyik folyamatosan a telefonján keresztül, az internetről jövő áramlásban nő fel. Sokszor furcsa zavar van az önértékelésükben, de egyáltalán a létezésükkel kapcsolatban is. Néha tévútra viszi őket az interneten közvetített kép, és úgy érzem, muszáj megmondani valakinek, hogy „úgy vagy jó, ahogy vagy”. Én valami ilyesmit szeretnék közvetíteni a közönségünk és főleg a lányok felé. Nekem még nagyon jó példáim voltak, és szerencsére nem volt tizenhárom évesen *Instagramom*, és nem küzdöttem önértékelési problémákkal amiatt, hogy mindenki úgy néz ki, mint egy topmodell.

– „Foltos-huzatos mennyországban”, „...az első reggelen kérte az utolsó vacsoráját” – ezek Blahalouisiana-dalszövegrészletek, amelyekben bibliai vagy vallásos utalások vannak. Ez tudatos – akár a katolikus háttérből – a dalszöveg szerzésekor, vagy csupán szép költői fordulat?

S. B.: Szajkó Andris, Szaja, a zenekar gitárosa írja a szövegeket, és ő nagyon szeret játszani a szavakkal, szóösszetételekkel, hogy minél több értelme legyen egy-egy gondolatnak.

J. G.: Szaja verseket ír, és nem kell mindig mindent megfejteni, szó szerint érteni, ő képeket fest meg szavakkal, amiket mindenki magának értelmezhet.

– Bekerülve a legnagyobb fesztiválokra, klubhelyekre, elgondolkodtok azon, hogy mi a következő lépés? Vannak tervek például arra, hogy hol szeretnétek lenni mondjuk tíz év múlva?

J. G.: Tervek mindig vannak, mert azok hajtják előre az embert, de rendszerint úgy szoktunk gondolkodni, hogy mindig a következő kicsi lépcsőfokot ugorjuk meg, és így haladunk előre. Nem érdemes öt vagy tíz évre előrenézni, ha még nem tudjuk az addigi apróbb lépéseket, célokat, mert azokból tevődik össze a távoli terv. Most azt szeretnénk, hogy a következő dal na-

gyon jó legyen, szeresse a közönség, legyen jó a nyári fesztiválszezon, aztán az őszi is, aztán a következő lemez. És ahogy ezek alakulnak, úgy látjuk, hogy akkor on-

Fontosnak tartom, hogy milyen példát közvetítünk egy olyan generációnak, amelyik folyamatosan a telefonján keresztül, az internetről jövő áramlásban nő fel.

nantól hova jutunk el. A nagy cél persze itthon egy telt házas, tizenkétezer fős Aréna-koncert, mert azért meg kell célozni a csillagos eget.

FOTÓ: KISS TAMÁS

– A harmadik lemezen dolgoztok most. Hogy álltok vele?

J. G.: Az első két dal van meg, és valószínűleg még nyolc-kilenc jön hozzá. De ez szó szerint a jövő zenéje. Úgy tervezzük, hogy 2019 tavaszára hozzuk ki az albumot. Egy hónap múlva jön az új dal, az lesz a lemez előfutára.

– Az *Alagutak, fények* című turné tart most meg. Ez az elnevezés is találó, előremutató. Ez is tudatos döntés?

S. B.: Az „alagutak, fények” az egyik dalunk egy részlete. És ez a lemez szövegében és zeneiségében, felfogásában is valahogy a felnőtté válásunkat tükrözi. Ez a sor pedig, úgy éreztük, nagyon jól összefoglalja az egész albumot.

J. G.: Szaja foglalta össze nagyon szépen, hogy az *Alagutak, fények, nagymamád jegenyéi* című album egyfajta képet rajzol a gyerekkorról, fiatalkorról, amikor keressük az utunkat, a „nagymamád jegenyéi” pedig jelképezhet egyfajta felnőttkori megnyugvást, amikor az ember ül egy kertben a jegenyék alatt. Azért tetszett még nekem nagyon ez a cím, mert a Kispál és a Borzna az első lemeze is háromszavas című volt, jók ezek a hármas tagolású címek.

– Milyen főállású zenésznek lenni?

J. G.: A zenekar mindenkinek az életében főszerepet játszik, de nem tartunk még ott, hogy csak ez az egy állásunk legyen. Viszont mindenkinek rugalmas munkája van, ami mellett a zenekart tudja előtérbe helyezni.

– Ha valaki még sosem volt Blahalouisiana-koncerten, mit mondanátok, miért hallgassa meg a Szélrózsán?

S. B.: Olyan, a hatvanas, hetvenes évek inspirálta beatpopzenét játszunk, ami megpróbálja visszahozni a művelődési házak hangulatát, legalábbis ahogy azt mi elképzeljük.

J. G.: Ami, reméljük, megmozgatja a lábukat és a lelkeket is.

■ KÉZDI BEÁTA – NAGY SZABOLCS

„Mindenben meggazdagodtatok őbenne”

A Melanchthon Evangélikus Szakkollégium első éve

A kollégiumi lét egy életre meghatározó lehet a felsőoktatási tanulmányaink során, főleg, ha még szakkollégiumok keretében is bővíthetjük tudásunkat. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem kollégiumában 2016 decemberében alakult meg a Melanchthon Evangélikus Szakkollégium. Oktatási céljai között egyszerre van jelen a magas színvonalú, tudományos értékű képzés, kutatás, valamint a szaktudományok művelésében élenjáró egyetemi hallgatók egyházi kötődésének erősítése, tanulmányaik segítése. Ezt szeretnénk most bemutatni olvasóinknak, a diákoknak pedig kedvet csinálni a csatlakozáshoz.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A szakkollégiumi képzés keretében a felvételt nyert hallgatók négy féléves tanulmányok formájában mélyedhetnek el szakterületük, vallásuk kérdéseiben, és vehetnek részt negyven hallgatóval együtt egy aktív, mindennapos diskurzusban.

Termékeny párbeszéd. A szakkollégium oktatási koncepciójának központi gondolata az interdiszciplinaritás, amely nemcsak a rokon szakmák közötti átjárhatóságot jelent, hanem az egymástól látszólag távol eső bölcsész-, természettudományos, teológiai képzési terület termékeny párbeszédét is. A képzés három alappillére egy tudásalapú, keresztyén értékrendű közösség létrehozása.

Tudásalapú, hiszen a szakkollégium lehetőséget nyújt a különböző területeken tanuló hallgatóknak, hogy elmélyülhessenek a szakterületükhöz tartozó tudományos kutatásban. A kollégium a tanulmányi estjeire az evangélikus szellemi

elit egy-egy neves képviselőjét hívja meg, és biztosítja az érdeklődő hallgatók számára a személyes konzultációt, kérdések, beszélgetés lehetőségét. Ebben sokat segít dr. Szabó András evangélikus lelkész, a szakkollégium igazgatója, az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatói közössége, illetve a fejlett infrastrukturális rendszer, a szakkönyvekkel és korszerű, számítógépes adatbázisokkal felszerelt könyvtár.

2017 őszén a szakkollégium vitakultúrára épülő kurzust hirdetett, amelynek célja a különböző társadalmi-etikai kérdésekben való tájékozottság mellett a kulturált disputára nevelés, a vitakultúra kialakítása.

A sorozatot Fábri György előadása nyitotta. Az Északi Egyházkerület felügyelője, az Eötvös Loránd Tudományegyetem docense ismertette a tudománykommunikáció területét, és a média világának vitakultúrájáról szolt. Ezt történeti kitekintés követte: Ittész Gábor, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem docense

Philipp Melanchthont, a reformátort mint a párbeszéd emberét mutatta be.

A tudományos háttérismeretek megszerzése után került sor négy disputaestre, amelyek az aktuális közéleti, társadalmi kérdések köré szerveződtek. A kollégisták ismeretterjesztő és vitaindító előadásai után alakult ki az építő párbeszéd, egymás gondolatainak megismerése.

Személyesség. A hallgatók személyre szóló mentorprogram keretében hitéleti alkalmakon vehetnek részt. Minden hallgató egy-egy evangélikus lelkéssel beszélgethet hitéleti, vallási kérdéseivel kapcsolatban, illetve a teológushallgatók egy külső tudományterületről érkező szakemberrel, aki segíti szakmai fejlődésüket. Emellett fontos a nyelvismereti készségek fejlesztése; rendszeresen idegen nyelvi kurzusok is indulnak a hallgatók számára.

Közösség. Az elmúlt másfél év alatt olyan kollégiumi közösség alakulhatott ki teológus- és szakkollégista hallgatók között, amely alaptalaja a szellemi eszmecserének. A szervezett programok kínálatában található színház- és múzeumlátogatás, mozi, filmklub, tudományos témájú társas estek. Nemcsak bentlakó, hanem külsős, bejáró hallgatók számára is képzési lehetőséget biztosít és nyitott a kollégium.

Egymás látásmódjainak megismerése is fontos, hiszen a kollégium hallgatói a legkülönbözőbb szakterületekről érkeznek, így valódi tudományos diskurzus alakulhat ki. A teológus szakkollégisták mellett bölcsész-, jogász-, közgazdász-, mérnökhallgatók vesznek részt a műhelymunkákban.

Nemcsak tudomány-, hanem vallásközi is az intézmény, hiszen evangélikus, református, katolikus hallgatók együtt dolgoznak, és tanulnak egymástól. A sokszínűség, a különféle tudományterületek mindennapos érintkezése révén a kollégium a sokoldalú, társadalmi problémákra érzékeny, szakmailag igényes értelmiség neveléséhez járul hozzá.

■ JUHÁSZ ZOLTÁN ANDRÁS
tanulmányi elnökhelyettes

FOTÓ: MEERSZ.HU

Modern mese a roma szakkollégiumból

Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás-tengeren innen is, meg túl is élt két fiatal. A fiú innen. Persze nem volt ez mindig így, mert a nyíregyházi Evangélikus Roma Szakkollégiumban még egyszerre voltak innen, és jó pajtások is voltak, csak – ahogy az már lenni szokott – tanulmányaik végeztével a saját útjukra tértek. Előbb a lány. Diplomával a kézben a közeli kisvárosban lett jó állása, aztán még vőlegénye is. Majd a fiú is mozdult – na, ő kacsaringósabban, mert erősen szerette a tudományos munkát, míg csak lehetett, ragaszkodott a tanuláshoz, két mesterképzést is elvégzett az egyetemen, de már akkor Debrecenben.

Történt aztán, hogy okuk lett ráirni egymásra az interneten. A lánynak tán neve napja, a fiúnak kitüntetés a kimagasló hallgatói pályafutásért a Magyar Tudományos Akadémián – már csak elég ok, hogy gratulációt küldjenek egymásnak a régi ismerősök, és most mindegy is, hogy ki kezdte. Felelegették a régi szép diákeveket, a szakkollégiumi közös

élményeket, és azt is megkérdezték a másiktól, „mi újság veled, hogy vagy...”.

Nem tudhatjuk, hány chatüzenet röppent át az Óperenciás-tengeren, túl meg a felhőbe zárt tárhelyen is, műholdról műholdra pattanva, míg aztán kikerekedett a sorsuk egymás előtt. A lány éppen az Amerikai Egyesült Államokban él, mert a férje visszautasíthatatlan állásajánlatot kapott. Volt már bébiszitter, most nyelvtanfolyamon készül megerősödni, hogy valami komolyabbat kezdjen, és ó, igen, minden a legnagyobb rendben.

A fiú Erdélybe pályázott, hogy a Petőfi Sándor programban külföldi magyarokat segítsen. Déván szolgál, hivatalosan az unitárius egyház fogadta, de mindennél segít, ahol a magyarság gyámolításra szorul. Itt is minden rendben, csak az apró napi bosszúságok, nehézségek ne lennének... Hogy hiába a sok jó szándékú adomány, a játék, a ruha, könyvek Bőjte Csaba védelembe vett árváinak, a legelemibb dolgok tudnak mindig a legjobban hiányozni. A gyermekotthonból például a tisztító- és fertőtlenítőszer, pedig az

állami hatóságok nem ismernek tréfát, ha higiéniairól van szó...

Szó szót követett, röpködtek az üzenetek az eltérő napszakok között, csodálkozó meg mosolygó fejeket is – szmájlikat, ahogy mondani szokás – küldtek bizony egymásnak, amikor a leánynak eszébe jutott régi szabolcsi munkahelye. Intézett ő ott céges adományt a megszorult gyermekotthonnak, mert elevenen élt szívében a dévai gyerekek sorsa, még szakkollégistaként járt Bőjte atya intézményében. Hát csak nem változott annyit azóta a vállalati protokoll! Ezt és ezt keressétek, hallod, így meg így a kérelemmel! Szaladt a fiú a dévai alapítvány gazdaságisához, hamar-hamar írják azt az e-mailt...

A gépezet beindult. A tisztító- és fertőtlenítőszeret gyártó multinacionális vállalat budapesti központja megkapta az adománykérő levelet. Az alapítvány budapesti raktára megkapta az adományt. Ha kocsi megy Dévára, visznek belőle annyit, amennyit tudnak. Most egy ideig nem kell aggodalmaskodni a higiéniai szabályok betartása miatt.

A fiatalok még dobtak egy-két szmájlit egymásnak, s szaladtak a dolguk után. Bététi Nóra Los Angelesben, Virág Ádám Déván. Majd ha újra kijön a lépés, ráírnak egymásra: mizújs?

■ VESZPRÉMI ERSZÉBET

Szeverényi János jegyzetlapjaiból

Az asszonyverés szünetel. Erdélyi lelkipásztortól hallottam a falujában élő cigányok fogadalmi szokásáról. A pap előtt ígéretet tesz valaki, hogy például két hónapig nem fogyaszt alkoholt. Ilyenkor az egész család, több esetben a rokonság elmegy a templomba. Ezt az ígéretet aztán halálosan komolyan veszi és betartja a családfő. Egy férfi azt ígérte, hogy két hónapig nem fogja verni a feleségét. Az asszony azóta is hálás a lelkipásztornak, hiszen az ő segítségével kapott nyolc hét békességet.

Néhány hasonló történet meghallgatása után megkérdeztem a kollégától, mi az oka annak, hogy csak két hónapot vállalnak a fogadalomtevők. Ő sem tudta a választ. A szokás nem egyházi eredetű ugyan, de a lelkipásztor vállalja, hogy fogadja, bátorítja őket, és imádkozik értük.

Ne vessük meg ezeket a romákat gyermekinek tűnő szokásukért. Bárcsak mi is küzdenénk rossz tulajdonságainkkal, bűneinkkel, vállalva és megtagadva azokat szereteteink és Isten előtt! Mi is szoktunk fogadalmat tenni, például úrvacsoravételkor: vallom, bánom, megbocsátottam, igyekezem; azután jön a hétfő. Még egy nap sem telik el, nemhogy két hónap, máris bukácsolunk. Mindnyájan kegyelemre szorulunk.

Evangelizáció az edényboltban. Missziós lelkületű lelkész testvérem örömmel számolt be arról, hogy a Vasedény boltban megtért egy lány. Kollégám éppen WC-ülőkét vásárolt, és közben beszédbe elegyedett az eladó lányával. Mivel ez a lelkész bármilyen helyzetben kész hirdetni az igét, itt is, kezében az ülőkével, az árukkal telt polcok között elmondta a minden embernek szóló örömhírt. A lány nyitott szívvel hallgatta az igét, megbánta bűneit, és elfogadta Jézust személyes megváltójának. A lelkész is imádkozott a megtérőért, áldást kért életére.

Kedves Olvasó, talán mosolyogsz ezen a történeten. Nem is kell mindenkinek mindenhol evangéliumot hirdetni, de mivel az evangélikus ember az evan-

gélium által meghatározott, attól átítított gyermeke Istennek, bárhol jár-keel is a világban, valamilyen módon tovább kell adnia Isten országának üzenetét.

Erőtlenül az erő. Kilencvenkét éves evangélikus lelkész hívott fel telefonon a napokban. Évtizedek óta ismerem. Mindig derűs, evangéliumi lelkületű ember volt. Most sem magáról beszélt, hanem szeretett egyházáról. Félti az egyházat, imádkozik érte, biztatott a szolgálatra engem is. Amikor hogyléte felől érdeklődtem, elsorolta a gondokat, bajokat, betegségeket: „Fejtől lefelé mindenem beteg” – mondta. Mégis ő az, aki vásárol, főz, és ellátja a még gyengébb állapotú feleségét. Mindezeket nem panaszként mondta, sőt hangja most is élénk, hittel, reménnyel teli volt. Mélyen érintett ez a bizonyágtétel.

A vak látogat. Egy vak nőnek a gyülekezeti szolgálata a látogatás. Nem ül szomorúan lakásában, hanem elindul, és

felkeresi a gyülekezet tagjait. Nagyszerű példája ez annak, amit Isten ígéje így fogalmaz: „Az ajándékozó bővelkedik, és aki mást felüdít, maga is felüdül.” (Péld 11,25)

Menjél a mélyére! Évekkel ezelőtt úrvacsorát kért egy földi élete végére érkezett lelkész testvér. Gyermekkorom óta ismertem, tiszteltem, becsültem hitéért, elkötelezettségéért. Teológiai hallgatóként kiegészítő szolgáltatásokat végeztem gyülekezeteiben. Több évtizeden át hűségesen szolgálta Urát, az utolsó években beteg is.

Telefonon ért el. Ezt mondta: „Szeretnék a feleségemmel együtt úrvacsorát venni, és kérek, hozzá ígét, de menjél a mélyére!” Istenre, kegyelemre, ígére szomjazott. Nem felszínesen élte hitét. Érezte, tudta, hogy a nehéz időkben különösen is szükségünk van mennyei táplálékra. Szívemben őrzöm azt a találkozást. Álltunk hárman a szobában az Úr jelenlétében. Néhány nap múlva elment, minden elvégeztetett. ■

ASZERZŐ FELVÉTELE

Lelkész a rácsok mögött

Erdélyi Csaba a börtönmisszióról

Mit jelent a börtönben istentiszteletet tartani? Mi egy börtönlelkész feladata? Mennyire nyitottak a fogvatartottak az evangéliumra? Erdélyi Csaba evangélikus lelkésszel, a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetének elnökével beszélgettünk.

– Mi a különbség a gyülekezeti lelkésszi és a börtönlelkésszi szolgálat között?

– Természetesen számos körülmény más, de itt is ugyanolyan emberek vannak, mint egy gyülekezetben. A fogvatartottak is tele vannak gondokkal, problémákkal, kérdésekkel, mint bárki más. A börtönben evangéliumot hirdetni ilyen értelemben nem más, mint bármilyen templomban, oktatási, diakóniai intézményben. Ugyanakkor, ahogyan a gyülekezeti lelkész szolgálatában is vannak más elemek az evangélium hirdetésén kívül, a börtönlelkészek munkája is lényegesen összetettebb.

– Mennyire nyitottak a fogvatartottak az evangélium szavára?

– A fogvatartottak közel egyharmada fordul a lelkészekhez valamilyen vallási kérdéssel. Ez nem az evangéliumra nyitottságot, hanem az érdeklődést jelenti. Nem kizárólag evangéliumi és hitéleti kérdésekkel keresnek meg minket, hanem az egyház szolgálatának különböző területeiről alkotott véleményük alapján veszik fel velünk a kapcsolatot. Nemrég valaki egy istentisztelet után például megkérdezte, hogy tudnék-e neki cipőt szerezni. Nagyon sokan vannak olyanok, akik nyitottak az evangélium üzenetére. Van, aki korábban gyakorolta a vallását, és függetlenül attól, hogy mi történt az életében, itt is szeretné ezt folytatni. Egy másik csoport korábban nem vagy csak nagyon felszínesen találkozott az egyházzal. Ők többnyire azt gondolják, hogy addig sincsenek a zárkában, amíg valamilyen vallási programon vesznek részt. Mindenkinnek, aki megkeres minket valamilyen kérdésével, segítünk. Eközben közöttük is hintjük a magot, és tudjuk, hogy a növekedést az Isten adja.

– Településeink templomba járási szokásaival összehasonlítva a harminc-százalékos részvétel nagyon jó arány...

– Pár éve egy kutatásban olvastam, hogy talán 2012 karácsonyán – ilyenkor megy a legtöbb ember templomba – Magyarország lakosságának tizenhárom százaléka vett részt istentiszteleten vagy szentmisén. Amennyiben hihetünk a kutatás eredményének, akkor valóban elmondhatjuk, hogy a büntetés-végrehajtási [BV] intézetekben lényegesen magasabb a templomba járók aránya.

– A börtönlelkészeknek a BV alkalmazottaival is együtt kell működnie. Milyen a kapcsolat?

– Akkor tudjuk a feladatunkat jól végezni, ha jó kapcsolatot ápolunk a mun-

katársainkkal. Ha képesek vagyunk a kommunikációra, olyan együttműködés jöhet létre, amellyel egy korrekt kollegiális viszonyban a munkatársak segítik a börtönlelkészek szolgálatát. Látni kell, hogy ez nem is működhet máshogy, hiszen együttműködés nélkül például egy istentiszteletre nem is tudna egy fogvatartott sem eljönni. A BV kötelékében jellemzően fiatal emberek dolgoznak. Nekik korábban túlnyomóan semmilyen kapcsolatuk nem volt még az egyházzal, legfeljebb előítéleteik vannak. A velük folytatott kollegiális beszélgetések ezt a távolságot lebontják, és megnyílik a lehetőség a folytatásra. ►

Lelkészként a börtönben is arra törekszünk, hogy a beszélgetőpartnerünkben érdeklődés fogalmazódjon meg az evangélium üzenete iránt.

– Mi a börtönlelkész feladata?

– Elsősorban az evangélium hirdetése, az, hogy megismertessük az emberekkel Isten szeretetét. A büntetés-végrehajtási szervezetnek az állam részeként biztosítani kell a vallásszabadságot, ennek részben ügyintézői, másrészt végrehajtói a börtönlelkészek. Keresztény emberként,

lelkészként ez a misszió a feladatunk, de tevékenységünknek más területei is vannak. Nem csak keresztényeknek segítünk, sőt még csak nem is a vallásukat valamilyen módon gyakorlóokra korlátozódik a feladatellátásunk. Saját szervezésű programjainkat felekezetünk szerint végezzük. Különböző csoportos foglalkozásokon – mint az istentiszteletek, bibliaórák, különböző tematikus csoportok – túl leginkább személyes beszélgetésekre vonatkozó ígényeknek teszünk eleget.

– Számos kimutatás jelzi, hogy a börtönben történt megtérés mintegy reintegrációt is jelent.

– A BV-nek kiemelt feladata a társadalomba való visszailleszkedés elősegítése. A tevékenység egyik célja, hogy a fogvatartott a szabadságvesztést követően úgy tudjon visszailleszkedni a társadalomba, hogy minimális legyen az újabb bűncselekmény elkövetésének a valószínűsége. Ebben mindenképpen pozitív hatása van a vallásyakorlásnak, hiszen

Néhány érdekesség a börtönlelkézi szolgálatról. Ma tizenegy kiemelt területi, nyolc területi, tizenkét helyi szerv és tizenkét gazdasági társaság formában működő büntetés-végrehajtási intézet van Magyarországon. A fogvatartottak átlagos létszáma tizennyolcezer fő.

A börtönlelkézi szolgálat az állam kezdeményezésére 2000-ben alakult meg mai formájában. A börtönlelkészek a büntetés-végrehajtási intézetek munkatársai; jelenleg harmincöt börtönlelkész működik: tizenhét római katolikus, tizenegy református, négy evangélikus, két görögkatolikus és egy izraelita.

A Magyarországi Evangélikus Egyház börtönlelkézi szolgálatát a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben Erdélyi Csaba és Vári Krisztina Ágnes főállásban, a Győr-Moson-Sopron Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben Jánosa Attila részmunkaidőben és a Heves Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben Aklan Béla Sándor részmunkaidőben látja el.

A Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetének rendes tagja minden, a büntetés-végrehajtás alkalmazásában börtönlelkészként dolgozó lelkész. Pártoló tagok lehetnek a büntetés-vég-

rehajtási intézetekben lelkézi feladatokat ellátó önkéntesek. A szervezet évente két alkalommal tart közgyűlést, de tagjai kisebb csoportokban (például felekezeti továbbképzések, lelkigyakorlatok alkalmával) évente tíz-tizenöt alkalommal találkoznak.

A börtönlelkézi szolgálat mellett civil szervezetek is végzik a börtönmissziót. Közülük az egyik legkiterjedtebb missziói munkát végző szervezet a Roszik Gábor evangélikus lelkész kezdeményezésére 1992-ben alapított Magyar Testvéri Börtöntársaság (MTBT). Az MTBT 1993-tól a ma százhuszonöt országban tagszervezettel rendelkező Nemzetközi Testvéri Börtöntársaság (Prison Fellowship International) tagja. Az MTBT-nek közel háromszáz önkéntes munkatársa van – laikusok, lelkészek, papok, apácák –, akik az ország különböző börtöneiben végzik munkájukat.

Az Angyalfya Alapítvány fogvatartottak gyermekeit segítő civil szervezet. Elnöke Magyar Márton. Az alapítvány a fogvatartott szülők gyermekeinek táborokat szervez, valamint karácsonyi ajándékozást tart.

■ – GALAMBOS –

a hitbéli üzenet és a szeretet parancsa meghatározza a keresztény embert az életvitele szempontjából is. Amikor egy fogvatartottról beszélünk, akkor ennek a parancsolatnak a megvalósulása és a reintegráció között nagyon sok párhuzamosságot fedezhetünk fel. Ugyanakkor a reintegrációnak vannak más eszközei is, amelyeket erősíteni tud a vallásgyakorlás.

– **Szolgáltatuk mennyire érinti a kapcsolattartást a fogvatartottak családjával?**

– Ebben a zárt világban igazi kuriózumként a munkahelyemen, a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben született meg, és ma már a BV működését meghatározó törvény szövegében is szerepel a családi istentisztelet fogalma. Egy ilyen istentiszteleten a fogvatartottak és a hozzátartozóik együtt vehetnek részt, azaz nemcsak külön, egymástól távol, hanem együtt élhetik meg a hitüket, imádkozhatnak. Ezek az alkalmak a legtöbb esetben megerősítik a családokat, így ennek nagyon erős reintegrációs hatása is van, ezért a BV ezt kiemelten támogatja.

– **Mi a Börtönlelkészek Magyarországi Szervezetének a feladata?**

– Ez a szervezet már több mint negyed évszázada létezik. Ekkor még nem volt meg a börtönlelkészi szolgálat a mai formájában. Létrejöttének eredeti célja az volt, hogy összefogja azokat a lelkészeket, missziósokat, akik valamilyen lelkészi jellegű tevékenységet végeznek a börtönökben. Az utóbbi időszakban ez egy kicsit átalakult, ma elsősorban azokat tömöríti, akik a BV alkalmazásában végeznek lelkészi szolgálatot – hiszen csak ők a börtönlelkészek. Elsődleges célunk a közös gondolkodás, képzések szervezése, az érdekképviselet. A börtönlelkészség ökumenikus szolgálat, de minden felekezetet a maga szempontjai szerint szervezi a programjait a börtönökben. Szervezetünk egyik célkitűzése, hogy összefogja azokat a közös szervezésű programokat, amelyekben mindannyian érdekeltek vagyunk. Így a szervezet a felekezetek közötti együttműködésnek is fontos eszköze.

– **Ha egy fogvatartott hívő emberként hagyja el a BV-t, nem biztos, hogy talál majd olyan gyülekezetet, amelyik segítően és befogadóan várja őt. Mit tanácsolna a gyülekezeteknek, hogyan fogadják szabadult testvéreinket?**

– Ha megkérdezi tőlem egy fogvatartott, hogy a szabadulása után melyik gyüle-

kezetben talál lelki otthonát, akkor nem tudok a kérdésére válaszolni. Szomorú ezt kimondani, de sajnos az a valóság, hogy legtöbbször olyan nagy gyülekezetet tudok ajánlani, ahol az emberek nem ismerik egymást. Ez rólunk, keresztény emberekről állít ki szegénységi bizonyítványt. Könnyű pálcát törni mások fölött, de nincs sem okunk, sem jogunk arra, hogy bárki fölött ítéletet mondjunk. Keresztényként látnunk kell, hogy Isten szemében nincsen kis bűn és nagy bűn, hanem csak az van, hogy tudjuk-e szeretni Istent és felebarátunkat, mint saját magunkat.

– **Ön hogyan lett börtönlelkész?**

– A Magyar Testvéri Börtöntársaság szervezésében Roszík Gáborral teológushallgatók mehetek különböző börtönökbe – jellemzően Vádra és a Budapesti Fegyház- és Börtönbe – missziós szolgálatra. Több mint két évtizede így jutottam be először egy börtönbe. Akkor azt gondoltam, hogy ez nem nekem való világ. Aztán jött egy lehetőség, hogy nyugdíjba vonulása előtt Bízik László mellett kezdjem el ezt a szolgálatot. Már az első héten megerősödtem abban, hogy nekem itt van a helyem. Ez öt és fél éve történt, és ma sem gondolom másként.

■ GALAMBOS ÁDÁM

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

Két Molnár, két stílus

A híres író a színműveiben kiválóan rajzolta meg az emberi konfliktusokat, gyöngeségeket, mindezt mesteri történetszövevvel és remek humorral, így aztán a színrevitel sikere garantált. Ezért az a színház, amelyik Molnár Ferenc-művet választ, szinte biztosra megy. Kérdés: mer-e kockáztatni és újítani? Márciusban két Molnár-premier is volt a fővárosban. A két előadás teljesen eltérő stílusú, mégis – vagy pont ezért – mindkettőt érdemes megnézni.

A Centrál Színház a *Delila* című 1937-es vígjátékot, az Örkény Színház pedig az 1920-as *A hattyút* állította színpadra. Előbbi klasszikus jelmezekkel, díszletekkel (Bagossy Levente bájos lugasos csárdája és étterembelsője) és zenével, utóbbi (Izsák Lilinek köszönhetően) a kék eget idéző falak között, modern, fantáziadús közegben, a hatvanas-hetvenes évek dalaival vagy épp megzenésített Petőfi-verssel álmodta meg a színjátékot.

A Centrál Színházban korhű színpadkép tárul a néző elé, pedig a *Delila* témája teljesen mai is lehetne, hiszen sok férj közelében dolgozik a munkahelyen egy-egy csinos, nagyravágyó fiatal kollegina, aki az előrejutásért szerelmet is képes hazudni, és sok feleség lehet bármilyen

szemrevaló is, a józan eszére és a praktikaikra akkor is szüksége van ahhoz, hogy megőrizze házastársa hűségét. Mindehhez pedig ott van egy cserfes, minden lében kanál beosztott, aki ügyesen és időben osztja meg az információkat.

A rendező, Puskás Tamás nem bírta a véletlenre a karakterek érvényesülését: a pénzsóvárságát bájába becsomagoló pincérlány szerepében Trokán Nóra csavarja el a néző fejét is, míg a jóra való és eszes feleséget alakítva Balsai Móni nyer meg minket magának. Stohl András a bájoktól megbódult férjet formálja meg jól, míg a kotnyeles, de jó szándékú csapost Magyar Attila tölti meg élettel.

Az Örkény Színház a hagyományostól eltérően nyúlt *A hattyú* című mesterkomédiához, és a fazonírozás előnyére válik

Delila. Centrál Színház. A főbb szerepekben Balsai Móni, Cserna Antal, Magyar Attila, Stohl András, Trokán Nóra, Uri István. Rendező: Puskás Tamás.

A hattyú. Örkény Színház. A főbb szerepekben Csákányi Eszter, Ficza István, Für Anikó, Mácsai Pál, Takács Nóra Diána, Tenki Réka. Rendező: Polgár Csaba.

a darabnak: hangsúlyoz és elemel. Polgár Csaba rendezésében a korhoz nem illő – de profin, kórusban előadott – dallal tűzdelve, beszédes neonfelirat és formabontó látvány közt elevenedik meg a trónfosztott család története.

A szebbnek remélt jövőért mindenre képes Beatrix a lánya kiházásításában látja a megváltást, és ezen tervének mindent alávet, még a lány boldogságát is. Családjá csupán mellékszereplője és elszenvetője a nagy tervnek. Az ironiára és az abszurdításra kihegyezett, metsző humorú előadásban Jácint barát alkarteleválást is kaphat, a kis hercegek kis sortban és medvebőrön heverészve hallgatnak Napóleonnól, egy tanárember pedig csak a legnagyobb jóindulattal tekinthető egyáltalán embernek. Csákányi Eszter fergeteges a gyenge idegzetű, akaratos anya karakterében. Mácsai Pál laza eleganciával formálja meg a szemtelen és éles eszű pap testvért. Ficza István popikonba bújtatott trónörökös önmagában vicc, és a játéka még ráerősít erre. Tenki Réka hattyúja is jó humor- és drámaforrás. Nagy Zsolt mint tanár mindenkinek izgalmas ellenpontja, míg Für Anikó magát nagyra tartó Dominika hercegnője méhkirálynőként rendezi maga körül az eseményeket.

Molnár komédiái igazi kikapcsolódást nyújtanak. A bátrabbak érdeklődésére mindkét színdarab számot tarthat, a kevésbé vállalkozó szelleműek a tradicionálisabb előadásban nem fognak csalódni. Egy biztos: a színre vitt tanulságos és élvezetes mesék közönsége a Centrál Színház és az Örkény Színház nézőterén is derülhet és okulhat.

■ KÉZDI BEÁTA

FOTÓK: CENTRÁLSZÍNHÁZ.HU; ÖRKÉNSZÍNHÁZ.HU

Lelki érintést adni

Múltidézés Kinczler Irén lelkésznővel

Pozsony környéki nagyszülők, szülők, ungvári gyermekkor, ruszin nyelvű görögkatolikus elemi iskola, soproni evangélikus teológia – már ez a néhány momentum is sejteti, nem átlagos életutat tudhat magáénak az idén a kilencvenedik életévében járó evangélikus lelkésznő. Mintha a sors szándékosan tartogatott volna számára különleges helyzeteket. A maga korában – 1948-at írunk – nemcsak pályaválasztásával tűnt ki a barátnői közül, de lelkésszé avatásával is egyháztörténelmet írt. Ugyanis az egyház hibájából az utolsók között, hatvanévesen (!) szentelték lelkésszé harminc évvel ezelőtt, 1988. március 20-án. Az a nap Judica vasárnapjára esett, amikor a zsoltáros így kiált: „Szolgáltass nekem igazságot, Istenem...”

Kinczler Irén az elmúlt hónapokban mindig örömmel, mosolyogva fogadott picinyke kistarcasai szobájában, ahol alkalomról alkalomra egyre jobban megismerhettem élettörténetét. Mesélt a családjáról, és beszámolt több olyan eseményről, amely számomra már történelem és egyháztörténet, de ő nagyon is valóságosnak élte meg.

Az istállótól „kis Prágáig”

Családjának mindkét ága Pozsony környéki volt. A katolikus vallású vasutas Kinczler nagypapától a vonatok szeretetét örökölték az unokák, míg az anyai nagyszülők grinádi háza a nyári vakációk csodavilágát jelentette. Szinte magam előtt látom, ahogy feleleveníti: „A falu központjában, a sok kis falusi ház mellett, a patak mentén kiemelkedett a Buncsák-ház. A nagypapa vendéglőt működtetett benne, ami több volt egyszerű vendéglőnél. A kerthelyiségbe a környékbeli elit is szívesen járt, és gyakran folytattak jelentős megbeszéléseket. Egyszer például Osima japán nagykövet is ott tárgyalt, mert nem akart nagy nyilvános helyen mutatkozni. A vendéglőben kellemes, éjszakába nyúló kerti partik folytak, amikhez a helyi cigányokból álló zenekar szolgáltatta a muzsikát, miközben gyönyörű fehér kötényes asszonykák és férfiak cseréptálakban szolgálták fel a libapecsenyét.”

A kis Irénke kedvenc helye a házhoz tartozó nagy gazdaságban az istállók voltak. „Számomra az állatok jelentették a legnagyobb örömet. Én mindig büdös

A SZERZŐ FELVÉTELE

voltam, és minden este alaposan meg kellett mosni engem, mert az egész napomat az istállókban töltöttem” – emlékezett nevetve.

A sok munka mellett a hitéletre is mindig maradt idő: „A Buncsák család nagy lutheránus család volt. Minden vasárnap részt vettek az istentiszteleten, megvolt a templomban a helyük, ahonnan az igét hallgatták.”

A szülők is a Buncsák-házban találkoztak, és Kinczler Gyula addigra már érdekes életutat járt be. Prágában tanult tovább, és katolikus pap lett, piarista pap tanár – görög–latin nyelvet tanított. Fialtanárként Sátoraljaújhelyre került, de Kun Béláék és a vörösteror alatt megannyi társával elmenekült a rendházból. „Apuka elmesélése alapján a testvéremmel, Gyuszival együtt egy életre szóló-

an megkaptuk az első leckét arról, hogy mi az a kommunizmus. Tudtuk, hogy ez a világszemlélet nem lehet a jövő útja, mert csak tragédiához vezet” – fogalmazta meg Irénke néni. Az állás és fedél nélkül maradt fiatalember hazament Szentgyörgyre, amely csak két kilométerre volt Grinádtól. Ő is szívesen járt a Buncsák-házba, ahol a tulajdonos egyik lányával, Irénnel megszerették egymást.

Házasságkötésük után az ifjú férj Ungváron kapott tanári állást, így odaköltöztek. A menyasszony hozományából egy házat tudtak építeni a város „kis Prágának” nevezett részén. Ide született 1926-ban Gyula fiuk, két évvel később pedig Irénke kislányuk.

Nyelvi és vallási sokszínűség

„Ungvár egy gyönyörű szép kis városka volt, a dombon a várral. Az elemi iskolánk is a várkerületben volt, mi pedig minden nap gyalog sétáltunk fel oda. Számomra az egy álomvilág volt! Ha én elmentem a vár alatt, nekem a fantáziám mindig elindult. Elképzelttem, hogy itt volt például Rákóczi, Bercsényi, ezek a nagy méltóságok! Ezeket gyermeki lélekkel én ott mind átéltem.”

Mint mondja, édesanyjának a magyar történelem iránti szeretete mellett főleg az ungvári várral kapcsolatos gyermekkori élmények voltak olyan hatással rá, hogy felnőtt fejjel történelmi és egyháztörténeti füzeteket kezdett el írni és szerkeszteni gyermekek számára. A húsz kiadványból álló sorozatban híres történelmi alakok mellett – például Thököly Imre vagy Kosuth Lajos – jelentősebb egyháztörténeti személyek portréját is megrajzolta: Luther Mártonét, Bél Mátyásét és Petróczi Kata Szidóniáét.

De ne szaladjunk ennyire előre, hiszen Ungvár háború előtti hétköznapjairól még nem is ejtettünk szót. „A város lakossága vegyes, soknemzetiségű volt: magyarok, szlovákok, németek, ruszinok. Ott mindenkinek meg kellett tanulni a másik nyelvet is. ▶

FOTÓ: MIKÁEL RINGLANDER

Otthon a családban például a szüleim egymás között magyarul beszéltek, velünk németül. Persze ez nem az a nagyon irodalmi változat, de hát mégis német volt. Az utcán magyarul játszottunk, később pedig Gyuszival ruszin iskolába mentünk. Így belénk rögződött ez a soknyelvűség. De ez mindenki számára olyan természetes volt.” Mint ahogyan a vallási sokszínűség is, ugyanis a városban egymás szomszédságában éltek római katolikusok, görögkatolikusok, zsidók, reformátusok és kis számban evangélikusok.

Irénke, a kis kántor

A Kinczler család számára magától értetődő volt, hogy minden vasárnap templomba menjenek. Az ötszáz lelkes közösség élete akkor kezdett el felvirágozni, amikor Túróczy Zoltán püspök a gyülekezet pásztorául az akkor huszoneves Koren Emilt küldte Ungvárra.

Ő teológuskorában stipendiánsként Erdélyben és Finnországban is tanult, „tehát két olyan szellemiséget hozott magával – az erdélyi vonalat és a finn ébredést –, ami ránk is nagy hatással volt, és a gyülekezetet nagyon föllendítette” – idézte fel egykori hittanosa. Sok programot szervezett, amelyek közül talán legfontosabbnak az általa bevezetett bibliaórák bizonyultak.

S amikor a közösség kántor nélkül maradt, Koren Emil a tizenkét éves Irénkét ültette az orgonához, aki akkor már évek óta tanult zongorázni, hiszen a polgári családokban ez hozzátartozott a neveléshez. „Emil bácsi tanította meg nekem, hogyan kössem a hangokat, mert ugye az orgoná-

nál kötni kell a hangokat, hogy azok egybeolvadjanak, nem úgy, mint a zongoránál. Hozatott nekem korálkönyvet is. Így lettem én tizenhat éves koromig az ungvári kis kántor a lábball fújtatós orgonán.” Ennek az ifjúkori tudásnak a későbbiekben is hasznát vette a kőbányai gyülekezetben, illetve ma is ő kíséri a kistarcsai evangélikus szeretetotthon reggeli áhítatain az éneket.

A Kinczler szülők az iskoláskorúvá nőtt gyermekeiket – Irénke néni szavaival élve „nagyon bölcsen” – a ruszin görögkatolikus káptalani iskolába írták be. Itt nemcsak egy másik nyelvet és egy másik nép kultúráját ismerhették meg jobban az evangélikus Kinczler gyerekek, de a görögkatolikus vallás liturgiájával, énekkincsével is gazdagodhattak.

Békés napok után néma város

Az ungvári időszakhoz a politikai változások hatása is szorosan hozzátartozott. A város a trianoni békeszerződéssel Csehszlovákia része lett – ezt az időszakot a hétköznapiakban cseh időként emlegették –, majd visszakapta Magyarország, ami az ottaniak számára a boldog magyar időket jelentette.

Így mesélt erről Irénke néni: „Eljött 1938, amikor visszacsatolták Magyarországhoz Ungvárt. Tízéves gyerekfejjel én csak annyit éreztem, hogy a varrónőnk, Paola néni magyar ruhát varrt nekem: pruszlikot, szoknyácskát, még pártát is készített, és elmentünk Szobráncra, mert Szobránc felől jöttek be lóháton a magya-

rok. Milyen gyönyörűség volt, hogy a magyarok bejöttek, és kezdődött egy új világ! Az addig olyan csendes, békés, nyugodt világ megpezsztült, és sok újat hozott.”

A felhőtlen napoknak azonban a háborús borzalmak és a front közeledtével lassanként vége szakadt. „1944 tavaszán egy reggel arra ébredtünk, hogy néma volt a város. Elhurcolták éjjel a zsidókat. Még most is emlékszem, hogy az üres házak ablakait csapkodta a szél, mi pedig szinte megdermedtük. A szomszéd-ból Rosenfeldék is, Wolfék is eltűntek. A nemrég bejött magyar anyaországi családok menekülni kezdtek. A rendelkezésre állított vagonokban vihettek magukkal bútort vagy amit akartak vagy tudtak. Ez ment hetekig.” Kinczlerék kitartottak, amíg tudtak, de végül nekik sem maradt más választásuk – mint ahogy nemsokára Koren Emilnek sem. Kalandos módon Szencen keresztül végül Budapestre jöttek, és Kőbányán kezdtek új életet.

Három teológus

1948-ban a frissen érettségizett diáklány átgondolta addigi életét, számba vette a való világ mindennapjait, és döntést hozott: „Semmit nem tudtam elképzelni az életemben, se a tanítást, se az irodalmat, semmit. Egy dolgot láttam magam előtt: én csak ebben a kis evangélikus egyházban szeretnék tevékenykedni, az embereknek, a szórványban élő embereknek segíteni ott, ahol lehet – akár Kárpátalján vagy akár milyen zezugban. Ehhez viszont szükségem volt arra, hogy teológiát tanulhassak, mert szerettem volna ezt az egész dolgot tisztázni. Tudtam, hogy a kommunizmus ki fogja kezdeni a hitet, a Szentírást, mindent. És hogy segíteni tudjak, hogy érvelni tudjak, nekem szükségem volt a teológiára. Mint ahogy hamarosan tényleg jöttek is a kérdések például a temetéstörténettel kapcsolatban.”

Így történt, hogy szeptemberben a soproni evangélikus teológiai karon kezdte meg a tanulmányait. A negyven fő körüli évfolyamban hárman voltak teológák: rajta kívül Bérczi Margit – a későbbi Szita Istvánné – és Kovácsné Zelma. Ugyan nem ők voltak az első teológusnők, de így is az élmezőnybe tartoztak – néha szó szerint is. Az akkor még százszázalékosan férfiakból álló pályán, az utánuk jövő társaikkal karöltve, nemegyszer kellett megharcolniuk a lelkésznek jogaiért. Bár a teológusévek alatt egyelőre a tanulás volt a

fő feladatuk. „A soproni teológián a tanári kart tiszteltük, úgy néztünk rájuk, mint a szentekre. Mert ezek tisztos urak voltak – idézte fel Irénke néni. – Viszont tanulni kellett. Nem volt kifogás, hogy háború utáni időszakban éltünk vagy ilyesmi. Nem! Ha úgy látták, meg is buktattak embereket. Ennek ellenére rajongtunk értük, olyan tudós emberek voltak.”

Dramatizált evangélium

A záróvizsgát már Pesten tették le, mert 1951-ben politikai okok miatt a fővárosba költözött a teológia. Diplomát ugyan kaptak, de a Luther-kabátról és az ezzel járó lelkészi státuszról még csak nem is álmodhattak a női végzősök.

„Miután végeztünk, szétszéledtünk. A lányok férjhez mentek, és a lelkész férjük mellett hitoktattak, segítettek az új szolgálati helyeiken. Az az egyház, amelyik nem látta, nem vállalta a női kérdést, sőt terhére volt, az épülő szocializmusban maga is kereste a helyét. Rádásul férfakkal még stabilan meg volt erősítve. Így aztán én voltam az egyik, aki fölvetette, hogy mi legyen a teológiát végzett nőkkel.”

Teltek a hónapok, és nem történt semmi. Az egyetemi tanulmányokat becsülettel maga mögött tudó teológusnő már világi álláson gondolkodott, amikor a püspök végül a kőbányai gyülekezetbe helyezte Koren Emil mellé gyülekezeti munkatársnak. Itt nemcsak az adminisztrációból és az egyéb teendőkből vette ki a részét lelkiismeretesen, hanem a családlátogatásban és a gyermekmunkában is óriási szerepet vállalt. Fá-

radtságot nem ismerve járta a kőbányai proletárnegyedeket, és elbeszélgetett az ott lakókkal, majd átadta a maga készített ígés lapokat, hogy – ahogy fogalmazta – „maradjon nyoma a látogatásomnak”. A gyerekek születésnapjáról listát készített, ennek alapján küldte a kék vagy rózsaszín köszöntő kártyákat. „Ennek nem volt szinte semmi hatása, mert nem lett erősebb a gyülekezeti lelki élet. Nem telt meg a templom, ezek az emberek – néhány kivételtől eltekintve – nem jöttek az alkalmakra. De én tudtam, hogy ez így lesz, elég józanul gondolkodtam mindenben. Nekem az volt a fontos, hogy ezek a munkásemberek kapjanak egy érintést. Egy lelki érintést.”

A gyermekmunkában többször tanított be színdarabot és a bábjeleket, kihasználva a kőbányai templom alagsorában épített színpadot. „Fontos volt számomra, hogy dramatizáljuk az evangéliumot” – emlékezett vissza az egykori hitoktató.

Kinczler Irén öt év múlva – Koren Emil lelkészt követve – a farsori gyülekezetbe került gyülekezeti munkatársnak. Itt is a látogatás volt a fő szolgálati területe, amelyet jól kiegészítettek a bibliaórák.

Édesapja halála után azonban anyagi szempontok miatt az egyházi szolgálatai mellé világi állást is keresnie kellett, így lett adminisztrátor a Vasutas Biztosító Egyesületnél. „Ez egy külön világ volt, amit nagyon megszerettem. Jó barátokat szereztem, akik tovább is kísérték az életem során.” Édesanyja betegsége miatt azonban idővel újabb váltásra kényszerült. Hogy közelebb legyen az otthonukhoz, egy kőbá-

nyai zeneiskolában lett iskolatitkár, innen is ment nyugdíjba 1983-ban.

A zeneiskolai munkával párhuzamosan ismét a kőbányai gyülekezetnél vállalt szolgálatokat – elsősorban az ifjúsági munkában. Egykori ifjúsági tagjai a mai napig emlegetik például azt a Bornemisza Péter életét bemutató oratorikus darabot, amelyet Irénke néni szerkesztett és tanított be nekik. Ezt nemcsak a kőbányai gyülekezet tagjai láthatták, de az országban három másik helyen is előadták. Nyugdíjas korában egy újabb szolgálati terület nyílt meg előtte. A Fabiny Tibor egyháztörténetész-professzor által szervezett és 1979-ben megnyílt Evangélikus Országos Múzeumban lett adminisztrátor és időnként tárlatvezető. „Életem egyik leggyönyörűbb időszaka volt az ott töltött néhány év!” – tekint vissza ma is hálával arra az öt évre.

Luther-kabátban

Egyháztörténészek feladata dokumentálni a folyamatot, milyen lépésekben fogadták el hivatalosan is az első lelkésznek hűségesen végzett szolgálatát az egyházban. Lényeg az, hogy apránként őket is felszentelték, feljogosítva ezzel őket a Luther-kabátban való igehirdetésre és az egyházi szentségek kiszolgáltatására. A már nyugdíjas korú Kinczler Irén azonban még mindig nem tartozott ezek sorába.

Harmati Bélát 1987 őszén választották a Déli Egyházkerület püspökévé; Inotay Lehel fiatalon elhunyt lelkész közbenjárásával ő avatta lelkésszé 1988. március 20-án a kőbányai evangélikus templomban Kinczler Irént. Az Úristen tervét láthatjuk abban is, hogy az ordináció ünnepe épp böjt ötödik, Judica vasárnapjára esett, amikor a zsolttáros így kiált: „Szolgáltass nekem igazságot, Istenem...” (Zsolt 43)

Idén, a Jó Pásztor vasárnapjához közel megrendítő hatásúak Irénke néni ezzel kapcsolatos szavai: „Amikor felszenteltek, jó érzés fogott el. Végre beletartoztam az egyházba. Ha már mindenkit elfogadtak, örültem annak, hogy befogadtak engem is. Ez egy olyan út volt, amit végig kellett járnom. Nem tudom, miért, de ezt kellett járnom. Sok mindennel volt tele, de mégis az én utam volt. A Luther-kabát nekem nem azt jelentette, hogy nőként, női lelkészként végre engem is elfogad az egyház, hanem hogy Luther teológiáját képviselem az egyházban. A keresztet. Úgy érzem, ez volt az én utam.”

■ BODA ZSUZSA

FOTÓ: KINCZLER IRÉN ARCHIVUMÁBÓL

RAJZ: BÓDI KATALIN

Akik nem látnak és hisznek

Szeretem a természetfilmeket. Jó elgyönyörködni a tengerek mélyén élő különleges, színpompás halakban, medúzákban, tengeri csillagokban. A mélybe még a fény se hatol le, hatalmas a víznyomás, élő ember sohasem láthatná őket szabad szemmel, de a sötétben látó kamera segítségével bepillantást nyerhetek én is e titokzatos, gyönyörű világba.

Ámulattal tölt el a távoli szavannák és dzsungelék élővilága. Hiába van az állatkertben tigris, oroszlán, orrszarvú meg víziló. Néha még arra is sokat kell várni, hogy egyáltalán megmozduljanak szegények. A látványtetés meg egyenesen elszomorított, hiszen a kész húsdarabok

szétszaggatása egyáltalán nem valami szívderítő. A nagymacskák lusta mozgása, ásítózása nem győzött meg engem arról, hogy valóban olyannak látom őket, amilyenek valójában. A természetfilmek felvételein sokszor igazabb képet kapok ezekről a tőlünk oly távol élő fajokról. A vadászat valóságát most már szemtanúként követhetem. Még ha mindez éjjel történik is, a sötétben látó kamera számomra is láthatóvá alakítja át az ellesett életképeket.

Mindig lesz olyan, amit nem adatik meg a saját szememmel személyesen meglátni. Nagy világutazók is kimaradnak olykor valamiből. Hiszen ha valaki éppen

itt van, nem tud ugyanakkor máshol is lenni. Az viszont fontos, hogy amit nézünk, az lássuk is.

Minden évben begyűjtöm a télből a hóesés és a zúzmara képeit valahova a szívem mélyébe. Aztán a tavaszi fák virágzó ágainak meg a hazatérő golyák és fecskék örömköreinek képét a házak fölött. Nyáron meglessem, hogy lakik jól egy virágon egy méhecske és egy lepke. A vízesés hullámai és a felhők mozgása is ide kerül az emlékeim közé. Ősszel az aranyba-bíborba változó levelek, a szüret és a tócsákba csöppenő eső képét raktározom el jól, hogy kitartson a következő évig.

Jó meglátni tehát dolgokat. De néha keveselljük, amit megláthatunk. Másra vagy többre vágyunk.

Sokszor gondolkodtam rajta, hogy milyen jó lett volna ott lenni Jézus feltámadásakor a szemtanúk között. Szerettem volna találkozni vele, megérinteni, saját kezemmel és saját szememmel meggyőződni arról, hogy ő él. Aztán ahogy telnek az évek, egyre inkább úgy érzem, hogy enélkül is tudok már hinni. Nemcsak elhinni, hanem bizalommal ráépíteni arra a nagyszerű igazságra, hogy Jézus él.

Imádságaim, időnként morgolódsáim az Úrral mindig szeretetteljes figyelmet kapnak. Isten ki nem érdemelt kegyelme kísér engem, nehéz helyzeteket is javamra fordít. Ha most megkérdeznének, már bátran mondhatnám magamat szemtanúnak. Isten törődése és jósa olyannyira szemmel látható lett számomra.

Ha nem voltam is ott kétezer évvel ezelőtt az üres sírnál, nem ettem halat vele a tengerparton a tanítványok között, hitem sötétben látó kamerája láthatóvá tette számomra Isten valóságát, jelenlétét itt a jelenben. Épp itt, az életem szín-

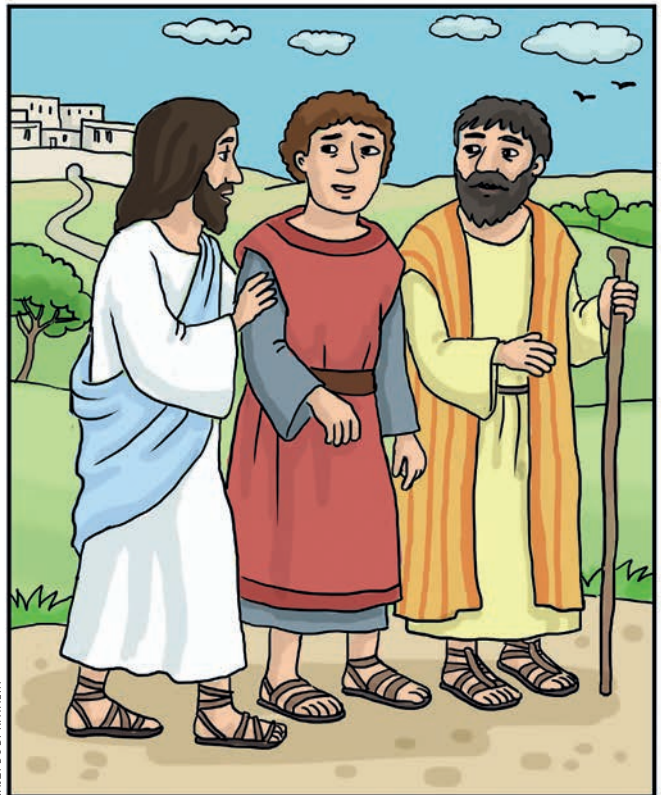
KÉPONK ILLUSZTRÁCIÓ

terén. Ezeket a képeket pedig éppúgy gyűjtöm a szívemben, mint a természet szépségeit. Fontosak, és nagy erőt adnak,

hogy akkor se veszítsem el a reményt, amikor éppen kevésbé látom meg a melletttem haladó Jézust.

RAIZ: BÓDI KATALIN

Az emmausi tanítványok találkozása Jézussal mindig döbbenettel tölt el. Végig együtt mennek az úton, mégsem ismerik fel őt. Aztán egy pillanat alatt hökkennek meg saját problémás látásukon. Ráismernek Jézusra, és a szívük megtelik örömmel. És Jézus akkor már nyugodtan és mosolyogva tűnik el a szemük elől, hiszen már anélkül is látják legbelül. És nem gond most már sem a sötétség, sem a fáradtság, a két tanítvány rohan vissza elmondani a többieknek a hírt: láttuk az Urat, Jézus valóban feltámadt!

Keressétek meg a tíz különbséget a két kép között!

Rendkívüli OP-ülés

A hatályos jogszabályok értelmében egyházunk vezetése április 15-ig lett volna köteles megválasztani az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) új rektorát. A megüresedő pozícióra hárman pályáztak, ám előző ülésén a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma (OP) a kiírt pályázatot érvényesnek, de eredménytelennek minősítette. Április 11-i rendkívüli ülésén az OP egy évre Csepregi Zoltán egyháztörténész-professzort bízta meg az EHE rektori teendőinek ellátásával – aki idén augusztus 1-jén lép hivatalba –, a fejlesztési feladatok koordinálásával pedig Hafenscher Károlyt.

Krámer György országos irodavezető elmondta, hogy az Állami Számvevőszék (ÁSZ) 2017 ősze óta átfogó vizsgálatot tartott a Magyarországi Evangélikus Egyháznál és intézményeinél. A vizsgálat eredményesen lezárult, az ÁSZ mindössze két észrevételt tett. Ezekkel kapcsolatban egyházunk országos irodája intézkedési terveket dolgozott ki, amelyeket az OP elfogadott. A vizsgálat összefoglaló jelentése olvasható az ÁSZ honlapján (asz.hu).

Forrás: Evangélikus.hu

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány a Petőfi Irodalmi Múzeummal együttműködve szeretettel várja az érdeklődőket következő disputájára a múzeumba (Budapest V. ker., Károlyi u. 16.). Időpontja: április 26. (csütörtök), 18 óra. Szabó T. Anna költő, műfordító és Villányi László költő, a Győri Műhely főszerkesztője beszélget a művészetről. Moderátor: Galambos Ádám evangélikus teológus. A rendezvényre a belépő felnőtteknek 600 Ft, diákoknak, nyugdíjasoknak 300 Ft. (A belépő megvásárlói a Petőfi Irodalmi Múzeumot támogatják.) A beszélgetés élőben is követhető a Petőfi Irodalmi Múzeum YouTube-csatornáján.

A Magyarországi Evangélikus Egyház Andorka Eszter programját április 27-én, pénteken 17 órától mutatjuk be a Deák téri evangélikus egyházközség nagytermében (1052 Budapest, Deák tér 4.). Tervezett program: *Ki volt Andorka Eszter lelkesítő?* – a program háttérének bemutatása • Dr. Fabiny Tamás evangélikus elnök-püspök beszéde • Bemutatkoznak a 2017-ben támogatott programok • Bemutatjuk a 2018. évi nyerteseket • Tudnivalók a pályázatról. További információ: Trifán Krisztina Csilla; e-mail: krisztina.trifan@lutheran.hu. Kérjük, részvételi szándékukat április 23-ig jelezzék ezen az e-mail-címen.

Az Andorka Eszter program kuratóriuma

Pünkösdi vigília. „...a reménység pedig nem szégyenít meg...” (Róm 5,5) A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának Ifjúsági Bizottsága idén is megszervezi a pünkösdi zenés vigiliát május 17-én, csütörtökön 15 és 21 óra között. Az alkalmon a MEÖT tagegyházainak dicsőítő ifjúsági zenekarai szolgálnak: pünkösdi ifjúsági missziós csapat, metodista MIX zenekar, baptista dicsőítő csapat, MKK zenekar, evangélikus Taizé csapat, református Küllő dicsőítő zenekar. Az igét Papp János baptista egyházelnök hirdeti 18 órától. Szeretettel hívunk meg egy kávéra, invitálunk beszélgetésre, de ha csak pihenni szeretnél vagy Istent dicsőíteni, akkor is itt a helyed! Helyszín: MEÖT-kápolna és udvar (1117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3.).

Hallhatóan evangélikus!

A Magyarországi Evangélikus Egyház félórása

Kéthetenként
hétfőn, 13.30-kor
a Kossuth rádió műsorán
Interneten: Mediaklikk.hu

Kövessen bennünket
az interneten is:
evangelikus.hu

Naponta aktuális tartalommal,
lelki táplálékkal, friss hírekkel,
érdekes interjúkkal, véleményekkel,
videókkal és képekkel várja Önt
a Magyarországi Evangélikus Egyház
hivatalos honlapja.

Egy kattintásra vagyunk Öntől!

Diákok a Neumann-kupáért

Evangélikus iskolák informatikai versenye

Az evangélikus iskolák között 2000 óta rendezik meg a Neumann Jánosról, a számítógép atyjáról, egykori fasori diákról elnevezett informatikai versenyt. Az első években a formálódó informatikai érettségire készítette fel a versenyzőket, aztán az informatikai műveltség került előtérbe, az elmúlt években pedig az online munkák felé tolódott el a hangsúly. Az idei, április 4-i verseny fókuszában a világ digitális átalakulása – az új, digitális eszközökkel, robotokkal támogatott ipar, a startupok, az úgynevezett ipar 4.0 –, illetve az oktatási rendszer digitális átalakulása állt.

A témának köszönhetően idén az eddigénél is több csapat indult, s a tanárok kérdésének megfelelően kettéválasztották a mezőnyt általános és középiskolás korosztály szerint. A délelőtti vetélkedő után az eredményhirdetésig egy kis gyakorlati képzést kaptak közösen a tanárok és a diákok. Koren Balázs egyetemi oktatónak, középiskolai tanárnak köszönhetően, aki idén januárban ott lehetett a világ legnagyobb oktatástechnológiai kiállításán, azokkal az eszközökkel is megismerkedhettek, amelyek a londoni BETT Show-nak is sztárjai voltak. De „játszhattak” például egy úgynevezett micro:bit lapkával is, amelyet két éve minden angol kisdiák megkapott.

A szervezők öröme immár másodszer volt a verseny házigazdája a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai és Bionikai Kara. Iván Kristóf dékán „mentorként” a versenyben is részt vett, ugyanis ebben az esztendőben a televíziós tehetségkutató mintájára „Informatix-Faktor” volt a vetélkedő „fedőneve”.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A nyertes miskolci általános iskolások

A másik két mentor Gáspárné Vágási Julianna, az Evangélikus Pedagógiai Intézet igazgatóhelyettese és Nagy Dávid öregdiák volt (Dávid tavaly a kupagyőztes aszódi csapatot erősítette). Említést érdemel egy líceumi önkéntes diák, Gyarmati Martin is, aki nemcsak a szervezésben segédkezett, de – e sorok írójával egyetemben – ő is

A világ legnagyobb oktatástechnológiai kiállítását, a BETT Show-t immár harmincnyedik alkalommal rendezték meg Londonban ez év januárjában. A nemzetközi seregszemlére több mint harmincötezer látogató érkezik száznál is több országból. A látogatók nem kis részét a brit tanárok, iskolavezetők, szakemberek teszik ki, akik gyakran itt vásárolják meg a munkájukhoz szükséges tananyagokat, szoftveket, szolgáltatásokat.

vezette a vetélkedőt. A versenydíjakat informatikai cégek adták, köztük olyan cég is, amelynek a tulajdonosai egykori Neumann-nyertesek.

Az általános iskolás korosztályban a miskolci Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola csapata nyerte meg idén az informatikai versenyt: Adorján Kristóf, Farkas Gergő és Kónya Máté (felkészítő tanáruk Juhászné Vaszil Henrietta). A Neumann-kupát a következő évre a Berzsényi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium és Kollégium két kilencedikes és egy nyolcadikos diákból álló csapata vihette haza: Kiss Dániel, Sahin Rauf, Szekér Balázs (felkészítő tanáruk Nagy Andrásné).

■ BABICS CSABA

Francia püspökök tiltakozása az emberi fajnemésítés ellen

Az embriónak a fogantatásától kezdve kijár a minden emberi személyt megillető tisztelet. Nem lehet kísérleti anyagnak tekinteni, tiszteletben kell tartani méltóságát – hangsúlyozta Georges Pontier, a francia püspöki kar elnöke a Lourdes-ban március 28–31. között tartott bioetikai konferencián.

A főpásztor szerint az emberi lényt életének egyik szakaszában sem lehet úgy kezelni, hogy nem veszünk tudomást

méltóságáról. Ha ezt tennénk, akkor olyan társadalom felé haladnánk, amelyben az eugenetika, a fajnemésítés törvényes lenne, ahol a legkisebb fogyatékkal élő személy is fölöslegesnek érezné magát, ahol úgy döntenek, hogy számára nincs hely a társadalomban. Ezért szükséges végiggondolni, milyen világot, milyen életet akarunk – hangsúlyozza Pontier marseille-i érsek. Ez a világ legyen testvéries, reménytel, ahol senkit nem hagyunk ma-

gára, ahol a szolidaritás véget vet a halál, a csüggedés, az elhagyatottság gondolatainak. A halált választani vagy a halált nyújtani valakinek csakis az elkeseredés és a mélységes magány jele lehet.

A francia püspökök a gyöngédség és a testvéri jelenlét bátorságára szólítanak, ami lehetővé teszi, hogy az ember mindvégig szeretettnek és szeretetre méltónak érezze magát.

■ Forrás: Vatikáni Rádió / Magyar Kurír

Megformázták a halott Jézus alakját

„Ez a szobor mérethű, háromdimenziós ábrázolása a leplen látható férfinak, a szobrot arról a szövevről vett pontos mérések alapján készítettük el, amelybe Krisztus testét burkolták a keresztre feszítése után” – magyarázta Giulio Fanti, a Pádúai Egyetem mérés technika-professzora, aki a torinói leplet maga tanulmányozta.

A mérések alapján a professzor elkészítette a férfialak háromdimenziós

modelljét, amely szerinte a keresztre feszített Krisztus valódi vonásait hordozza magán. „Emiatt úgy gondolom, végre pontos képünk van arról, hogyan nézett ki Jézus ezen a földön. Mostantól nem szabadna őt anélkül ábrázolni, hogy erre tekintettel lennénk” – nyilatkozta Fanti.

A professzor exkluzív beszámolót közölt a munkájáról a *Chi* című hetilapban, amelyben kifejtette: „A vizsgálataink alapján Jézus különleges szépségű férfi

volt. Hosszú, de robusztus végtagokkal, közel 5 láb 11 hüvelyk [1,8 méter] magas volt, miközben az átlagos magasság a korban 5 láb 5 hüvelyk [1,65 méter] volt. Királyi és fenséges arca volt.”

A vizsgálatok segítségével Fanti számos sebet is rekonstruálni tudott a lepel alakjának testén. „A leplen háromszázhetven sebet számoltam össze az ostorozásból, nem számítva a sebeket az oldalain, amelyeket a lepel nem mutat meg, mivel az a testnek csak az ülő és hátsó oldalait fedte be – mondta. – Így összesen legalább hatszáz csapásnyomot feltételezhetünk. Emellett a háromdimenziós rekonstrukció lehetővé tette, hogy felfedezzük, hogy a halál pillanatában a lepel férfija jobbfelé megrogyott, mivel a jobb válla annyira kimozdult, hogy az az idegeket is megsértette.” A háromdimenziós rekonstrukció bemutatójáról rövid videóriport is készült.

■ *Forrás: Katolikus Válasz blog / Aleteia*

Húsvéti kereszténygyilkosságok

Egy keresztény család négy tagját mészárolták le az utcán húsvéthétfőn a délnyugat-pakisztáni Kvettában, Beludzisztán tartomány székvárosában. A helyi rendőrök terrorcselekménynek minősítették a gyilkosságot. A család riksán utazott rokonlátogatásra Kvetta többségében keresztények lakta negyedébe, amikor motorkerékpáron ülő fegyveresek feltartóztatták őket, és tüzet nyitottak rájuk. Egy nőt súlyos sérüléssel kórházba szállítottak, apja és három unokatestvére a helyszínen meghalt.

„Célzott támadásnak tűnik” – jelentette ki Moazzam Dzsah Anszari tartományi rendőrfőnök. „A vizsgálat első megállapításai szerint hitük miatt vették célba őket. Terrorcselekmény volt.”

A mészárlás a legnagyobb keresztény ünnep, húsvét másnapján történt. Pakisztán kétszázmillió, túlnyomó többségében szunnita muzulmán népességének két százaléka keresztény.

A vallási ünnepeken Pakisztánban gyakoriak a keresztények és síita muzulmánok elleni támadások. Az elkövetők a tálibokkal, az al-Kaida és az Iszlám Állam

A 2016. húsvéti pakisztáni mészárlás egyik keresztény áldozatának temetése

iszlamista terrorszervezetekkel állnak kapcsolatban. Decemberben, egy héttel karácsony előtt két öngyilkos merénylő hajtott végre robbantásos merényletet egy zsúfolásig telt keresztény templom ellen

Pakisztán délnyugati részén. A merényletben legkevesebb tízen meghaltak, és legalább ötvenhatan megsérültek. A támadás elkövetését akkor az Iszlám Állam vállalta magára. ■ MTI

Hívők kommunista védernyő alatt?

Kínai fehér könyv a vallásszabadság állami védelmezéséről

A legtöbb keresztyén jelenleg az Egyesült Államokban él, számuk 227 millió, az összlakosságnak ez 70,6 százaléka, többségük protestáns. Második helyen Brazília áll, ahol az összlakosság kilencven százaléka, 184 millió ember keresztyén, java részük római katolikus. A harmadik helyen már Kína következik, ahol az összlakosság 9,5–9,9 százaléka, mintegy 140-150 millió fő vallja magát Krisztus követőjének; többségük protestáns.

A Kínai Államtanács Sajtóirodájában a húsvét utáni kedden mutatták be azt a fehér könyvet, amely irányvonalakat tartalmaz a vallásszabadság politikai védelmezéséről. A kötet kimondja, hogy „a kínai karakterű, kínai jellegzetességeket viselő szocialista törvényes rendben a vallásszabadságot védelem illeti meg”. A vallásszabadság védelméről szóló kínai irányelvek és gyakorlati útmutatások azt hivatottak bizonyítani és alátámasztani, hogy a Kínai Kommunista Párt és a kínai kormány kidolgozta a vallásszabadság védelmét és tiszteletben tartását biztosító alapvető vezéreket.

„A hívőket és a nem hívőket ugyanazon politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális jogok illetik meg, senkit sem szabad megkülönböztetni azért, mert másféle hiten van” – mondja a fehér könyv. Az állam tiszteletben tartja a vallásszabadságot és az ennek gyakorlásával összefüggő normális vallási tevékenységet.

Kína a vallási ügyeket a törvénnyel úgy szabályozza, hogy a szabadság és az öngazgatás elvének megfelelően aktívan támogatja azokat a vallásokat, amelyek egyetértenek a szocialista társadalom építésével, és hívőket meg nem hívőket a legnagyobb egységre és egyetértésre igyekeznek eljuttatni.

Csen Zongrong, az Állami Vallásügyi Hivatal főigazgatója a sajtókonferencián rámutatott: a kínai típusú szocialista rendszer folyamatosan azon fáradozik, hogy mind erősebb törvényi garanciákat nyújtson a vallásos emberek érdekeinek és jogainak garantálásához. A dokumentum arra is kitér, hogy a törvény szigorúan lép fel a vallási szélsőségekkel és az erőszakos terrorista tevékenységgel, kísérletekkel szemben. Kína ellenez minden olyan tevékenységet, amely gyűlöletet, diszkriminációt idéz elő, vagy megpróbálja védelmezni a vallási dogmákba rejtett erő-

szakot. Fellep a területi, etnikai és vallási alapon működni kívánó különféle diszkriminatív magatartásokkal szemben.

Kínában hivatalosan működnek a nagy világvallások – buddhizmus, taoizmus, iszlám, kereszténység –, ame-

mezi a vallási nevelés strukturáját és a vallási, egyházi személyek biztonságát is. A vallásos hitet saját otthonaikban, házi gyülekezetekben is gyakorolhatják a hívők. Külföldiek vallási tevékenységét is engedélyezi a törvény, ha nem ütközik hivatalos rendelkezésekkel.

Mintha valóban a nagy falat ugrották volna át a „számok”! A 20. század elején ugyanis még nem volt számottevő keresztyén Kínában. A nagy ugrás 2003-ra következett be. Akkorra – a „földalatti”, nem hivatalos, nem regisztrált kisközös-

FOTÓ: MARK

lyeknek összesen több mint 200 millió követőjük van. Mintegy 380 ezer pap, egyházi személy, lelkész, imám végzi szolgálatát. A hatalmas országban 5500 vallási csoport működik, továbbá hét vallási-nemzeti szervezet. 144 ezer helyszínen folyik vallási, felekezeti tevékenység, 33 500 buddhista templomban, 9 ezer taoista kultuszhelyen, 35 ezer mecsetben, 6 ezer katolikus templomban és 98 püspökségben, valamint 60 ezer protestáns templomban és egyházi épületben.

A Kínai Kommunista Párt februári kongresszusán támogatott törvény immár biztosítja a vallási szövegek és irodalom nyomtatását, terjesztését, védel-

ségi felekezetekhez tartozókkal együtt – 60 millióra szökkent a keresztyének száma, és 2020-ra előreláthatólag már 210 millió kínai keresztyénnel kell számolnia az államhatalomnak. Nem véletlen, hogy a Kínai Kommunista Párt most már másképpen próbálja „kezelni a helyzetet”. A legjobb taktikának az látszik, hogy élére áll a kibontakozó vallási növekedésnek, s így fogja be a szelet a vitorlába. A 6 ezer római katolikus, valamint a 60 ezer protestáns templom, illetőleg gyülekezeti épület egyértelműen jelzi a keresztyén hit expanzióját Kínában – mindenekelőtt a protestantizmus ébresztő erejét.

■ DR. BÉKEFY LAJOS

Az internethasználók védőszentje

Sevillai Szent Izidorra, az utolsó nyugati egyházatyára emlékezett a katolikus világ április 4-én, a szent liturgikus emléknapján. II. János Pál pápa őt választotta az internetezők védőszentjéül, ugyanis Sevillai Szent Izidor megkísérelt mindent leírni, ami csak ismert volt a korában.

BARTOLOMÉ ESTEBAN MURILLO: SEVILLAI SZENT IZIDOR (1655)

Közel száz évvel a Római Birodalom bukása után, 560 körül az Ibériai-félszigeten, Cartagenában látta meg a napvilágot, jómódú család gyermekeként. Testvérei a későbbi Szent Leander és Szent Fulgentius püspökök voltak. Izidor már ifjúkorában kitűnt műveltségével. Különösen a tudományok iránt érdeklődött, és a korai keresztény írók mellett ismerte az antik költők, filozófusok, történet- és természettudósok munkáit is. Bátyja, Leander Sevilla püspökeként szolgált. Tudós munkásságával nagy hatást gyakorolt Izidorra, aki 599-ben követte a sevillai püspöki székben.

Izidor püspökként kolostorokat szervezett, és szabályzatot írt számukra. Iskolákat alapított, és Sevillában főiskolát létesített. A toledói nemzeti zsinaton (633) az ő kezdeményezésére sok új és jó törvény született, amelyek az egyházi jogok megőrzését és a keresztény élet megújítását szolgálták.

A nagy klasszikus és keresztény műveltségű Izidor folyamatosan továbbképezte magát a tudományok és a teológia terén. Életfeladatának tekintette, hogy mindazt a tudást, amely a középkor hajnalán az ember rendelkezésére állt, rendszerezze, és átörökítse a következő nemzedékekre. Legjelentősebb, *Etymologiae* című húszkötetes művében korának pogányklasszikus, keresztény és zsidó ismereteit gyűjtötte össze. Művét ezer éven át az emberi tudás enciklopédiájának tartották – hasonló szerepe volt, mint napjainkban az internetnek.

Termékeny író volt, több más, a középkorban népszerű enciklopédikus és történeti munka fűződik még a nevéhez. Írásait, amelyeket a közérthető megfogalmazás mellett világos okfejtés és egyszerű latin-ság is jellemezett, számos keresztény tanító és teológus használta fel. Izidor 636-ban hunyt el Sevillában. Tanítói tekintélye halála után is megmaradt. II. János Pál pápa 1999-ben nyilvánította őt az internethasználók, valamint a tudomány és a technika iránt érdeklődők védőszentjének.

■ Forrás: Magyar Kurír

Győztesek Wittenbergben

A Magyar Nemzeti Levéltár a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójához kapcsolódva *Utazás Wittenbergbe* címmel országos versenyt hirdetett az általános és a középiskolai korosztály számára. A verseny döntőjét 2017. október végén rendezték a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában, Budapesten.

Az általános iskolák közül a szombathelyi Reményik Sándor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Művészeti Iskola került ki győztesen. A csapat tagjai Bukits Balázs, Muntean Áron és Sabáli Soma voltak (felkészítőjük Dalos Tibor). Az első helyezés jutalmaként – a győztes középiskolás csapat, a kaposvári Lorántffy Zsuzsanna Református Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium diákjaival együtt – ez év április 4–7. között Wittenbergben vendégeskedhettek.

A négynapos úton Szabó Dorottya főlevéltáros volt a kalauzok, akivel sorra

vették a reformáció „szülővárosának” látványosságait. Felkeresték a Luther-házat, amely ma múzeumként mutatja be azt a harmincöt évet, amelyet itt töltött a reformátor, valamint a wittenbergi vártemplomot, amelynek kapujára 1517. október 31-én kiszögezte 95 tételét. A városi séta során meglátogatták a Luther-kertet, ahová a világ minden tájáról érkezett egyházi küldöttségek egy-egy fát ültettek el a reformáció emlékére (*képünkön*).

A harmadik napra jutott Philipp Melanchthon házának felkeresése. Luther Márton bizalmasának és jó barátjának házában több korabeli iratot és oklevelet láthattak a diákok, a ház kertjében pedig különböző gyógynövényekkel ismerkedhettek. A történelmi városközpontban, nem messze a régi városháza épületétől található a városi nagytemplom, ahol annak idején maga Luther is többször prédikált. A nap utolsó programjaként Lucas

Cranach házát tekintették meg a fiatalok. Cranachot, akit a protestáns egyházi festészet megteremtőjeként tartanak számon, szintén közeli barátság fűzte Lutherhez, akinek esküvői tanúja is volt.

■ Forrás: Szombathely-lutheran.hu

A láng ápolói

Jelenczki István: Öröktűz

A virágvasárnap előtti szombaton a budapesti Uránia Nemzeti Filmszínházban Jelenczki István új filmjét mutatták be. A rendező „költői” sorozatának legújabb darabja Reményik Sándor portréját rajzolja fel. A filmsorozat nemcsak abban a tekintetben költői, hogy a magyar irodalom fontos személyiségének állít emléket, hanem képzelési és látásmódjában, effektjeiben, lírai világlátásában is.

Az *Öröktűz* sajátossága, hogy az akár film-elégiaként aposztrofálható formát dokumentarista részletekkel ötvözi, így rendre kizökkenti a nézőt. A sosem látott archív fotók izgalmá és a portrék artisztikuma finoman egészíti ki a rájuk vetülő erdélyi tájak szépségét. Hit és reménység ötvöződik a népdalokban és a citeraszóban is, amelyek Benkő Rózsa Dóra énekes és Kuttner Fruzsina előadásában csendülnek fel. A film legnagyobb értéke azonban az Oberfrank Pál, Simon Péter és Takács Bence előadásában hitelesen megszólaló versek.

A filmben dr. Németh Attila pszichiáter ad diagnózist Reményik Sándor lelki testi nyavalyáiról, többször is aláhúzva, hogy – bár mély depresszióban szenvedett – öngyilkosságra a hite miatt sohasem gondolt. Egyoldalúnak érződik azonban ez a megközelítés. A kolozsvári irodalom szerkesztőjéről, szervezőjéről, Erdély „lehangosabb hatású dalnokáról” (Babits) megszólalhatott volna a filmben irodalom-

történész. Krisztus-központú, a kegyelem evangéliumát sokszor megéneklő hitét méltathatta volna teológus. Lehet persze azzal védekezni, hogy a versek magukért beszélnek.

A történelem sorsfordulóival kapcsolatban viszont ez a magyarázat nem áll meg. Tudjuk, hogy Reményiknek nemcsak életében, de költészetében is mekkora súllyal van jelen a trianoni tragédia. Ő az, aki Végváriként izzó indulattal szólalt meg az igazságtalanságokkal szemben. De legalább ekkora kétségbeeséssel próbálta odahaza marasztani földijeit. Nyílt szókimondással és fájdalommal emelte fel szavát a kivándorlás ellen. Majd a harmincas évekre megszelídült a hangja: „Nem a mi dolgunk igazságot tenni, / A mi dolgunk csak: igazabbá lenni.”

Sokan nem értették ezt a hangneme-váltást: toleráns transzszilvanizmusát. Még kevésbé azt, amikor a második bécsi döntés után, miközben „a világtörténelem egyik legnagyobb igazságtalansága

legalább részben megkapta jóvátételét” (Nyíró József), és a kolozsvári és a budapesti utcákon tömegek ünnepeltek, a halk szavú költő a *Korszerűtlen versek* kötetében (1941) óvott a bosszúállástól, az oktalan vérontástól, Istenre bízva az igazságtételt.

Míg a Végvári-versekhez a trianoni döntésnek, az ország megcsonkolásának súlyos mondatokkal kísért térképes animációja teremtett háttérrel a filmben, a „korszerűtlen költő” szemérmes hangja – történelmi alátámasztás nélkül – alig hallatszott. A film kétségtelen érdeme azonban, hogy az irodalomtankönyvekből kimaradt, évtizedekig eltitkolt életműre méltó módon hívja fel a figyelmet, és hitet tesz amellett, hogy Reményik Sándoron keresztül jelt adott az Isten.

■ – ZYS –

Lemondott az országos főrabbi

„Országos főrabbiaként éppúgy, mint az elmúlt majd harminc esztendő rabbinikus pályája során, a neológ vallásos zsidóságot képviseltem. Nem csupán a rituálé vagy a gyakorlat szintjén, de a neológ szellemiség, a zsidó morál és erkölcs hirdetésével és megélésével. Ezért sem érhetett célba az évekkel ezelőtt ellenem indított nemtelen támadás. Az elmúlt esztendőben a Mazsihisz olyan irányba mozdult el, nem kis mértékben a világi vezetés tudtával, támogatásával, amely egyre távolabb került mindattól, amit képviseltem és képviselni szándékozom a jövőben is. Olyan eszközök kerültek bevetésre, melyekkel már nem tudok és nem is akarok közösséget vállalni.

Amennyiben ez az út és ezek a módszerek a Mazsihisz jövője, úgy abban én nem kívánok felelős poszton lévő passzív szemlélője vagy aktív gátja lenni, ezért az országos főrabbi posztról a mai nappal lemondtam”

– zárul dr. Frölich Róbert április 11-én kelt nyilatkozata. A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének (Mazsihisz) világi vezetése sajnálattal vette kézhez dr. Frölich Róbertnek az országos főrabbi pozíciójáról lemondó nyilatkozatát, mert úgy ítéli meg, hogy ezzel a sokszínű zsidóságot éri veszteség. Magyarország emblematisz zsinagógájának, a Dohány utcai zsinagógának a főrabbiaként dr. Frölich Róbert továbbra is a zsidó közösségért fog dolgozni. A *Sombat* című folyóirat kérdésére a főrabbi úgy fogalmazott, hogy lemondásának nincs köze se aktuálpolitikához, se bármelyik rabbi kollégájához.

■ Forrás: *Sombat.org*

BEMUTATKOZIK AZ EGYHÁZASKOZÁRI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Evangelikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Április 29-én, húsvét ünnepe után a 4. vasárnap (Cantate) 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió az egyházaskozári evangélikus templomból. Igét hirdet Koskai Erzsébet lelkész.

A gyülekezet fennállásának kétszáz-harmincötödik évében Koskai Erzsébet személyében a tizedik lelkész szolgál – 1981 óta –, tehát hűségesen kirtartottak itt a pásztorok. Az egyházaskozári anyagyülekezethez öt leány- és három szórványgyülekezet tartozik. Vasárnaponként két-három-négy istentisztelet van az egyre fogyatkozó közösségekben, de a lelkész megtanulta megbecsülni a két-három főnyi hűséges templomlátogatót is. Nagyon jó, hogy közel vannak egymáshoz a falvak, így az utazásra nem megy el sok idő.

Az Egyházaskozári Német Nemzetiségi Egyesület huszonöt éves jubileumát ünnepli az idén, tagjai nagyrészt evangélikusok, és a nagyünnepi istentiszteleteken szeretettel szolgálnak a templomban is. (Most is erre készülnek.) A hittanos gyerekekkel négy iskolában találkozik a lelkész; sajnos sok csoportban csak egyetlen gyermek van. Minden évben van konfirmáció, hol külön, hol összevontan, általában pünkösdkor.

„Örülünk, hogy már másodszor lehet innen rádiós közvetítés. Cantate vasárnapján dicsérjük együtt az Urat a kedves rádióhallgatókkal együtt!” – üzeni a gyülekezet lelkése. ■

Elkötelezett hűségben

Egyházaskozár nyolcszáz lakost számláló település Baranya megye északi csücskében. Gyönyörű, hegyháti, dimbes-dombos vidék, ahol a 18. században Németországból idetelepülő evangélikusok otthonra találtak. A templom 1786-ban készült el, de 1800. szeptember 9-én egy tűzvészben leégett. Óriási áldozatába került a híveknek, hogy újra felépítsék.

1814 pünkösdjére készítette el Marschall József bonyhádi orgonaépítő-mester a tizenhat regiszteres, barokk stílusú orgonát. Ezen a gyönyörű hangzású hangszeren játszik minden vasárnap Gyórfy István, a gyülekezet kántora, énektanár és zeneszerző. Megépítésének kétszázadik évfordulójára (2014) sikerült az orgonát restauráltatni, miként maga templom is megújulhatott fennállásának két évszázados jubileumára, 1986-ra.

A gyülekezet eredetileg német anyanyelvű, de mostanára a vegyes házasságok révén egyre kevesebben beszélnek anyanyelvi szinten a német nyelvet. A ki-

telepítések következtében rendkívüli módon megcsappant a közösség lélekszáma. A Felvidékről idetelepített evangélikusokkal viszont mély hitű testvéreket nyert a gyülekezet. Napjainkban a fiatalok elköltöznek nagyobb városokba vagy külföldre, viszont a kereszteleseket, esküvőket még szeretik itt tartani. A bikali kastély és élménybirtok jóvoltából többen is érkeznek a bikali istentiszteletekre, illetve ott tartják az esküvőjüket.

HIT ÁLTAL

Reformáció után – reformáció előtt

Missziói nap a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben

2018. május 26.

Insula Lutherana, Győr, Petőfi tér 2.

Program

9:00 Érkezés, regisztráció

9:30 Éneklés, köszöntések

10:00 Nyitóáhitat: „Az igaz ember a hite által él”

(Róm 1,17) – Szemerei János püspök

10:30 Az Insula Lutherana épületegyüttes

bemutatása – Csorba János igazgató lelkész

11:00 Kocsis István Árva Bethlen Kata című

monodrámája – Kökényessy Ági színművész

12:30 Ebédszünet

13:30 „A hit hősei” – Szekciók a kerület

lelkészeinek vezetésével

14:30 A Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium,

Általános Iskola, Óvoda és Kollégium

ütőszenekearának koncertje

15:00 Úrvacsorai istentisztelet díjátadással:

„A győzelem: a mi hitünk” (1Jn 5,4) –

Vancsai József lelkész

A missziói nappal egy időben zajlik az iskola helyiségeiben a kerületi pedagógusok találkozója. Számukra délután külön szekciót szervezünk.

A programokkal párhuzamosan a tizenkét év alatti gyermekek számára külön foglalkozást tartunk a Péterfy-óvoda helyiségeiben.

A résztvevőknek ebédet biztosítunk. Az önálló keresettel rendelkező testvérektől étkezési hozzájárulást elfogadunk.

A nagy busszal érkező csoportok az útiköltségre ötvenszázalékos támogatást igényelhetnek az egyházkerülettől.

A kedvezményt a határidőig jelentkezők vehetik igénybe.

Jelentkezés: május 14-ig a püspöki hivatalban.

Tel.: (+36) 96/200-063, mobil: (+36) 20/824-4222, e-mail: nyugati.kerulet@lutheran.hu

Húsvét ünnepe után 4. vasárnap (Cantate)

- Ézs 42,8-12

Élet és új ének

Jani bácsi már évek óta nem tudott beszélni, élte az életét a szeretetotthonban, a szobájában, hallgatta a hozzá szóló nővérek szavait, de válaszolni már nem tudott nekik. Mekkora meglepetés volt számomra, amikor az úrvacsorára készülve ízes tájszólásával énekelte velem: „Jer, dicséjük Istent...”

Az új ének fókuszában Isten áll. Közös emberi tapasztalatunk, hogy az élet és az ének nagyon szoros kapcsolatban állnak egymással. Az ének, mint az élet egyik jele, a maga rezgéseivel, ritmikájával, dinamikájával, dallamával valahonnét nagyon mélyről jön elő, és kíséri az emberi létezést.

Milyen megdöbbentő csoda, amikor egy kis élet az anyaméhben a szívdobbanásaival hívja fel magára a figyelmet! Éppen így ismerjük azt is, amikor szembe kell néznünk azzal, hogy vannak emberi hangok, hanglejtések, dallamok, amelyeket már csak a fantáziánk és – teszem hozzá – a szívünk hordoz.

Így tehát elmondhatjuk, hogy a hang, az ének pedig az életet hordozza a számunkra. Nem kell persze azonnal valami nagyon kidolgozott dallamra gondolnunk, hiszen milyen megdöbbentő, a semmiből teremtő dinamikája volt annak, amikor az Úr a föld porából formált ember orrába lehelte az élet lehetétét (1Móz 2,7). Amikor Illés a Hóreb-hegyen a halk és szelíd hangot hallotta, tudta azonnal, Isten előtt áll (1Kir 19,12). Merthogy az emberi élet-út célja mégiscsak az, hogy az életet adó Örökkévaló közelébe kerüljünk.

Az új ének a teljes embert igényli. Felszínesen egyáltalán nem lehet énekelni, mert annyi mindenre kell figyelni közben: légzésre, hangmagasságra, hangerőre, ritmusra, szünetekre, még felsorolni is nehéz. Aki énekel, annak teljesen oda kell adnia magát. Ézsaiás arról beszél, hogy az Úrra figyelő ember élete úgy működik, mint egy dallam, egy ének. A Mindenhatóval való találkozások mindig olyan új viszonyulásokat jelentenek a számára, amelyeket ha megél az emberek között, akkor az élete olyan, Istennek és Istenről szóló énekké válik, amely elképzelhetetlenül messze elhallatszik.

Úgy alakult azonban az emberiség élete, hogy az emberi hang, dallam, a *vox humana* háttérbe szorul az írással, az egyre szikárabb számítógépes kódnyelvvél szemben. Pedig az ének mélyebbre és tovább visz, hiszen mögötte nemcsak a gondolatok, az értelem van, hanem a teljes ember, aki példává válik mások számára azzal, hogy az éneke mögött, az énekében teljesen benne van ő. Teljes az elköteleződése a dallama, az Úr felé fordított élete iránt.

Az új ének tartalma a küldetésünk. Az új ének újra és újra leoldja a módszeresen felrakogatott kötelékeinket, bilincseinket. Olyan szabadságot jelent, amelyben teljesen természetessé válik – minden külső körülménytől függetlenül –, hogy Isten uralkodik mindenk fölé. Pál és Szilász Istent magasztaló énekére kinyíltak a filippibeli börtöncellájuk ajtói, leestek a bilincseik (ApCsel 16,25). Nem is értette a börtönőr, ha egyszer megszabadultak, miért nem menekülnek el. Az ének, a csodás szabadulás hatása egy csapásra változtatta meg az ő életét: már másként látta a rabság és a szabadság kérdéseit.

HANS MEMLING: KRISZTUS ÉNEKLO ANGYALOKKAL (1480-AS ÉVEK)

A börtönrácsok valóban mélyen meg tudják törni a szabadságra teremtett ember életét, mivel azonban láthatók, kézzelfoghatók, magától értetődő az ellenük való küzdelem. A veszélyesebbek a saját magunk által a lelkünkbe épített rácsok. Elhitetik velünk, hogy ennek így kell lennie, ilyen az emberi élet vagy legalábbis a mi életünk. Az új ének ezeket a belső, fogságban tartó korlátokat oldja, hiszen fókuszában a szabadító Isten áll, akinek küldetése van minden rá figyelő, az életet tőle kapott ember számára. A küldetésünk tartalma pedig örök: Isten „énekét” tanulni és énekelni a föld végső határáig.

Amikor kérdeztem a nővért Jani bácsi „csodás” énekéről, csak annyit mondott: jól megtanulta, nagyon szereti. Énekeljük hát Jani bácsival mi is életünk énekét a minket szerető Isten dicső tetteiről!

■ JOHANN GYULA

Imádkozzunk! „Jer, dicséjük Istent / Szívvel, szájjal, lélekkel, / Ki nagy, dicső dolgot / Cselekszik mindennel.” (EÉ 40) Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 29.) *Tied vagyok! Szabadíts meg.* Zsolt 119,94 (Jn 16,33b; Mt 11,25–30; Kol 3,12–17; Zsolt 98) Rabok vagyunk! Nem csak fizikai értelemben lehetünk azok, a lelki rab-ság ugyanolyan romboló és fojtogató tud lenni. Megkötöz a bűn, vagy veszteségek, gyász, fájdalmak foglyai vagyunk. Milyen sok helyzetben nem engednek mozdulni előítéletek láncai, vagy éppen meg nem bocsátott sérelmeink börtönében élünk. A fizikai körülményeinktől független szabadságot Isten Lelke adja, nála vannak a számunkra feltörhetetlen záruk kulcsai. Ő nyitja meg a szabadság ajtaját, hogy ne legyünk többé elzárva sem tőle, sem egymástól.

Hétfő (április 30.) *Kitártam kezemet naphosszat az engedetlen nép felé, amely nem a jó úton jár, hanem a saját feje után.* Ézs 65,2 (Róm 5,8; 2Móz 15,[1–11]19–21; Zsid 1,1–4) „Nekem ne mondja meg senki...!” – ismételtetjük ingerülten, dacosan, sértődötten vagy akár megszokásból. Merünk-e manapság tanácsot kérni, kikérni az idősebbek, bölcsőbbek véleményét akár magánéleti, akár szakmai kérdésekben? Vagy inkább illik tudni mindent magunktól is? És ha már nagyon mélyen vagyunk, miért gondoljuk, hogy könnyebb megnyílni az ismeretlenek, könnyebb elfogadni arctalan véleményformálók tapasztalatait, mint azét, aki ismer minket, aki magyarázkodás nélkül tudja, milyen helyzetben vagyunk, milyen háttérből jövünk? És miért megy nehezen a hajunk szálát számon tartó Úrra hallgatni, aki egész életünkre rálátva akarja a javunkat?

Kedd (május 1.) *Jézus így imádkozott: Igazságos Atyám, a világ nem ismert meg téged, de én megismertelek, és ők is felismerték, hogy te küldtél el engem.* Jn 17,25 (Ézs 42,1a; 1Sám 16,14–23; Zsid 1,5–14) A Biblia sokszor számol be arról, hogy Jézus elvonul magányosan imádkozni. Küldetésének teljesítése szempontjából a legfontosabb ilyen magányos imádság a Gecsemáné-kerti, amely ugyan nem akart magányos imádság lenni, mégis fájdalmas, vérveríték közötti virrasztássá vált. Az akkor Mesterükkel együtt virasztani nem tudó tanítványok fontos küldetése, hogy bizonyosság-tételük nyomán felismerje a világ a földre küldött Megváltót. Ezen a magányos éjszakán ezért is imádkozott Jézus.

Szerda (május 2.) *Úgyhogy az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja.* 1Kor 3,7 (Hag 2,4; Róm 15,14–21; Zsid 2,1–10) Nem vagyok túl ügyes kertész, pedig kis lépésekben minden évben próbálkozom. Hiába ültetem most már a megfelelő időszakban a megfelelő helyre a megfelelő magot, hagymát, mégsem sikerül úgy, ahogy elterve-

zem. Minden évben előbújik azonban egy-egy gyönyörű virág a kert olyan helyein, ahova én biztosan nem ültettem semmit. Évekkel, évtizedekkel korábban itt élt (nálam jóval ügyesebb kertész) elődeink keze nyomán kinyílik néhány elfelejtett növény. Ilyenkor örülök, hogy akkor is van miben gyönyörködni, ha az én kezem munkája éppen nem hozott virágot. Ilyenkor hálát adok, hogy nem rajtunk múlik, hanem a növekedést ti-tokzatosan adó Istenen.

Csütörtök (május 3.) *Mert Isten igéje [...] megítéli a szív gondolatait és szándékait.* Zsid 4,12 (Zsolt 7,9; 1Kor 14,6–9.15–19; Zsid 2,11–18) Gyakran eljátszom a gondolattal, milyen jó lenne belelátni az emberek fejébe. Mit gondol a beszélgetőtársam valójában egy adott helyzetben, mi az első reakciója, amit aztán sokszor felülír a jólneveltség, az érdek, a tanult igazság: inkább azt mondom, amit a másik hallani akar. Pedig milyen jó lenne tudni, mit gondol a másik! Aztán amikor magamat képelem ebbe a helyzetbe, mindjárt nem olyan jó a játék. Ki tudná ugyanis elviselni, ha mindig tudná, mire gondolok? És még ezután is szóba állna velem, szeretni tudna engem? Bizonyosan nem lenne ilyen ember, ezt csakis a szíveket vizsgáló Isten képes megtenni.

Péntek (május 4.) *Legyetek irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!* Lk 6,36 (Jóel 2,13b; Jel 5,6–14; Zsid 3,1–6) A samáriai, aki a pap és a lévita után a jeruzsálem–jerikói úton haladt, és meglátta az úton fekvő, félholtra vert embert, segített. Jézus egészen tárgyilagosan mondja el a példázatban, hogy míg az első kettő elment a bajba jutott ember mellett, addig a samáriai segített neki, kimosta sebeit, fertőtlenítette, bekötözte őket, majd elvitte az embert a fogadóba, és még a továbbiakban is gondoskodott róla. Mindezt miért? Mert megszánta őt, irgalmas volt hozzá. Jézus az irgalmas samaritánus példázatával válaszol az őt vádolni akaró farizeus kérdésére: „Ki az én felebarátom?”

Szombat (május 5.) *Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságra, mert ők megelégtettek.* Mt 5,6 (1Sám 26,23; Jn 6,[60–62]63–69; Zsid 3,7–19) A mögöttünk lévő böjti időszakban a böjtölés sokféle módjával találkoztam: a húsevéstől való tartózkodástól a léböjtön át az Istennek szentelt idők tudatos megelégségig. Közös volt bennük a hiány és a bőség dinamikus együttállása. Valamitől való tartózkodás és valamihez való közel kerülés – egyik a másik által. Reménységem szerint a húsvét-hajnal mindegyikük számára megelégtelést hozott, lelki beteljesedést a lemondás által.

■ PETHŐ-UDVARDI ANDREA

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközelen vagyunk

Pünkösdhétfő
2018. május 21.

CSALÁDI MISSZIÓI NAP A DÉLI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLETBEN

„TI KINEK MONDOTOK ENGEM?”

Pestszentimrei Sportkastély • Budapest XVIII. ker., Kisfaludy u. 33/C

9:00 Gyülekezés, éneklés

9:45 Köszöntések

10:00 Igehirdetés: Mt 16,13–15 – Sefcsik Zoltán szekszárdi lelkész

10:45 „A pünkösdnek jeles napján” – Sebestyén Márta és Andrejszki Judit zenei szolgálata

11:00 Pünkösd-i ébredés 2018? – Pódiumbeszélgetés Deák László lelkész vezetésével; résztvevők:
dr. Győri József gyermekorvos, missziói munkatárs; Pataky Albert, a Magyar Pünkösd-i Egyház elnöke;
Sebestyén Márta népdalénekes, előadóművész; Szabóné Mátrai Marianna evangélikus teológus

12:00 Ebéd

13:00–14:15 Délutáni programok

- A békéscsabai Calandrella kamarakórus, az Alföld Quartet és Rázga Áron zongoraművész koncertje; vezényel Kutyejné Ablonczy Katalin
- Gryllus Dániel és barátai koncertje – Jézus példázatai
- Beszélgetés az igehirdetésről – Sefcsik Zoltán
- „Sóoldatmisszió” – Evangelizáció a hétköznapokban – dr. Győri Józseffel beszélget Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő
- Börtönmisszió – Vatai Gyula börtönparancsnokkal beszélget Deák László

14:30 Egyházkerületi díjak átadása, beszélgetés a díjazottakkal – Radosné Lengyel Anna

15:15 Úrvacsorai istentisztelet – Gáncs Péter püspök, Kondor Péter megválasztott püspök és a Sztehlo-gimnázium diákjai

A nap zenei felelőse Győri Dávid és az Új Teremtés zenekar.
A missziói napon egész napos gyermekfoglalkozást tart a KÖSZI csapata.

Jelentkezni a del.lutheran.hu weboldalon lehet • Jelentkezési határidő: május 7.

VELED MI IS SEGÍTHETÜNK!

Evangelikus

Technikai
szám:

0035

evangelikus.hu

 /evangelikus